



รายงานผลการสัมมนา

เรื่อง การบริหารจัดการด้านแรงงาน

เพื่อรองรับการพัฒนาอุตสาหกรรมในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ

จัดทำโดย

สำนักงานสภาพัฒนาการเพื่อพัฒนาแรงงานแห่งชาติ

สำนักเศรษฐกิจการแรงงาน สำนักงานปลัดกระทรวงแรงงาน



คนไทย รักชาติ รักแผ่นดิน เป็นปึกแผ่นมั่นคงมาได้ ด้วยสติปัญญา ความสามารถ
 และด้วยความสามัคคี อุตสาหกิจ เจริญก้าวหน้า ร่วมกันเป็นสุข ตลอดจนความเจริญ
 ทั่วทุกฝ่ายที่มีอยู่บัดนี้ เราทั้งหลายในปัจจุบันจึงขอจัดเป็นงานเทวกรรมเพื่อขอขมา
 ในโอกาสวันวิสาขบูชาปีนี้ ขอขมาต่อพระรัตนตรัย และขอขมาต่อพระสงฆ์
 ในอันที่จะรักษาความสามัคคี พร้อมกันที่จะให้เป็นไทยไว้ให้มั่นคงต่อไป

พระราชาคณะรองพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
 ในการเสด็จออกมหาสมาคม ในงานพระราชพิธีเฉลิมพระชนมพรรษา
 ๕ ธันวาคม ๒๕๒๑

คำนำ

กระทรวงแรงงาน ได้ร่วมกับสภาที่ปรึกษาเพื่อพัฒนาแรงงานแห่งชาติ จัดการสัมมนาทางวิชาการ ด้านแรงงานเรื่อง “การบริหารจัดการด้านแรงงานเพื่อรองรับการพัฒนาอุตสาหกรรมในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ” เมื่อวันที่ ๒๒ มกราคม ๒๕๕๘ ณ ห้องแกรนด์รัชดา ชั้น ๕ อาคารธารทิพย์ โรงแรมเจ้าพระยาปาร์ค กรุงเทพมหานคร ผู้เข้าร่วมสัมมนาประกอบด้วย กรรมการสภาที่ปรึกษาฯ ชุดที่ ๑๖ อดีตกรรมการสภาที่ปรึกษาฯ นักวิชาการ ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้แทนหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน ผู้แทนกลุ่มธุรกิจอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้อง สถาบันการศึกษา องค์กรพัฒนาเอกชน องค์กรนายจ้าง องค์กรลูกจ้าง สื่อมวลชน ผู้บริหารและข้าราชการ กระทรวงแรงงาน รวมจำนวนประมาณ ๑๒๐ คน

การจัดการสัมมนา ครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อทราบนโยบายและทิศทางของภาครัฐในการขับเคลื่อน เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ทราบถึงศักยภาพและความพร้อมของประเทศไทยและแนวทางการบริหารจัดการ ด้านแรงงานเพื่อรองรับการพัฒนาอุตสาหกรรมในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ รวมทั้งแนวคิดและข้อเสนอแนะของ ผู้ที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้เนื่องจากปัจจุบันการจัดตั้งเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษเป็นนโยบายด้านเศรษฐกิจที่สำคัญของ รัฐบาล ในการเตรียมความพร้อมของประเทศไทยเพื่อให้สามารถแข่งขันกับประเทศอื่นได้ รวมทั้งเพื่อเข้าสู่ประชาคม อาเซียนได้อย่างสมบูรณ์ในปี พ.ศ. ๒๕๕๘ โดยในการขับเคลื่อนจะต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกภาคส่วน และ ปัจจัยหลายปัจจัย การบริหารจัดการด้านแรงงานซึ่งรวมถึงแรงงานต่างด้าว เป็นปัจจัยหนึ่งที่มีความสำคัญ โดยเฉพาะในอุตสาหกรรมที่มีการใช้แรงงานเข้มข้น อย่างไรก็ดี การใช้แรงงานต่างด้าวมักมีผลกระทบต่อประเทศ ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม และความมั่นคง หากไม่มีนโยบายและแผนการบริหารจัดการที่เหมาะสม กระทรวงแรงงาน จึงได้นำประเด็นปัญหาดังกล่าวมาเป็นหัวข้อในการบรรยายและอภิปราย ทั้งนี้เพื่อจะได้รับทราบมุมมองและ ความเห็นจากหลายภาคส่วน เพื่อนำไปพิจารณากำหนดเป็นนโยบายและแนวทางการบริหารจัดการด้านแรงงาน เพื่อใช้รองรับการพัฒนาอุตสาหกรรมในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษที่เหมาะสมต่อไป

การสัมมนา สามารถบรรลุผลสำเร็จได้ด้วยดี เนื่องจากได้รับความร่วมมือจากผู้ที่เกี่ยวข้องและผู้เข้าร่วม สัมมนาทุกท่าน ซึ่งกระทรวงแรงงานขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้ และหวังเป็นอย่างยิ่งว่ารายงานผลการสัมมนา ฉบับนี้จะเป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และผู้ที่สนใจได้ตามสมควร

กระทรวงแรงงาน
เมษายน ๒๕๕๘

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	
กำหนดการสัมมนา	๑
โครงการสัมมนา	๓
คำกล่าวรายงาน	๕
คำกล่าวของประธานในพิธีเปิดการสัมมนา	๗
รายงานผลการสัมมนา	๙
• การบรรยายพิเศษ เรื่อง “นโยบายและทิศทางของภาครัฐ ในการขับเคลื่อนเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ”	๑๓
• การอภิปรายเป็นคณะ เรื่อง “การบริหารจัดการด้านแรงงานเพื่อรองรับ การพัฒนาอุตสาหกรรมในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ”	๑๗
สรุปผลการสัมมนา	๓๓
ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะที่ได้จากการสัมมนา	๓๙
ภาพการสัมมนา	๔๑
องค์กร/หน่วยงานที่เข้าร่วมการสัมมนา	๔๕
ภาคผนวก	๕๑
• เอกสารประกอบการบรรยายพิเศษ เรื่อง “นโยบายและทิศทางของภาครัฐ ในการขับเคลื่อนเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ” โดย นางสาวพจณี อรรถโรจน์ภิญโญ	๕๓
• เอกสารประกอบการอภิปรายเป็นคณะ เรื่อง การบริหารจัดการด้านแรงงาน เพื่อรองรับการพัฒนาอุตสาหกรรมในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ประเด็น “ความพร้อมและศักยภาพของภาครัฐในการส่งเสริมและสนับสนุน การพัฒนาอุตสาหกรรมในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ โดย นางสาวนพมาศ ช่วยนุกูล	๖๓

ประเด็น “มุมมองของนักวิชาการเกี่ยวกับการขับเคลื่อนและการบริหาร
จัดการด้านแรงงานเพื่อรองรับการพัฒนาอุตสาหกรรม
ในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ
โดย ดร.ศุภชัย ศรีสุชาติ ๗๕

ประเด็น “ความพร้อมและศักยภาพของภาคเอกชนในการดำเนินอุตสาหกรรม
ในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ๘๓
โดย นายชัยวัฒน์ วิทิตธรรมวงศ์

- สรุปผลการสอบถามความคิดเห็นต่อการสัมมนา ๑๒๕

กำหนดการสัมมนา
เรื่อง “การบริหารจัดการด้านแรงงานเพื่อรองรับการพัฒนาอุตสาหกรรม
ในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ”
วันพฤหัสบดีที่ ๒๒ มกราคม ๒๕๕๘ เวลา ๐๘.๓๐ - ๑๕.๓๐ น. ณ ห้องแกรนด์รัชดา ชั้น ๕
อาคารธารทิพย์ โรงแรมเจ้าพระยาปาร์ค กรุงเทพมหานคร

เวลา ๐๘.๓๐ - ๐๙.๐๐ น.

ลงทะเบียน

เวลา ๐๙.๐๐ - ๐๙.๓๐ น.

พิธีเปิดการสัมมนา

โดย ปลัดกระทรวงแรงงาน

กล่าวรายงาน

โดย รศ.แล ดิลกวิทยรัตน์

ประธานสภาที่ปรึกษาเพื่อพัฒนาแรงงานแห่งชาติ ชุดที่ ๑๖

เวลา ๐๙.๓๐ - ๑๐.๓๐ น.

การบรรยายพิเศษเรื่อง “นโยบายและทิศทางของภาครัฐ
ในการขับเคลื่อนเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ”

โดย นางสาวพจณี อรรถโรจน์ภิญโญ

ที่ปรึกษาด้านนโยบายและแผนงาน

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

เวลา ๑๐.๓๐ - ๑๒.๓๐ น.

การอภิปรายเป็นคณะเรื่อง “การบริหารจัดการด้านแรงงานเพื่อรองรับ
การพัฒนาอุตสาหกรรมในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ”

ประเด็นย่อยการอภิปรายประกอบด้วย

- ความพร้อมและศักยภาพของภาครัฐในการส่งเสริมและสนับสนุน
การพัฒนาอุตสาหกรรมในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ

โดย นางสาวนพมาศ ช้วนกุล

ผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาอุตสาหกรรม

สำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม

- การบริหารจัดการด้านแรงงาน เพื่อรองรับการพัฒนาอุตสาหกรรม
ในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ

โดย นายวินัย ลิวี่โรจน์

รองปลัดกระทรวงแรงงาน

- มุมมองของนักวิชาการเกี่ยวกับการขับเคลื่อน และการบริหาร
จัดการด้านแรงงานเพื่อรองรับการพัฒนาอุตสาหกรรม
ในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ

โดย ดร.ศุภชัย ศรีสุชาติ

รองคณบดีฝ่ายบริหาร คณะเศรษฐศาสตร์

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

- ความพร้อม และศักยภาพของภาคเอกชน

ในการดำเนินอุตสาหกรรมในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ

โดย นายชัยวัฒน์ วิทิตธรรมวงศ์

ประธานสภาอุตสาหกรรมจังหวัดตาก

ดำเนินการอภิปราย

โดย รศ.แล ดิลกวิทยรัตน์

ประธานสภาที่ปรึกษาเพื่อพัฒนาแรงงานแห่งชาติ ชุดที่ ๑๖

การแสดงความคิดเห็นของผู้เข้าร่วมสัมมนา

เวลา ๑๒.๓๐ - ๑๓.๓๐ น.

รับประทานอาหารกลางวัน

เวลา ๑๓.๓๐ - ๑๕.๓๐ น.

สรุปและประเมินผลการสัมมนา

เวลา ๑๕.๓๐ น.

ปิดการสัมมนา

โครงการสัมมนาทางวิชาการด้านแรงงาน
เรื่อง “การบริหารจัดการด้านแรงงานเพื่อรองรับการพัฒนาอุตสาหกรรม
ในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ”

๑. **ชื่อโครงการ** โครงการสัมมนาทางวิชาการด้านแรงงาน เรื่อง “การบริหารจัดการด้านแรงงานเพื่อรองรับการพัฒนาอุตสาหกรรมในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ”
๒. **หน่วยงานเจ้าของเรื่อง** สำนักงานสภาพัฒนาการเพื่อพัฒนาแรงงานแห่งชาติ สำนักเศรษฐกิจการแรงงาน สำนักงานปลัดกระทรวงแรงงาน
๓. **ที่ปรึกษาโครงการ** สภาพัฒนาการเพื่อพัฒนาแรงงานแห่งชาติ ชุดที่ ๑๖
๔. **หลักการและเหตุผล**

การแข่งขันทางเศรษฐกิจในปัจจุบัน ส่งผลให้ทุกประเทศในโลกต่างเร่งแสวงหาแนวทางในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจให้อยู่เหนือคู่แข่ง หรืออย่างน้อยที่สุดก็ต้องสามารถแข่งขันได้ในโลกที่ไร้พรมแดน ซึ่งประเทศไทยก็ไม่สามารถหลีกเลี่ยงจากกระแสดังกล่าว ดังนั้น แนวคิดในการกำหนดเขตเศรษฐกิจพิเศษจึงเกิดขึ้น โดยคณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ ๑๙ ตุลาคม ๒๕๕๗ อนุมัติให้อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก เป็นพื้นที่ในการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษเป็นแห่งแรก

“เขตเศรษฐกิจพิเศษ” หรือ “เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ” เป็นแนวทางการพัฒนาที่มีการศึกษาและกล่าวถึงมานานในประเทศไทย แต่ประเทศไทยก็ยังไม่มีการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษอย่างเป็นทางการ แม้ว่ารัฐบาลหลายชุดที่ผ่านมาได้มีนโยบายที่จะปรับโครงสร้างทางเศรษฐกิจ ด้วยการเร่งรัดจัดตั้งเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษบริเวณพื้นที่ที่มีศักยภาพ โดยให้ความสำคัญต่อจังหวัดชายแดน

ปัจจุบันภายใต้การบริหารประเทศของคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) ได้มีการประชุมคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ (กนพ.) ครั้งที่ ๑/๒๕๕๗ เมื่อวันที่ ๑๕ กรกฎาคม ๒๕๕๗ ซึ่งที่ประชุมได้ให้ความเห็นชอบพื้นที่ที่มีศักยภาพเหมาะสมในการจัดตั้งเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษระยะแรกของไทยใน ๕ พื้นที่ชายแดน ได้แก่ ๑) อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก ๒) อำเภออรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว ๓) จังหวัดตราด ๔) จังหวัดมุกดาหาร ๕) อำเภอสะเตา จังหวัดสงขลา (ด้านศุลกากรสะเตา และปาดังเบซาร์) ทั้งนี้เพื่อจูงใจให้เกิดการลงทุน โดยคำนึงถึงการบริหารจัดการพื้นที่ชายแดน การสร้างงานในพื้นที่แนวชายแดน และเพิ่มมูลค่าในพื้นที่ชายแดน โดยมีรูปแบบที่จะส่งเสริมอุตสาหกรรม การค้า การลงทุน การท่องเที่ยว และการใช้แรงงานอย่างเข้มข้น ซึ่งรัฐจะให้การสนับสนุนด้านโครงสร้างพื้นฐาน สิทธิประโยชน์การลงทุน การบริหารแรงงานต่างด้าวแบบเข้ามา - เย็นกลับ การให้บริการจุดเดียวแบบเบ็ดเสร็จ และการดำเนินการอื่นที่จำเป็น เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ

สภาพัฒนาการเพื่อพัฒนาแรงงานแห่งชาติ ได้พิจารณาเห็นว่าการจัดตั้งเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษเป็นนโยบายด้านเศรษฐกิจที่สำคัญของรัฐบาล ในการเตรียมความพร้อมของประเทศเพื่อให้สามารถแข่งขันกับประเทศอื่นได้ รวมทั้งเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียนได้อย่างสมบูรณ์ในปี พ.ศ. ๒๕๕๘ โดยในการขับเคลื่อนจะต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกภาคส่วน และปัจจัยหลายปัจจัย ซึ่งการบริหารจัดการด้านแรงงานซึ่งรวมถึงแรงงานต่างด้าวเป็นปัจจัยหนึ่งที่มีความสำคัญ โดยเฉพาะในอุตสาหกรรมที่มีการใช้แรงงานเข้มข้น อย่างไรก็ตาม การใช้แรงงานต่างด้าวจะมีผลกระทบต่อประเทศทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม และความมั่นคง หากไม่มีนโยบายและแผน การบริหารจัดการ

ที่เหมาะสม สภาที่ปรึกษาเพื่อพัฒนาแรงงานแห่งชาติ จึงเห็นควรจัดการสัมมนาเรื่อง “การบริหารจัดการด้านแรงงานเพื่อรองรับการพัฒนาอุตสาหกรรมในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ” ทั้งนี้เพื่อจะได้รับทราบนโยบายและทิศทางของภาครัฐในการขับเคลื่อนเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ โอกาสและศักยภาพของประเทศไทยในการพัฒนาอุตสาหกรรมในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ และแนวทางการบริหารจัดการด้านแรงงานเพื่อรองรับการพัฒนาอุตสาหกรรมในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ รวมทั้งได้รับทราบแนวคิด และข้อเสนอแนะของผู้ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งผลการสัมมนาจะเป็นประโยชน์ต่อรัฐบาล กระทรวงแรงงาน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ในการนำไปพิจารณากำหนดเป็นนโยบายและแนวทางการดำเนินการในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษต่อไป

๕. วัตถุประสงค์

- ๑) เพื่อทราบนโยบายและทิศทางของภาครัฐในการขับเคลื่อนเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ
- ๒) เพื่อทราบศักยภาพและความพร้อมของประเทศไทยในการพัฒนาอุตสาหกรรมในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ
- ๓) เพื่อทราบแนวทางการบริหารจัดการด้านแรงงานเพื่อรองรับการพัฒนาอุตสาหกรรมในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ
- ๔) เพื่อทราบแนวคิดและข้อเสนอแนะของผู้ที่เกี่ยวข้อง

๖. วิธีการศึกษา

- ๑) การบรรยายพิเศษเรื่อง “นโยบายและทิศทางของภาครัฐในการขับเคลื่อนเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ”
- ๒) การอภิปรายเป็นคณะเรื่อง “การบริหารจัดการด้านแรงงานเพื่อรองรับการพัฒนาอุตสาหกรรมในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ”

๗. วิทยากร

จากภาครัฐและภาคเอกชน

๘. ผู้เข้าร่วมสัมมนา

ผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและภาคเอกชน จำนวนประมาณ ๑๒๐ คน

๙. วันที่และสถานที่จัด

จัดการสัมมนาในวันพฤหัสบดีที่ ๒๒ มกราคม ๒๕๕๘ เวลา ๐๙.๓๐ - ๑๕.๓๐ น. ณ ห้องแกรนด์รัชดา ชั้น ๕ อาคารธารทิพย์ โรงแรมเจ้าพระยาปาร์ค กรุงเทพมหานคร

๑๐. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

- ๑) ได้รับทราบนโยบายและทิศทางของภาครัฐในการขับเคลื่อนเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ
- ๒) ได้รับทราบศักยภาพและความพร้อมของประเทศไทยในการพัฒนาอุตสาหกรรมในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ
- ๓) ได้รับทราบแนวทางการบริหารจัดการด้านแรงงานเพื่อรองรับการพัฒนาอุตสาหกรรมในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ
- ๔) ได้รับทราบแนวคิดและข้อเสนอแนะของผู้ที่เกี่ยวข้อง
- ๕) รัฐบาล กระทรวงแรงงาน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง สามารถนำผลที่ได้จากการสัมมนาไปพิจารณากำหนดนโยบายและแนวทางในการขับเคลื่อนเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ในส่วนที่เกี่ยวข้อง

คำกล่าวรายงาน
 ของ รองศาสตราจารย์แล ดิลกวิทยรัตน์
 ประธานสภาที่ปรึกษาเพื่อพัฒนาแรงงานแห่งชาติ ชุดที่ ๑๖
 ในพิธีเปิดการสัมมนา
 เรื่อง “การบริหารจัดการด้านแรงงานเพื่อรองรับการพัฒนาอุตสาหกรรม
 ในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ”
 วันพฤหัสบดีที่ ๒๒ มกราคม ๒๕๕๘ เวลา ๐๙.๐๐ - ๐๙.๓๐ น.
 ณ ห้องแกรนด์รีด้า ชั้น ๕ อาคารธารทิพย์
 โรงแรมเจ้าพระยาปาร์ก กรุงเทพมหานคร

เรียน ท่านปลัดกระทรวงแรงงาน

ในนามของผู้จัดการสัมมนาและผู้เข้าร่วมสัมมนา ผมใคร่ขอถือโอกาสนี้ขอบคุณท่านปลัดกระทรวงแรงงานเป็นอย่างยิ่ง ที่กรุณาให้เกียรติมาเป็นประธานในพิธีเปิดการสัมมนาเรื่อง “การบริหารจัดการด้านแรงงานเพื่อรองรับการพัฒนาอุตสาหกรรมในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ” ในวันที่

สภาที่ปรึกษาเพื่อพัฒนาแรงงานแห่งชาติ เป็นองค์กรไตรภาคีที่จัดตั้งขึ้นตามคำสั่งของคณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน ฉบับที่ ๔๗ เมื่อวันที่ ๒๑ ตุลาคม ๒๕๑๙ เพื่อเป็นที่ปรึกษาแก่รัฐบาลในด้านแรงงาน โดยสภาที่ปรึกษาฯ ชุดปัจจุบัน เป็นชุดที่ ๑๖ มีวาระการดำรงตำแหน่ง ๒ ปี ระหว่างวันที่ ๗ พฤษภาคม ๒๕๕๖ ถึงวันที่ ๖ พฤษภาคม ๒๕๕๘

การสัมมนารั้งนี้ เนื่องมาแต่สภาที่ปรึกษาฯ ได้พิจารณาเห็นว่า การจัดตั้งเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษเป็นนโยบายด้านเศรษฐกิจที่สำคัญของรัฐบาล ในการเตรียมความพร้อมของประเทศเพื่อให้สามารถแข่งขันกับประเทศอื่นได้ รวมทั้งเพื่อให้ประเทศไทยสามารถเข้าสู่ประชาคมอาเซียนได้อย่างสมบูรณ์ในปี พ.ศ. ๒๕๕๘ การขับเคลื่อนเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจะต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกภาคส่วน และปัจจัยหลายปัจจัย ซึ่งการบริหารจัดการด้านแรงงานที่รวมถึงแรงงานต่างด้าวก็เป็นปัจจัยหนึ่งที่มีความสำคัญ โดยเฉพาะในอุตสาหกรรมที่มีการใช้แรงงานเข้มข้น

อย่างไรก็ดี การใช้แรงงานต่างด้าวจะมีผลกระทบต่อประเทศทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม และความมั่นคง หากไม่มีนโยบายและแนวทางการบริหารจัดการที่เหมาะสม สภาที่ปรึกษาฯ จึงได้ร่วมกับกระทรวงแรงงานจัดการสัมมนาเรื่อง “การบริหารจัดการด้านแรงงานเพื่อรองรับการพัฒนาอุตสาหกรรมในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ” โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อได้รับทราบนโยบายและทิศทางของภาครัฐ ในการขับเคลื่อนเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ โอกาสและศักยภาพของประเทศไทย ในการพัฒนาอุตสาหกรรมในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ และแนวทางการบริหารจัดการด้านแรงงานเพื่อรองรับการพัฒนาอุตสาหกรรมในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ รวมทั้งได้รับทราบแนวคิดและข้อเสนอแนะของผู้ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งผลการสัมมนานี้จะเป็นประโยชน์ต่อรัฐบาล กระทรวงแรงงาน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ในการนำไปพิจารณากำหนดเป็นนโยบายและแนวทางการดำเนินการในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษต่อไป

การสัมมนาประกอบด้วยกิจกรรม ๒ ส่วน คือ

๑. การบรรยายพิเศษเรื่อง “การบริหารจัดการด้านแรงงานเพื่อรองรับการพัฒนาอุตสาหกรรมในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ” โดย นางสาวพจณี อรรถโรจน์ภิญโญ ที่ปรึกษาด้านนโยบายและแผนงาน สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

๒. การอภิปรายเป็นคณะเรื่อง “การบริหารจัดการด้านแรงงานเพื่อรองรับการพัฒนาอุตสาหกรรมในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ” มีผู้ร่วมอภิปราย ดังนี้

๑) นางสาวนพมาศ ช่วยนุกูล ผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาอุตสาหกรรม สำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม

๒) นายวินัย ลูวิโรจน์ รองปลัดกระทรวงแรงงาน

๓) ดร.ศุภชัย ศรีสุชาติ รองคณบดีฝ่ายบริหาร คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

๔) นายชัยวัฒน์ วิทิตธรรมวงศ์ ประธานสภาอุตสาหกรรมจังหวัดตาก

ดำเนินการอภิปรายโดย รศ.แล ดิลกวิทยรัตน์ ประธานสภาที่ปรึกษาเพื่อพัฒนาแรงงานแห่งชาติ ชุดที่ ๑๖

สำหรับผู้เข้าร่วมสัมมนา ประกอบด้วย กรรมการสภาที่ปรึกษาฯ ชุดที่ ๑๖ อดีตกรรมการสภาที่ปรึกษาฯ นักวิชาการ ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้แทนหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน ผู้แทนกลุ่มธุรกิจอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้อง สถาบันการศึกษา องค์กรพัฒนาเอกชน องค์กรนายจ้าง องค์กรลูกจ้าง สื่อมวลชน ผู้บริหารและข้าราชการกระทรวงแรงงาน รวมจำนวนประมาณ ๑๒๐ คน

บัดนี้ได้เวลาอันสมควรแล้ว จึงขอเรียนเชิญท่านปลัดกระทรวงแรงงาน กล่าวเปิดการสัมมนา และให้ข้อคิดเห็นอันเป็นประโยชน์แก่ผู้เข้าร่วมสัมมนาต่อไป ขอเรียนเชิญครับ

คำกล่าว
ของ นายนคร ศิลปอาชา ปลัดกระทรวงแรงงาน
ประธานในพิธีเปิดการสัมมนา
เรื่อง “การบริหารจัดการด้านแรงงานเพื่อรองรับการพัฒนาอุตสาหกรรม
ในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ”
วันพฤหัสบดีที่ ๒๒ มกราคม ๒๕๕๗ เวลา ๐๙.๐๐ - ๐๙.๓๐ น.
ณ ห้องแกรนด์รัชดา ชั้น ๕ อาคารธารทิพย์ โรงแรมเจ้าพระยาปาร์ค กรุงเทพมหานคร

เรียน ท่านประธานสภาที่ปรึกษาเพื่อพัฒนาแรงงานแห่งชาติ คณะกรรมการสภาที่ปรึกษาเพื่อพัฒนาแรงงาน
แห่งชาติ ผู้บริหารกระทรวงแรงงาน ผู้เข้าร่วมสัมมนา และผู้มีเกียรติทุกท่าน

ผมรู้สึกยินดีและเป็นเกียรติอย่างยิ่งที่ได้มาเป็นประธานในพิธีเปิดการสัมมนาเรื่อง “การบริหาร
จัดการด้านแรงงานเพื่อรองรับการพัฒนาอุตสาหกรรมในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ” ซึ่งสภาที่ปรึกษาฯ และ
กระทรวงแรงงานได้ร่วมกันจัดในวันนี้

รัฐบาลชุดนี้โดยท่านพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี ได้เห็นชอบให้จัดตั้งเขตพัฒนา
เศรษฐกิจพิเศษในพื้นที่เป้าหมาย ครอบคลุม ๑๐ จังหวัด ได้แก่ ตาก สระแก้ว ตราด มุกดาหาร สงขลา เชียงราย
นครพนมหนองคาย กาญจนบุรี และนราธิวาส โดยในระยะแรกกำหนดเริ่มทำใน ๕ พื้นที่ชายแดน คือ ๑) อำเภอสอด
จังหวัดตาก ๒) อำเภออรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว ๓) จังหวัดตราด ๔) จังหวัดมุกดาหาร และ
๕) อำเภอสะเตาะ จังหวัดสงขลา และในอีกต่อไปจะดำเนินการครบทั้ง ๑๒ แห่ง รวมทั้งได้ตั้งคณะกรรมการขึ้นมา
๔ ชุด เพื่อเสนอแนวทางการดำเนินการเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ได้แก่ ๑) คณะอนุกรรมการด้านสิทธิประโยชน์
และศูนย์บริการเบ็ดเสร็จด้านการลงทุน ๒) คณะอนุกรรมการศูนย์บริการเบ็ดเสร็จด้านแรงงาน สาธารณสุข และ
ความมั่นคง ๓) คณะอนุกรรมการด้านโครงสร้างพื้นฐานและด้านศุลกากร และ ๔) คณะอนุกรรมการขอบเขตพื้นที่
และการจัดหาที่ดิน ทั้ง ๔ คณะนี้มีหน้าที่ในการเสนอแนวทางการจัดระบบการจ้างแรงงานต่างด้าว การพัฒนาฝีมือ
แรงงาน และแผนการจัดตั้งศูนย์บริการเบ็ดเสร็จแรงงานต่างด้าว โดยกระทรวงแรงงานรับผิดชอบในด้านแรงงาน
สาธารณสุข และความมั่นคง ดังนั้นการที่สภาที่ปรึกษาฯ ได้ร่วมกับกระทรวงแรงงาน จัดการสัมมนาในหัวข้อ
เกี่ยวกับการบริหารจัดการด้านแรงงานเพื่อรองรับการพัฒนาอุตสาหกรรมในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ จึงเป็น
การตอบสนองนโยบายต่างๆ ดังกล่าว และเป็นหัวข้อที่ทันสมัย ทุกท่านจะได้รับทราบและแลกเปลี่ยนความคิดเห็น
ระดมสมอง และเมื่อได้ข้อสรุปประการใดก็กรุณานำเสนอมายังกระทรวงแรงงาน เพื่อจะได้นำเสนอข้อมูลต่อ
ที่ประชุมคณะกรรมการศูนย์บริการเบ็ดเสร็จด้านแรงงาน สาธารณสุข และความมั่นคงต่อไป

จากการเข้าร่วมประชุมคณะกรรมการศูนย์บริการเบ็ดเสร็จด้านแรงงาน สาธารณสุข และความ
มั่นคง ๒ ครั้ง ขอเรียนว่าท่านนายกรัฐมนตรีให้ความสำคัญกับเรื่องนี้มาก ท่านบอกว่าจริงๆ แล้วจะต้องเปิดเขต
พัฒนาเศรษฐกิจพิเศษให้ทันภายในสิ้นปี ๒๕๕๘ แต่ก็ยังติดขัดอยู่หลายด้าน เมื่อ ๒ - ๓ วันที่ผ่านมาก็มีการเรียก
ประชุม โดยสรุปว่าในเขตชายแดนต้องการให้สิทธิพิเศษจริงๆ พิเศษทั้งในด้านสิทธิประโยชน์ ภาษี ศุลกากร
แรงงาน โดยในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ เช่น อำเภอสอด จังหวัดตาก อยากให้แรงงานต่างด้าวเข้ามาทำงาน
ได้อย่างสะดวก ไม่ถูกรีดไถ ไม่ต้องมีขั้นตอนมาก ซึ่งในความเป็นจริงปัจจุบันก็มีแรงงานต่างด้าวเข้ามาทำงาน
ในอำเภอสอดอยู่แล้ว เพราะไม่มีพรมแดน มีการเดินทางข้ามไปมากันมานานแล้ว แต่อาจมีการรีดไถ ต้องเข้ามา
อย่างหลบๆ ซ่อนๆ แต่ตอนนี้รัฐบาลประกาศว่าเมื่อจัดตั้งเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ แรงงานต่างด้าวจะเข้ามาทำงาน
ได้อย่างภาคภูมิใจ อาจจะเป็นเข้าไป เย็นกลับ หรือมาทำงานเป็นสัปดาห์แล้วกลับเข้ามาใหม่ เช่นเดียวกับที่มีการ

ดำเนินการในมาเลเซีย สิงคโปร์ หรือประเทศอื่นที่มีชายแดนติดกัน ต้องมีการจัดระบบไม่เช่นนั้นจะไม่มีอะไรรับประกันความมั่นคงในการทำงาน

ในฐานะปลัดกระทรวงแรงงานได้หารือกับอธิบดีกรมการจัดหางานและผู้ที่เกี่ยวข้องว่าในเขตชายแดนซึ่งติดกับประเทศเพื่อนบ้าน อาจจะให้แรงงานต่างด้าวใช้เอกสารแทนหนังสือเดินทางเข้ามาขอใบอนุญาตทำงานเพื่อทำงานได้ในบริเวณชายแดน แต่จะดำเนินการโดยใช้มาตรา ๑๔ แห่งพระราชบัญญัติการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ. ๒๕๕๑ เพียงอย่างเดียวไม่ได้ ต้องใช้มาตรา ๑๗ แห่งพระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ. ๒๕๒๒ ด้วย ซึ่งมาตรานี้ก็เหมือนกับยาหม้อใหญ่คือ ยกเว้นทุกอย่างหมด ไม่ต้องมีเอกสารมากมาย ต้องการจะอำนวยความสะดวกอย่างไรก็เขียนไว้ในมาตรา ๑๗ แล้วนำเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณา ซึ่งกระทรวงแรงงานก็ได้นำเสนอคณะรัฐมนตรีประมาณ ๑ เดือนแล้ว แต่ถูกท้วงติงจากสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกากับกระทรวงการต่างประเทศ เกี่ยวกับคำว่าเอกสารที่ใช้แทนหนังสือเดินทางว่าหมายถึงอะไรบ้าง ท่านรัฐมนตรีว่าการกระทรวงแรงงานจึงให้ถอนเรื่องออกมาเพื่อทำความเข้าใจกับกระทรวงการต่างประเทศกับสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาก่อน ซึ่งขณะนี้ได้ตกลงกันเรียบร้อยแล้ว และได้เสนอเรื่องไปยังรัฐมนตรีว่าการกระทรวงแรงงาน เพื่อให้ท่านพิจารณานำเสนอคณะรัฐมนตรีต่อไป หากเรื่องนี้ผ่านคณะรัฐมนตรีแล้วก็จะเป็นการอำนวยความสะดวกให้แรงงานต่างด้าว ซึ่งไม่น่าจะมีปัญหาใดๆ เพราะมาตรา ๑๔ เปิดช่องให้สามารถทำได้ โดยกระทรวงแรงงานกำลังเสนอแก้ไขกฎหมาย ซึ่งเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษที่อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก สามารถใช้เป็นโมเดลต้นแบบได้ ทราบจากท่านแรงงานจังหวัดตากว่าวันนี้ท่านวิษณุ เครืองาม รองนายกรัฐมนตรี ได้ลงพื้นที่อำเภอแม่สอดเพื่อดูความคืบหน้าในเรื่องเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ จึงกล่าวได้ว่ารัฐบาลให้ความสำคัญเรื่องนี้มาก เพราะปัจจุบันประเทศไทยประสบปัญหาขาดแคลนแรงงาน ทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพ เมื่อนำเข้ามาก็ต้องดูแล ถ้าไม่ดูแลเราก็ผิดกฎหมายของ ILO และถูกกล่าวหาว่ามีการค้ามนุษย์ โดยปัจจุบันมีบริษัทนำเข้าแรงงานต่างด้าวที่จดทะเบียนกับกรมการจัดหางานถึง ๒๐๗ บริษัท ซึ่งมีทั้งเชิฐมา อู๋มา ลวงมา เพราะค่าแรงในประเทศไทยสูงกว่าประเทศเพื่อนบ้านหลายเท่าก็เป็นปัญหาพอสมควร

ในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจะให้สิทธิประโยชน์ทางภาษีมากมาย มีการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเพื่อรองรับ ซึ่งต้องใช้งบประมาณหลายพันล้านบาท อย่างที่กล่าวแล้วว่าพื้นที่อำเภอแม่สอดมีความเหมาะสมที่สุด เพราะภาคเอกชนเข้มแข็งและการเดินทางข้ามแดน การค้าขาย การทำงาน ก็ทำกันอยู่เป็นธรรมเนียมประเพณีท้องถิ่นอยู่แล้ว เพียงแต่ต้องจัดระบบให้ดีแล้วก็ทำเป็นโมเดล โดยต้องเร่งดำเนินการเพื่อไม่ให้เกิดความเสียหาย เพราะในอนาคตหากเปิด AEC และมีการเคลื่อนย้ายแรงงานเสรี ระบบนี้ก็จะ เป็น Economic Dam ป้องกันไม่ให้แรงงานต่างด้าวทะลักเข้ามาในเมืองไทย เรื่องค่าจ้างในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษก็เช่นเดียวกัน อาจจะน้อยกว่าที่กรุงเทพฯ เพราะค่าจ้างขั้นต่ำ ๓๐๐ บาททั่วประเทศไม่ใช่ค่าจ้างที่แท้จริง ไม่ได้คำนึงถึงปัจจัยต่างๆ แต่เป็นนโยบายหาเสียงจริงๆ แล้วการปรับค่าจ้างขั้นต่ำต้องใช้หลักคณิตศาสตร์ พิจารณาอัตราเงินเฟ้อ และพิจารณาข้อมูลทางวิชาการประกอบการพิจารณาด้วย

อย่างไรก็ดี กระทรวงแรงงานเพียงหน่วยงานเดียวคงไม่สามารถดำเนินการเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษได้ แต่ต้องให้ภาคเอกชนเป็นเจ้าภาพและภาคราชการต้องเป็นฝ่ายสนับสนุน กฎระเบียบที่เป็นอุปสรรคต้องแก้ไข ต้องอำนวยความสะดวกให้ภาคเอกชน เชื่อว่าประเทศไทยอยู่ได้ทุกวันเพราะภาคเอกชนเข้มแข็ง ขอขอบคุณท่านวิทยากรจากหลายหน่วยงานที่กรุณาให้ข้อมูลในวันนี้ เพื่อที่จะระดมสมองกันในเรื่องเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ เพื่อกระทรวงแรงงานจะได้ นำข้อคิดเห็นของท่านไปนำเสนอรัฐบาลต่อไป ซึ่งบัดนี้ได้เวลาอันสมควรแล้ว กระผมขอเปิดการสัมมนาเรื่อง การบริหารจัดการด้านแรงงานเพื่อรองรับการพัฒนาอุตสาหกรรมในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ และขอให้การสัมมนาครั้งนี้ลุล่วง บรรลุวัตถุประสงค์ตามที่ตั้งไว้ทุกประการ ขอขอบคุณ

รายงานผลการสัมมนา
เรื่อง
“การบริหารจัดการด้านแรงงานเพื่อรองรับการพัฒนาอุตสาหกรรม
ในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ”
วันพฤหัสบดีที่ ๒๒ มกราคม ๒๕๕๘ เวลา ๐๘.๓๐ - ๑๕.๓๐ น.
ณ ห้องแกรนด์รัชดา ชั้น ๕ อาคารธารทิพย์
โรงแรมเจ้าพระยาปาร์ค กรุงเทพมหานคร

๑. หลักการและเหตุผล

การแข่งขันทางเศรษฐกิจในปัจจุบัน ส่งผลให้ทุกประเทศในโลกต่างเร่งแสวงหาแนวทางในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจให้อยู่เหนือคู่แข่ง หรืออย่างน้อยที่สุดก็ต้องสามารถแข่งขันได้ในโลกที่ไร้พรมแดน ซึ่งประเทศไทยก็ไม่สามารถหลีกเลี่ยงจากกระแสดังกล่าว ดังนั้นแนวคิดในการกำหนดเขตเศรษฐกิจพิเศษจึงเกิดขึ้น โดยคณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ ๑๙ ตุลาคม ๒๕๔๗ อนุมัติให้อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก เป็นพื้นที่ในการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษเป็นแห่งแรก

“เขตเศรษฐกิจพิเศษ” หรือ “เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ” เป็นแนวทางการพัฒนาที่มีการศึกษาและกล่าวถึงมานานในประเทศไทย แต่ประเทศไทยก็ยังไม่มีการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษอย่างเป็นทางการ แม้ว่ารัฐบาลหลายชุดที่ผ่านมาได้มีนโยบายที่จะปรับโครงสร้างทางเศรษฐกิจ ด้วยการเร่งรัดจัดตั้งเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษบริเวณพื้นที่ที่มีศักยภาพ โดยให้ความสำคัญต่อจังหวัดชายแดน

ปัจจุบันภายใต้การบริหารประเทศของคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) ได้มีการประชุมคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ (กนพ.) ครั้งที่ ๑/๒๕๕๗ เมื่อวันที่ ๑๕ กรกฎาคม ๒๕๕๗ ซึ่งที่ประชุมได้ให้ความเห็นชอบพื้นที่ที่มีศักยภาพเหมาะสมในการจัดตั้งเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษระยะแรกของไทยใน ๕ พื้นที่ชายแดน ได้แก่ ๑) อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก ๒) อำเภออรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว ๓) จังหวัดตราด ๔) จังหวัดมุกดาหาร ๕) อำเภอสะเดา จังหวัดสงขลา (ด้านศุลกากรสะเดา และปาดังเบซาร์) ทั้งนี้เพื่อจุดให้เกิดการลงทุน โดยคำนึงถึงการบริหารจัดการพื้นที่ชายแดน การสร้างงานในพื้นที่แนวชายแดน และเพิ่มมูลค่าในพื้นที่ชายแดน โดยมีรูปแบบที่จะส่งเสริมอุตสาหกรรม การค้า การลงทุน การท่องเที่ยว และการใช้แรงงานอย่างเข้มข้น ซึ่งรัฐจะให้การสนับสนุนด้านโครงสร้างพื้นฐาน สิทธิประโยชน์การลงทุน การบริหารแรงงานต่างด้าวแบบเข้ามา - เย็นกลับ การให้บริการจุดเดียวแบบเบ็ดเสร็จ และการดำเนินการอื่นที่จำเป็น เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ

สภาที่ปรึกษาเพื่อพัฒนาแรงงานแห่งชาติ ได้พิจารณาเห็นว่าการจัดตั้งเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษเป็นนโยบายด้านเศรษฐกิจที่สำคัญของรัฐบาล ในการเตรียมความพร้อมของประเทศเพื่อให้อาจแข่งขันกับประเทศอื่นได้ รวมทั้งเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียนได้อย่างสมบูรณ์ในปี พ.ศ. ๒๕๕๘ โดยในการขับเคลื่อนจะต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกภาคส่วน และปัจจัยหลายปัจจัย ซึ่งการบริหารจัดการด้านแรงงานซึ่งรวมถึงแรงงานต่างด้าว เป็นปัจจัยหนึ่งที่มีความสำคัญ โดยเฉพาะในอุตสาหกรรมที่มีการใช้แรงงานเข้มข้น อย่างไรก็ตาม การใช้แรงงานต่างด้าวจะมีผลกระทบต่อประเทศทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม และความมั่นคง หากไม่มีนโยบายและแผนการบริหารจัดการที่เหมาะสม สภาที่ปรึกษาเพื่อพัฒนาแรงงานแห่งชาติ จึงเห็นควรจัดการสัมมนาเรื่อง “การบริหาร

จัดการด้านแรงงานเพื่อรองรับการพัฒนาอุตสาหกรรมในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ” ทั้งนี้เพื่อจะได้รับทราบนโยบายและทิศทางของภาครัฐในการขับเคลื่อนเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ โอกาสและศักยภาพของประเทศไทยในการพัฒนาอุตสาหกรรมในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ และแนวทางการบริหารจัดการด้านแรงงานเพื่อรองรับการพัฒนาอุตสาหกรรมในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ รวมทั้งได้รับทราบแนวคิด และข้อเสนอแนะของผู้ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งผลการสัมมนาจะเป็นประโยชน์ต่อรัฐบาล กระทรวงแรงงาน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ในการนำไปพิจารณากำหนดเป็นนโยบายและแนวทางการดำเนินการในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษต่อไป

๒. วัตถุประสงค์

- ๑) เพื่อทราบนโยบายและทิศทางของภาครัฐในการขับเคลื่อนเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ
- ๒) เพื่อทราบศักยภาพและความพร้อมของประเทศไทยในการพัฒนาอุตสาหกรรมในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ
- ๓) เพื่อทราบแนวทางการบริหารจัดการด้านแรงงานเพื่อรองรับการพัฒนาอุตสาหกรรมในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ
- ๔) เพื่อทราบแนวคิดและข้อเสนอแนะของผู้ที่เกี่ยวข้อง

๓. วิธีการสัมมนา

- ๑) การบรรยายพิเศษเรื่อง “นโยบายและทิศทางของภาครัฐในการขับเคลื่อนเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ”
- ๒) การอภิปรายเป็นคณะเรื่อง “การบริหารจัดการด้านแรงงานเพื่อรองรับการพัฒนาอุตสาหกรรมในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ”

๔. ผู้เข้าร่วมสัมมนา

ประกอบด้วยกรรมการสภาที่ปรึกษาเพื่อพัฒนาแรงงานแห่งชาติ ชุดที่ ๑๖ อดีตกรรมการสภาที่ปรึกษาเพื่อพัฒนาแรงงานแห่งชาติ นักวิชาการ ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้แทนองค์กรนายจ้าง ผู้แทนองค์กรลูกจ้าง ผู้แทนกลุ่มอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้อง สถาบันการศึกษา องค์กรพัฒนาเอกชน สื่อมวลชน ผู้บริหารและข้าราชการกระทรวงแรงงาน รวมจำนวน ๑๒๐ คน

๕. วันที่และสถานที่จัด

จัดการสัมมนาเมื่อวันพฤหัสบดีที่ ๒๒ มกราคม ๒๕๕๘ ณ ห้องแกรนด์รัชดาชั้น ๕ อาคารธารทิพย์ โรงแรมเจ้าพระยาปาร์ค กรุงเทพมหานคร

๖. พิธีเปิดการสัมมนา

รศ.แล ดิลกวิทยรัตน์ ประธานสภาที่ปรึกษาเพื่อพัฒนาแรงงานแห่งชาติ ชุดที่ ๑๖ กล่าวรายงาน

ในนามของผู้จัดการสัมมนาและผู้เข้าร่วมสัมมนา ผมใคร่ขอถือโอกาสนี้ขอบคุณท่านปลัดกระทรวงแรงงานเป็นอย่างยิ่ง ที่กรุณาให้เกียรติมาเป็นประธานในพิธีเปิดการสัมมนาเรื่อง “การบริหารจัดการด้านแรงงานเพื่อรองรับการพัฒนาอุตสาหกรรมในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ” ในวันนี้

สภาที่ปรึกษาเพื่อพัฒนาแรงงานแห่งชาติ เป็นองค์กรไตรภาคีที่จัดตั้งขึ้นตามคำสั่งของคณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน ฉบับที่ ๔๗ เมื่อวันที่ ๒๑ ตุลาคม ๒๕๑๙ เพื่อเป็นที่ปรึกษาแก่รัฐบาลในด้านแรงงาน โดยสภาที่ปรึกษาฯ ชุดปัจจุบัน เป็นชุดที่ ๑๖ มีวาระการดำรงตำแหน่ง ๒ ปี ระหว่างวันที่ ๗ พฤษภาคม ๒๕๕๖ ถึงวันที่ ๖ พฤษภาคม ๒๕๕๘

การสัมมนาครั้งนี้ เนื่องมาแต่สภาที่ปรึกษาฯ ได้พิจารณาเห็นว่า การจัดตั้งเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษเป็นนโยบายด้านเศรษฐกิจที่สำคัญของรัฐบาล ในการเตรียมความพร้อมของประเทศเพื่อให้สามารถแข่งขันกับประเทศ

อื่นได้ รวมทั้งเพื่อให้ประเทศไทยสามารถเข้าสู่ประชาคมอาเซียนได้อย่างสมบูรณ์ในปี พ.ศ. ๒๕๕๘ การขับเคลื่อนเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจะต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกภาคส่วน และปัจจัยหลายปัจจัย ซึ่งการบริหารจัดการด้านแรงงานที่รวมถึงแรงงานต่างด้าวก็เป็นปัจจัยหนึ่งที่มีความสำคัญ โดยเฉพาะในอุตสาหกรรมที่มีการใช้แรงงานเข้มข้น

อย่างไรก็ดี การใช้แรงงานต่างด้าวจะมีผลกระทบต่อประเทศทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม และความมั่นคง หากไม่มีนโยบายและแนวทางการบริหารจัดการที่เหมาะสม สภาที่ปรึกษาฯ จึงได้ร่วมกับกระทรวงแรงงานจัดการสัมมนาเรื่อง “การบริหารจัดการด้านแรงงานเพื่อรองรับการพัฒนาอุตสาหกรรมในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ” โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อได้รับทราบนโยบายและทิศทางของภาครัฐ ในการขับเคลื่อนเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ โอกาสและศักยภาพของประเทศไทยในการพัฒนาอุตสาหกรรมในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ และแนวทางการบริหารจัดการด้านแรงงานเพื่อรองรับการพัฒนาอุตสาหกรรมในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ รวมทั้งได้รับทราบแนวคิดและข้อเสนอแนะของผู้ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งผลการสัมมนานี้จะเป็นประโยชน์ต่อรัฐบาล กระทรวงแรงงาน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ในการนำไปพิจารณากำหนดเป็นนโยบายและแนวทางการดำเนินการในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษต่อไป

การสัมมนาประกอบด้วยกิจกรรม ๒ ส่วน คือ

๑. การบรรยายพิเศษ เรื่อง “การบริหารจัดการด้านแรงงานเพื่อรองรับการพัฒนาอุตสาหกรรมในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ” โดย นางสาวพจณี อรรถโรจน์ภิญโญ ที่ปรึกษาด้านนโยบายและแผนงาน สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

๒. การอภิปรายเป็นคณะ เรื่อง “การบริหารจัดการด้านแรงงานเพื่อรองรับการพัฒนาอุตสาหกรรมในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ” โดย นางสาวนพมาศ ชวัญกุล ผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาอุตสาหกรรม สำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม นายวินัย ลุวิโรจน์ รองปลัดกระทรวงแรงงาน ดร.ศุภชัย ศรีสุชาติ รองคณบดีฝ่ายบริหาร คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ และนายชัยวัฒน์ วิทิตธรรมวงศ์ ประธานสภาอุตสาหกรรมจังหวัดตาก ดำเนินการอภิปรายโดย รศ.แล ดิลกวิทยรัตน์ ประธานสภาที่ปรึกษาฯ ชุดที่ ๑๖

สำหรับผู้เข้าร่วมสัมมนา ประกอบด้วย กรรมการสภาที่ปรึกษาฯ ชุดที่ ๑๖ อดีตกรรมการสภาที่ปรึกษาฯ นักวิชาการ ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้แทนหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน ผู้แทนกลุ่มธุรกิจอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้อง สถาบันการศึกษา องค์กรพัฒนาเอกชน องค์กรนายจ้าง องค์กรลูกจ้าง สื่อมวลชน ผู้บริหารและข้าราชการกระทรวงแรงงาน รวมจำนวนประมาณ ๑๒๐ คน

บัดนี้ได้เวลาอันสมควรแล้ว ขอเรียนเชิญท่านปลัดกระทรวงแรงงาน กล่าวเปิดการสัมมนา และให้ข้อคิดเห็นอันเป็นประโยชน์แก่ผู้เข้าร่วมสัมมนาต่อไป ขอเรียนเชิญ

นายนคร ศิลปอาชา ปลัดกระทรวงแรงงาน กล่าวเปิดการสัมมนา

กราบเรียนท่านประธานสภาที่ปรึกษาเพื่อพัฒนาแรงงานแห่งชาติ คณะกรรมการสภาที่ปรึกษาฯ ผู้บริหารกระทรวงแรงงาน ผู้เข้าร่วมสัมมนา ผู้มีเกียรติ และสื่อมวลชน ที่เคารพทุกท่าน

ผมรู้สึกยินดีและเป็นเกียรติอย่างยิ่งที่ได้มาเป็นประธานในพิธีเปิดการสัมมนาเรื่อง “การบริหารจัดการด้านแรงงานเพื่อรองรับการพัฒนาอุตสาหกรรมในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ” ซึ่งสภาที่ปรึกษาฯ และกระทรวงแรงงานได้ร่วมกันจัดในวันนี้

รัฐบาลชุดนี้โดยท่านพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี ได้เห็นชอบให้จัดตั้งเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษในพื้นที่เป้าหมาย ครอบคลุม ๑๐ จังหวัด ได้แก่ ตาก สระแก้ว ตราด มุกดาหาร สงขลา เชียงราย นครพนมหนองคาย กาญจนบุรี และนราธิวาส โดยในระยะแรกกำหนดเริ่มทำใน ๕ พื้นที่ชายแดน คือ ๑) อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก ๒) อำเภออรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว ๓) จังหวัดตราด ๔) จังหวัดมุกดาหาร และ ๕) อำเภอสะเดา

จังหวัดสงขลา และในปีถัดไปจะดำเนินการครบทั้ง ๑๒ แห่ง รวมทั้งได้ตั้งคณะกรรมการขึ้นมา ๔ ชุด เพื่อเสนอแนวทางการดำเนินการเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ได้แก่ ๑) คณะอนุกรรมการด้านสิทธิประโยชน์ และศูนย์บริการเบ็ดเสร็จด้านการลงทุน ๒) คณะอนุกรรมการศูนย์บริการเบ็ดเสร็จด้านแรงงาน สาธารณสุข และความมั่นคง ๓) คณะอนุกรรมการด้านโครงสร้างพื้นฐานและด้านศุลกากร และ ๔) คณะอนุกรรมการขอบเขตพื้นที่และการจัดหาที่ดิน ทั้ง ๔ คณะนี้มีหน้าที่ในการเสนอแนวทางการจัดระบบการจ้างแรงงานต่างด้าว การพัฒนาฝีมือแรงงาน และแผนการจัดตั้งศูนย์บริการเบ็ดเสร็จแรงงานต่างด้าว โดยกระทรวงแรงงานรับผิดชอบในด้านแรงงาน สาธารณสุข และความมั่นคง ดังนั้นการที่สภาที่ปรึกษาฯ ได้ร่วมกับกระทรวงแรงงาน จัดการสัมมนาในหัวข้อเกี่ยวกับการบริหารจัดการด้านแรงงานเพื่อรองรับการพัฒนาอุตสาหกรรมในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ จึงเป็นการตอบสนองนโยบายต่างๆ ดังกล่าว และเป็นหัวข้อที่ทันสมัย ทุกท่านจะได้รับทราบและแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ระดมสมอง และเมื่อได้ข้อสรุปประการใดก็กรุณานำเสนอไปยังกระทรวงแรงงาน เพื่อจะได้นำเสนอข้อมูลต่อที่ประชุมคณะกรรมการศูนย์บริการเบ็ดเสร็จด้านแรงงาน สาธารณสุข และความมั่นคงต่อไป

จากการเข้าร่วมประชุมคณะกรรมการศูนย์บริการเบ็ดเสร็จด้านแรงงาน สาธารณสุข และความมั่นคง ๒ ครั้ง ขอเรียนว่าท่านนายกรัฐมนตรีให้ความสำคัญกับเรื่องนี้มาก ท่านบอกว่าจริงๆ แล้วจะต้องเปิดเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษให้ทันภายในสิ้นปี ๒๕๕๘ แต่ก็ยังติดขัดอยู่หลายด้าน เมื่อ ๒ - ๓ วันที่ผ่านมาก็มีการเรียกประชุม โดยสรุปว่าในเขตชายแดนต้องการให้สิทธิพิเศษจริงๆ พิเศษทั้งในด้านสิทธิประโยชน์ ภาษี ศุลกากร แรงงาน โดยในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ เช่น อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก อยากให้แรงงานต่างด้าวเข้ามาทำงานได้อย่างสะดวก ไม่ถูกกรีดไถ ไม่ต้องมีขั้นตอนมาก ซึ่งในความเป็นจริงปัจจุบันก็มีแรงงานต่างด้าวเข้ามาทำงานในอำเภอแม่สอดอยู่แล้ว เพราะไม่มีพรมแดน มีการเดินทางข้ามไปมากันนานแล้ว แต่อาจมีการกรีดไถ ต้องเข้ามาอย่างหลบๆ ซ่อนๆ แต่ตอนนี้รัฐบาลประกาศว่าเมื่อจัดตั้งเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ แรงงานต่างด้าวจะเข้ามาทำงานได้อย่างภาคภูมิใจ อาจจะเป็นเข้าไปเย็นกลับ หรือมาทำงานเป็นสัปดาห์แล้วกลับเข้ามาใหม่ เช่นเดียวกับที่มีการดำเนินการในมาเลเซีย สิงคโปร์ หรือประเทศอื่นที่มีชายแดนติดกัน ต้องมีการจัดระบบไม่เช่นนั้นจะไม่มีอะไรรับประกันความมั่นคงในการทำงาน

ในฐานะปลัดกระทรวงแรงงานได้หารือกับอธิบดีกรมการจัดหางานและผู้ที่เกี่ยวข้องว่าในเขตชายแดนซึ่งติดกับประเทศเพื่อนบ้าน อาจจะให้แรงงานต่างด้าวใช้เอกสารแทนหนังสือเดินทางเข้ามาขอใบอนุญาตทำงานเพื่อทำงานได้ในบริเวณชายแดน แต่จะดำเนินการโดยใช้มาตรา ๑๔ แห่งพระราชบัญญัติการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ. ๒๕๕๑ เพียงอย่างเดียวไม่ได้ ต้องใช้มาตรา ๑๗ แห่งพระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ. ๒๕๒๒ ด้วย ซึ่งมาตรานี้ก็เหมือนกับยาหม้อใหญ่คือ ยกเว้นทุกอย่างหมด ไม่ต้องมีเอกสารมากมาย ต้องการจะอำนวยความสะดวกอย่างไรก็เขียนไว้ในมาตรา ๑๗ แล้วนำเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณา ซึ่งกระทรวงแรงงานก็ได้นำเสนอคณะรัฐมนตรีประมาณ ๑ เดือนแล้ว แต่ถูกท้วงติงจากสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกากับกระทรวงการต่างประเทศ เกี่ยวกับคำว่าเอกสารที่ใช้แทนหนังสือเดินทางว่าหมายถึงอะไรบ้าง ท่านรัฐมนตรีว่าการกระทรวงแรงงานจึงให้ถอนเรื่องออกมาเพื่อทำความเข้าใจความตกลงกับกระทรวงการต่างประเทศกับสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาก่อน ซึ่งขณะนี้ได้ตกลงกันเรียบร้อยแล้ว และได้เสนอเรื่องไปยังรัฐมนตรีว่าการกระทรวงแรงงาน เพื่อให้ท่านพิจารณานำเสนอคณะรัฐมนตรีต่อไป หากเรื่องนี้ผ่านคณะรัฐมนตรีแล้วก็จะเป็นการอำนวยความสะดวกให้แรงงานต่างด้าว ซึ่งไม่น่าจะมีปัญหาใดๆ เพราะมาตรา ๑๔ เปิดช่องให้สามารถทำได้ โดยกระทรวงแรงงานกำลังเสนอแก้ไขกฎหมาย ซึ่งเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษที่อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก สามารถใช้เป็นโมเดลต้นแบบได้ ทราบจากท่านแรงงานจังหวัดตากว่าวันนี้ท่านวิษณุ เครืองาม รองนายกรัฐมนตรี ได้ลงพื้นที่อำเภอแม่สอดเพื่อดูความคืบหน้าในเรื่องเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ จึงกล่าวได้ว่ารัฐบาลให้ความสำคัญเรื่องนี้มาก เพราะปัจจุบันประเทศไทยประสบปัญหาขาดแคลนแรงงาน ทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพ เมื่อนำเข้ามาก็ต้องดูแล ถ้าไม่ดูแลเราก็ผิดกฎหมายของ ILO และถูกกล่าวหาว่ามีการค้ามนุษย์

โดยปัจจุบันมีบริษัทนำเข้าแรงงานต่างด้าวที่จดทะเบียนกับกรมการจัดหางานถึง ๒๐๗ บริษัท ซึ่งมีทั้งเชิญมา อัมมา ลวงมา เพราะค่าแรงในประเทศไทยสูงกว่าประเทศเพื่อนบ้านหลายเท่า ก็เป็นปัญหาพอสมควร

ในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจะให้สิทธิประโยชน์ทางภาษีมามากมาย มีการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเพื่อรองรับ ซึ่งต้องใช้งบประมาณหลายพันล้านบาท อย่างที่กล่าวแล้วว่าพื้นที่อำเภอแม่สอดมีความเหมาะสมที่สุด เพราะภาคเอกชนเข้มแข็งและการเดินทางข้ามแดน การค้าขาย การทำงาน ก็ทำกันอยู่เป็นธรรมเนียมประเพณีท้องถิ่นอยู่แล้ว เพียงแต่ต้องจัดระบบให้ดีแล้วก็ทำเป็นโมเดล โดยต้องเร่งดำเนินการเพื่อไม่ให้เกิดความเสียหาย เพราะในอนาคตหากเปิด AEC และมีการเคลื่อนย้ายแรงงานเสรี ระบบนี้ก็จะเป็ Economic Dam ป้องกันไม่ให้แรงงานต่างด้าวทะลักเข้ามาในเมืองไทย เรื่องค่าจ้างในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษก็เช่นเดียวกัน อาจจะน้อยกว่าที่กรุงเทพฯ เพราะค่าจ้างขั้นต่ำ ๓๐๐ บาททั่วประเทศไม่ใช่ค่าจ้างที่แท้จริง ไม่ได้คำนึงถึงปัจจัยต่างๆ แต่เป็นนโยบายหาเสียงจริงๆ แล้วการปรับค่าจ้างขั้นต่ำต้องใช้หลักคณิตศาสตร์ พิจารณาอัตราเงินเฟ้อ และพิจารณาข้อมูลทางวิชาการประกอบการพิจารณาด้วย

อย่างไรก็ดี กระทรวงแรงงานเพียงหน่วยงานเดียวคงไม่สามารถดำเนินการเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษได้ แต่ต้องให้ภาคเอกชนเป็นเจ้าภาพและภาคราชการต้องเป็นฝ่ายสนับสนุน กฎระเบียบที่เป็นอุปสรรคต้องแก้ไข ต้องอำนวยความสะดวกให้ภาคเอกชน เชื่อว่าประเทศไทยอยู่ได้ทุกวันนี้เพราะภาคเอกชนเข้มแข็ง ขอขอบคุณท่านวิทยากรจากหลายหน่วยงานที่กรุณาให้ข้อมูลในวันนี้ เพื่อที่จะระดมสมองกันในเรื่องเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ เพื่อกระทรวงแรงงานจะได้นำข้อคิดเห็นของท่านไปนำเสนอรัฐบาลต่อไป ซึ่งบัดนี้ได้เวลาอันสมควรแล้ว กระผมขอเปิดการสัมมนาเรื่อง การบริหารจัดการด้านแรงงานเพื่อรองรับการพัฒนาอุตสาหกรรมในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ และขอให้การสัมมนาครั้งนี้ลุล่วง บรรลุวัตถุประสงค์ตามที่ตั้งไว้ทุกประการ

๗. ผลการสัมมนา

๗.๑ การบรรยายพิเศษเรื่อง “นโยบายและทิศทางของภาครัฐในการขับเคลื่อนเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ”

โดย นางสาวพจณี อรรถโรจน์ภิญโญ ที่ปรึกษาด้านนโยบายและแผนงาน สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

ประเด็นที่ได้รับมอบหมายจากกระทรวงแรงงานในวันนี้เป็นเรื่องของนโยบายและทิศทางของภาครัฐในการขับเคลื่อนเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ซึ่งจะนำเสนอใน ๓ ประเด็น ได้แก่ ๑) ทิศทางการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษของประเทศไทย ๒) นโยบายและการขับเคลื่อนเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ และ ๓) ความก้าวหน้าการดำเนินงาน

ประเด็นที่ ๑ ทิศทางการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษของไทย ต้องขอทำความเข้าใจก่อนว่านโยบายการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษของประเทศไทย ที่จำเป็นต้องเน้นว่า “ประเทศไทย” เนื่องจากการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษของทั่วโลกมีอยู่หลายรูปแบบ ซึ่งของประเทศไทยจะเป็นรูปแบบที่รัฐบาลชุดปัจจุบันพิจารณาแล้ว เห็นว่ามีความเหมาะสมที่จะนำมาประยุกต์ใช้ จะมีรูปแบบที่คล้ายคลึงกับโครงการอีสเทิร์นซีบอร์ด (ESB) หรือโครงการพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออก เนื่องจากสามารถดำเนินการได้อย่างรวดเร็ว และใช้งบประมาณน้อยกว่าการพัฒนาในรูปแบบอื่น กรอบแนวคิดและองค์ประกอบหลักที่สำคัญของการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษของประเทศไทยมีเป้าหมายไปในทิศทางเดียวกับของนานาประเทศ คือ เพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ ลดความเหลื่อมล้ำของการพัฒนาในพื้นที่ รวมทั้งเสริมสร้างความมั่นคงของชายแดน เพราะเขตเศรษฐกิจพิเศษของประเทศไทยเริ่มต้นในพื้นที่บริเวณชายแดน ต้องมีการกำหนดขอบเขตพื้นที่ที่ชัดเจน โดยจะมีการจัดตั้งศูนย์บริการเบ็ดเสร็จ (One Stop Service) เพื่ออำนวยความสะดวกภายในพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ เนื่องจากต้องมีการใช้ประโยชน์จากแรงงานต่างด้าว และข้อนี้เป็นอีกหนึ่งเหตุผลที่ทำให้ต้องเริ่มโครงการนี้

ในพื้นที่บริเวณชายแดน รูปแบบการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษมีหลายรูปแบบ แต่กรณีของประเทศไทยในระยะแรก จะเป็นการพัฒนาพื้นที่บริเวณชายแดนเป็นโครงการนำร่อง โดยเลือกพื้นที่ที่มีศักยภาพสามารถเชื่อมโยงการค้า การลงทุน การผลิตกับประเทศเพื่อนบ้านได้ นอกจากนั้นเป็นการพัฒนาเชิงพื้นที่ทั้งภาคการผลิต การบริการ และที่อยู่อาศัย ซึ่งเป็นในลักษณะการพัฒนาเมืองนั่นเอง เพียงแต่การที่นำมาประยุกต์ใช้ในประเทศไทยนั้นไม่ได้เริ่มต้นจากการสร้างเมืองก่อน แต่เริ่มต้นจากการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ แล้วใช้ระเบียบ กฎเกณฑ์เป็นตัวช่วย ทำให้เกิดเมืองขึ้นโดยอัตโนมัติ

พื้นที่บริเวณชายแดนที่คณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ (กนพ.) พิจารณาเลือกและได้มีการประกาศไปแล้ว เมื่อวันที่ ๑๙ มกราคม ๒๕๕๘ จำนวน ๕ พื้นที่ ได้แก่ จังหวัดตาก จังหวัดสระแก้ว จังหวัดตราด จังหวัดมุกดาหาร และจังหวัดสงขลา (สะเตาะและปาดังเบซาร์) พื้นที่ที่จะเป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษจะต้องเป็นพื้นที่ที่มีความโดดเด่นและเป็นฐานการผลิตหลักของประเทศ ตั้งอยู่ใกล้ท่าเรือและมีช่องทางในการส่งออก ส่วนใหญ่จะเป็นนิคมอุตสาหกรรมหรืออุตสาหกรรมบริการ ตัวอย่างที่เห็นได้ชัดเจนคืออีสเทิร์นซีบอร์ด ส่วนที่อยู่อาศัยหรือนครราชสีมา ถ้าศึกษาจะเห็นว่ามีความสมบูรณ์ภายใน มีนิคมอุตสาหกรรม มีศูนย์บริการเบ็ดเสร็จ มีที่อยู่อาศัย มีอาคารร้านค้า มีเขตปลอดภาษี มีเขตการผลิตเพื่อการส่งออก ซึ่งตามกฎหมายแล้วจัดว่าเป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษ ถ้าในกรณีเขตเศรษฐกิจพิเศษรูปแบบเฉพาะ จะเป็นการใช้พื้นที่ที่ค่อนข้างจำกัด กิจกรรมที่เหมาะสมจะเป็นลักษณะของอุทยานวิทยาศาสตร์ ศูนย์วิจัยและพัฒนา ผู้ประกอบการภายในจะได้รับสิทธิประโยชน์เรื่องภาษี ศูนย์บริการเบ็ดเสร็จ และสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ เพื่อเป็นการดึงดูดนักลงทุนให้สนใจมาลงทุน

สำหรับนิยามของประเทศไทย เขตเศรษฐกิจพิเศษคือ บริเวณพื้นที่ที่ กนพ. กำหนดให้เป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษ ซึ่งรัฐจะสนับสนุนโครงสร้างพื้นฐาน สิทธิประโยชน์ด้านการลงทุน การบริหารแรงงานต่างด้าวแบบไป - กลับ การให้บริการแบบจุดเดียวเบ็ดเสร็จ และการอื่นที่จำเป็น โดยมีวัตถุประสงค์หลักเพื่อสร้างฐานการผลิตที่จะเชื่อมโยงกับอาเซียน ดึงดูดการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ (FDI) เพิ่มขีดความสามารถของประเทศ กระจายความเจริญสู่ภูมิภาค ลดความเหลื่อมล้ำ ยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน และแก้ไขปัญหาความมั่นคงบริเวณชายแดน เพราะในปี พ.ศ. ๒๕๕๘ ประเทศไทยจะเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC) เป็นการเปิดประตูสู่อาเซียนแบบมีคุณภาพ มีมาตรฐาน สามารถบริหารจัดการในเรื่องความมั่นคง และในขณะเดียวกันต้องได้รับประโยชน์ทางเศรษฐกิจด้วย โดยกลยุทธ์ในการพัฒนา คือ จะเป็นการสร้างพื้นที่เศรษฐกิจใหม่ที่เน้นบริเวณชายแดนในระยะแรก และพยายามใช้ประโยชน์จากการเชื่อมโยงกับประเทศเพื่อนบ้าน โดยการสนับสนุนธุรกิจ SMEs เพื่อให้เกิดการลงทุนอย่างต่อเนื่องในพื้นที่นี้ ซึ่งหากในอนาคตขีดความสามารถในการลงทุนเพิ่มขึ้นก็จะมี การสนับสนุนให้เข้าไปลงทุนในประเทศเพื่อนบ้าน พร้อมทั้งจัดระเบียบพื้นที่เศรษฐกิจชายแดน แก้ปัญหาแรงงานต่างด้าว ผิดกฎหมายและสินค้าเกษตรลักลอบจากประเทศเพื่อนบ้าน

หลักการดำเนินงาน เนื่องจาก กนพ. ต้องการให้การดำเนินการเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษเกิดขึ้นเป็นรูปธรรมโดยเร็ว จึงจำเป็นต้องดำเนินงานภายใต้กรอบกฎหมายปัจจุบันทั้งหมด เพราะก่อนหน้านี้รัฐบาลชุดที่แล้วได้มอบหมายให้สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาดำเนินการยกร่างพระราชบัญญัติเขตเศรษฐกิจพิเศษ ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาได้ทำการศึกษาและทบทวนแล้วพบว่ากฎหมายที่มีอยู่เดิมนั้นสามารถเอื้ออำนวยให้ดำเนินการพัฒนาเป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษได้ โดยไม่ต้องทำการยกร่างกฎหมายฉบับใหม่ อย่างไรก็ตาม ยังมีหลายแนวคิดที่มีความเห็นว่าควรทำการยกร่างกฎหมายฉบับใหม่ขึ้นมา โดยให้เหตุผลว่าถ้าทำงานภายใต้กฎหมายฉบับเดิมที่เป็นระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ก็อาจเกิดความไม่สะดวกกับผู้ประสานงานเพราะทุกการดำเนินงานต้องรอข้อสั่งการจากนายกรัฐมนตรี

หลักการดำเนินงานที่สำคัญอีกประการหนึ่งคือภาครัฐจะเป็นผู้ให้สิทธิประโยชน์ จัดโครงสร้างพื้นฐาน ปรับระเบียบและข้อกฎหมาย โดยให้ภาคเอกชนเป็นผู้ลงทุน และประชาชนจะเป็นผู้มีส่วนร่วมและได้รับ

ประโยชน์ โดยไม่รบกวนสิทธิผู้ใด จะเป็นเพียงการบริหารจัดการที่เพิ่มสิทธิประโยชน์ให้พื้นที่ที่มีความพิเศษ เพื่อเป็นการอำนวยความสะดวกและดึงดูดให้นักลงทุนเข้ามาลงทุน แต่มีเงื่อนไขว่าต้องไม่ส่งผลกระทบต่อทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม สังคม และความมั่นคง ซึ่งเงื่อนไขเหล่านี้ต้องอาศัยความยืดหยุ่นในการดำเนินงาน เพื่อให้สามารถปรับเปลี่ยนได้ตามสถานการณ์ปัจจุบัน ต้องมีการกำหนดพื้นที่ตามเขตปกครองให้ชัดเจนเพื่อความสะดวกในการบริหารจัดการ มีการให้สิทธิประโยชน์ตามเขตส่งเสริมการลงทุนเขต ๓ พิเศษ สิทธิประโยชน์อื่นทั้งที่เป็นภาษีและไม่ใช่อำนาจ มีการให้บริการจุดเดียวเบ็ดเสร็จ โดยการจัดตั้งศูนย์บริการเบ็ดเสร็จด้านการลงทุน และด้านแรงงาน สาธารณสุข และการตรวจคนเข้าเมือง ซึ่งเป็นหน้าที่ของกระทรวงแรงงานโดยตรง กระทรวงแรงงานต้องทำการจัดระบบแรงงานต่างด้าวทั้งแบบเข้าไป - เย็นกลับ หรือแบบอยู่อาศัยตามฤดูกาล แต่จะไม่มีสิทธิออกนอกพื้นที่ และต้องกำหนดแนวทางการฝึกอบรมให้ทั้งแรงงานไทยและแรงงานต่างด้าว ด้านโครงสร้างพื้นฐาน สิ่งแรกที่จะต้องทำคือด้านศุลกากรและด่านผ่านเข้าแดน ถนนที่ใช้เชื่อมโยงการขนส่ง ระบบน้ำประปา ไฟฟ้า และอื่นๆ ซึ่งสิ่งเหล่านี้ กนพ. ได้อนุมัติแล้วในการประชุม ครั้งที่ ๑/๒๕๕๘ เมื่อวันที่ ๑๙ มกราคม ๒๕๕๘

ประเด็นที่ ๒ นโยบายและการขับเคลื่อนเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ซึ่งเป็นนโยบายที่ท่านนายกรัฐมนตรีได้มอบให้ไว้ในการประชุม กนพ. ครั้งที่ ๑/๒๕๕๘ คือ เร่งรัดให้เริ่มมีการลงทุนในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษได้ ในปี พ.ศ. ๒๕๕๘ ตามความพร้อมของพื้นที่ พื้นที่ใดมีความพร้อมก็สามารถดำเนินการได้ทันที โดยให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเร่งดำเนินการเรื่องโครงสร้างพื้นฐานและด่านพรมแดน โดยเฉพาะระบบสาธารณูปโภคและสาธารณูปการรองรับกิจกรรมในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ การได้มาซึ่งที่ดิน แรงงาน ศูนย์บริการเบ็ดเสร็จ ด้านการลงทุนและแรงงาน และให้โรงงานที่จะลงทุนในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ เน้นการแปรรูปสินค้าเกษตรทั้งเพื่อการบริโภคภายในประเทศและการส่งออกตลาดต่างประเทศ

กลไกการดำเนินงาน คณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) ได้แต่งตั้ง กนพ. เพื่อเป็นกลไกในการขับเคลื่อนเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ประกอบด้วยกรรมการจำนวน ๒๒ คน โดยมีหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ เป็นประธาน และเลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจแห่งชาติ เป็นเลขานุการ มีอำนาจหน้าที่ให้ความเห็นชอบและเสนอร่างหลักเกณฑ์และวิธีการสนับสนุนการจัดตั้งและดำเนินการเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ กำหนดแนวทางให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องถือปฏิบัติเพื่อการพัฒนาเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ กำกับดูแล ติดตาม และประเมินผลความก้าวหน้าการดำเนินงาน แต่งตั้งคณะกรรมการหรือคณะทำงานตามความเหมาะสมเชิญเจ้าหน้าที่ บุคคล หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมาชี้แจง ออกระเบียบ ประกาศ และคำสั่ง ตลอดจนให้ข้อเสนอแนะต่อคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ในการจัดทำแผนปฏิบัติการ ซึ่งขณะนี้ได้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำแนวทางการดำเนินงานในส่วนที่เกี่ยวข้อง จำนวน ๔ ชุด ได้แก่ ๑. คณะอนุกรรมการด้านสิทธิประโยชน์ และศูนย์บริการเบ็ดเสร็จด้านการลงทุน มีปลัดกระทรวงการคลังเป็นประธาน มีหน้าที่ในการกำหนดการให้สิทธิประโยชน์ และจัดทำแผนพัฒนาระบบบริการแบบเบ็ดเสร็จด้านการลงทุน (On site - mobile - internet) ๒. คณะอนุกรรมการศูนย์บริการเบ็ดเสร็จด้านแรงงาน การสาธารณสุข และความมั่นคง มีปลัดกระทรวงแรงงานเป็นประธาน มีหน้าที่ในการกำหนดแนวทางจัดระบบแรงงานต่างด้าวที่จะเข้ามาทำงานในลักษณะไป - กลับ กำหนดแนวทางการฝึกอบรมฝีมือแรงงาน รวมทั้งจัดตั้งศูนย์บริการเบ็ดเสร็จด้านแรงงาน สาธารณสุข และการตรวจคนเข้าเมือง ๓. คณะอนุกรรมการด้านโครงสร้างพื้นฐานและด้านศุลกากร มีปลัดกระทรวงคมนาคมเป็นประธาน มีหน้าที่เสนอแผนการลงทุนโครงสร้างพื้นฐานที่จำเป็น เสนอแผนการปรับปรุงด้านศุลกากร/จุดผ่านแดน และเสนอแผนพัฒนานิคมอุตสาหกรรม และ ๔. คณะอนุกรรมการขอบเขตพื้นที่และการจัดหาที่ดิน มีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยเป็นประธาน มีอำนาจหน้าที่ในการกำหนดขอบเขตพื้นที่การจัดตั้งเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษและจัดหาที่ดินของภาครัฐให้ภาคเอกชนดำเนินการเช่าเพื่อใช้ในการประกอบกิจการ ซึ่งคณะอนุกรรมการชุดนี้เป็นชุดที่แต่งตั้งขึ้นใหม่ สาเหตุเนื่องจากราคาที่ดินภายในเขตเศรษฐกิจพิเศษมีราคาสูงขึ้นมาก ซึ่งอาจเป็นปัญหา

ให้นักลงทุนไม่สามารถเข้าไปลงทุนได้ ในการประชุม กนพ. ครั้งที่ผ่านมานายกรัฐมนตรีจึงมีบัญชาให้แต่งตั้งคณะอนุกรรมการชุดนี้ เพื่อดำเนินการสำรวจพื้นที่ที่เป็นของภาครัฐว่ามีพื้นที่ส่วนไหนสามารถนำมาแบ่งให้ภาคเอกชนเข้าได้บ้าง ซึ่งระยะเวลาการเข้าที่ดินตามกฎหมายของประเทศไทยในปัจจุบันสามารถเข้าได้สูงสุดนาน ๕๐ ปี เทียบเท่ากับต่างประเทศส่วนใหญ่ ยกเว้นลาวกับจีนที่ให้เข้าได้นานถึง ๙๙ ปี ที่กล่าวมานี้คือกลไกการขับเคลื่อนในระดับคณะอนุกรรมการที่ดำเนินงานอยู่ที่กรุงเทพมหานคร และเมื่อวันที่ ๑๗ มกราคม ๒๕๕๘ ได้มีคำสั่งให้พิจารณาทบทวนการแต่งตั้งคณะกรรมการเขตเศรษฐกิจพิเศษในระดับจังหวัดทุกจังหวัด โดยมีผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นประธาน หัวหน้าสำนักงานจังหวัดเป็นฝ่ายเลขานุการ มีหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องและองค์กรระดับท้องถิ่นในพื้นที่ ทำหน้าที่ในการประสานงานและติดตามผลการดำเนินงาน เพื่อรายงานความก้าวหน้าหรือปัญหาอุปสรรคในการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษให้ กนพ. ทราบ รวมทั้งให้มีการจัดตั้งศูนย์บริการเบ็ดเสร็จด้านการลงทุน ด้านแรงงาน สาธารณสุข และการตรวจคนเข้าเมือง ที่จังหวัดด้วย

การมอบหมายหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการดำเนินการตามนโยบายของ กนพ. มีดังนี้ ๑. สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ กรมป่าไม้ และกรมอุทยานแห่งชาติ ดำเนินการยกร่างประกาศเขตเศรษฐกิจพิเศษทั้ง ๕ พื้นที่ ซึ่งนายกรัฐมนตรีได้ลงนามเห็นชอบแล้ว ๒. คณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน (BOI) พิจารณาสัทธิประโยชน์ในเขตเศรษฐกิจพิเศษ ๓. กระทรวงการคลัง ออกประกาศนโยบายการเงินเพื่อสนับสนุน SMEs ให้ลงทุนในเขตเศรษฐกิจพิเศษ ซึ่งได้ดำเนินการแล้วเสร็จและอยู่ระหว่างรอเสนอต่อคณะรัฐมนตรี ๔. สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จัดทำแผนบริหารจัดการด้านความมั่นคงในพื้นที่ชายแดน ซึ่งอยู่ในระหว่างดำเนินการและคาดว่าจะแล้วเสร็จในเร็วๆ นี้ ๕. จังหวัดร่วมกับคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน และกระทรวงแรงงาน จัดตั้งศูนย์บริการเบ็ดเสร็จการค้าการลงทุน และด้านแรงงาน ซึ่งได้มีการหารือแล้วว่าให้จัดตั้งศูนย์บริการเบ็ดเสร็จดังกล่าว แต่ติดขัดที่บางจังหวัดจะให้ตั้งที่ศาลากลางจังหวัด บางจังหวัดจะให้ตั้งที่พาณิชย์จังหวัด เช่น จังหวัดตากจะให้ตั้งอยู่ที่ศาลากลางจังหวัด และที่เทศบาลนครแม่สอดด้วย แต่อยากเรียนว่าอยู่ที่ไหนไม่ใช่ประเด็นสำคัญ ที่สำคัญคือต้องมีเครื่องมือเครื่องใช้ในการทำงานให้ครบถ้วน ทั้งคอมพิวเตอร์ โทรศัพท์ แฟกซ์ และระบบอินเทอร์เน็ต ส่วนเรื่องเจ้าหน้าที่ประจำศูนย์นั้น ทางคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน ตกลงว่าหากกระทรวงมหาดไทยอนุมัติให้สามารถจ้างคนทำงานเพิ่มได้ก็จะพาไปศึกษาดูการดำเนินงานของศูนย์บริการเบ็ดเสร็จที่จามจุรีสแควร์ พร้อมทั้งฝึกอบรมวิธีใช้ซอฟต์แวร์ในการปฏิบัติงาน เพื่อเป็นการเตรียมพร้อมในกรณีที่นักลงทุนทำการลงสำรวจพื้นที่ จึงจำเป็นต้องมีคนให้ข้อมูลในระดับพื้นที่ด้วยว่าพื้นที่ส่วนไหนเป็นขอบเขตของอำเภอแม่สอด ๖. สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม จัดทำระบบขึ้นทะเบียนธุรกิจ SMEs เพื่อที่จะให้เข้ามามาตรการต่างๆ ที่รัฐเตรียมไว้ให้ ๗. กรมการจัดหางาน และกรมพัฒนาฝีมือแรงงาน จัดระบบแรงงานต่างด้าวที่เข้ามาทำงานในพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษแบบไป - กลับ รวมทั้งจัดหลักสูตรฝึกอบรมฝีมือแรงงานให้ ซึ่งในการประชุม กนพ. ครั้งที่ผ่านมาน่าแปลกกระทรวงแรงงานได้รายงานต่อนายกรัฐมนตรีว่าอยู่ระหว่างดำเนินการ ๘. กระทรวงคมนาคมประสานกับการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค การประปาส่วนภูมิภาค และการนิคมอุตสาหกรรม จัดทำรายละเอียดโครงการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเชื่อมโยงพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษและประเทศเพื่อนบ้าน รวมทั้งประสานกรมศุลกากร สำนักงานตรวจคนเข้าเมือง กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และกระทรวงสาธารณสุข จัดทำรายละเอียดโครงการเพิ่มประสิทธิภาพด่านชายแดน ซึ่งกระทรวงคมนาคมได้ดำเนินการแล้วเสร็จและได้รับอนุมัติงบประมาณในการดำเนินงานแล้ว ๙. กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงมหาดไทย กระทรวงพาณิชย์ และผู้ว่าราชการจังหวัดที่เกี่ยวข้องหารือในการบริหารจัดการผลผลิตการเกษตรในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษโดยสหกรณ์ ซึ่งเรื่องนี้อยู่ในระหว่างการปรับปรุงแก้ไข เนื่องจากทางหน่วยงานที่รับผิดชอบได้นำเสนอในการประชุม กนพ. แล้วจำนวน ๒ ครั้ง แต่นายกรัฐมนตรียังไม่ให้ความเห็นชอบ ๑๐. กรมโยธาธิการและผังเมือง จัดทำผังเฉพาะพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษ พร้อมกำหนด

แนวทางการบังคับใช้ให้เป็นรูปธรรม ๑๑. กระทรวงต่างประเทศ ให้ข้อมูลและประสานกับประเทศเพื่อนบ้านอย่างใกล้ชิดเพื่อสนับสนุนการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษ

ประเด็นที่ ๓ ความก้าวหน้าการดำเนินงาน ๑. ด้านการกำหนดพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ กนพ. ได้ออกประกาศเรื่องกำหนดพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ โดยครอบคลุม ๕ พื้นที่ ได้แก่ จังหวัดตาก มุกดาหาร สระแก้ว สงขลา และตราด รวมทั้งสิ้น ๓๖ ตำบล ๑๐ อำเภอ พื้นที่รวมประมาณ ๑.๘๓ ล้านไร่ พร้อมทั้งได้แต่งตั้งคณะกรรมการขอบเขตพื้นที่และการจัดหาที่ดิน ซึ่งรายละเอียดได้เรียนให้ทราบแล้ว ๒. ด้านสิทธิประโยชน์และส่งเสริมการลงทุน ขณะนี้คณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน ออกประกาศเรื่องนโยบายส่งเสริมการลงทุนในเขตพัฒนาเศรษฐกิจ ให้สิทธิประโยชน์ใน ๒ กรณี แบ่งเป็น กรณีทั่วไป และกรณีเป็นกิจการเป้าหมายของเขตเศรษฐกิจพิเศษ โดยมีความแตกต่างกันในรายละเอียดของสิทธิประโยชน์ที่ได้รับและประเภทของกิจการ มีการดำเนินมาตรการสินเชื่อดอกเบี้ยต่ำผ่านธนาคารออมสิน และการค้าประกันทั้งจำนวนผ่านบริษัทประกันสินเชื่อนาชาด้อย โดยกระทรวงการคลังจะนำเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่ออนุมัติโครงการและงบประมาณต่อไป ๓. ด้านโครงสร้างพื้นฐานและด้านศุลกากร ที่ประชุม กนพ. ครั้งที่ ๑/๒๕๕๘ เห็นชอบในหลักการแผนโครงสร้างพื้นฐานและด้านศุลกากร ปี พ.ศ. ๒๕๕๗ - ๒๕๖๕ รองรับพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษระยะแรก จำนวน ๖ พื้นที่ (๗ ด้าน) และให้ความเห็นชอบแผนระยะเร่งด่วน (ปี พ.ศ. ๒๕๕๗ - ๒๕๕๙) โดยมีโครงการที่ขอรับจัดสรรงบประมาณปี ๒๕๕๘ (งบกลาง) วงเงิน ๒,๖๐๕.๙๖๙ ล้านบาท และโครงการที่ขอรับจัดสรรงบประมาณปี พ.ศ. ๒๕๕๙ วงเงิน ๘,๑๔๒.๖๓๕ ล้านบาท ๔. ด้านการวางผังเมือง โดยกระทรวงมหาดไทยได้ออกแบบผังพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษ ๕ พื้นที่เป้าหมายระยะแรก ซึ่งขณะนี้ในส่วนของจังหวัดสงขลาและมุกดาหารได้ดำเนินการแล้วเสร็จ เหลือเพียงจังหวัดตาก สระแก้ว ตราด ที่คาดว่าจะแล้วเสร็จภายในเดือนมีนาคม ๒๕๕๘ ๕. ด้านแรงงาน กระทรวงแรงงานเตรียมกำหนดจุดที่ตั้งศูนย์บริการเบ็ดเสร็จแรงงานต่างด้าวในพื้นที่เป้าหมาย เตรียมการฝึกอบรมแรงงานไทยและต่างด้าว และเสริมความรู้ด้านความปลอดภัยในการทำงานแก่สถานประกอบการที่ใช้แรงงานต่างด้าวในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ด้านกลไกการดำเนินงาน กระทรวงมหาดไทยดำเนินการจัดตั้งศูนย์บริการเบ็ดเสร็จ โดยมีหน่วยงานหลักในการให้ข้อมูลและประสานการดำเนินงานเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษในระยะแรก ได้แก่ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน กระทรวงการคลัง กระทรวงการต่างประเทศ และศูนย์บริการเบ็ดเสร็จในพื้นที่ ๖. ด้านการหารือกับนักลงทุน กนพ. ได้มอบหมายสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ หารือกับภาคเอกชนที่มีความพร้อมให้เข้ามาลงทุน ซึ่งทั้งหมดที่ได้กล่าวมาเป็นนโยบายและทิศทางของภาครัฐ ในการขับเคลื่อนเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ เพื่อให้สามารถดำเนินการได้ภายในปี พ.ศ. ๒๕๕๘

๗.๒ การอภิปรายเป็นคณะเรื่อง “การบริหารจัดการด้านแรงงานเพื่อรองรับการพัฒนาอุตสาหกรรมในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ”

รศ.แล ดิลกวิทยรัตน์ ผู้ดำเนินการอภิปราย

การอภิปรายเรื่อง การบริหารจัดการด้านแรงงานเพื่อรองรับการพัฒนาอุตสาหกรรมในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ เป็นการอภิปรายที่จะเน้นไปที่การบริหารจัดการด้านแรงงานในมุมมองของผู้เกี่ยวข้อง ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และนักวิชาการ ว่ามีมุมมองต่อการบริหารจัดการแรงงานเพื่อรองรับสิ่งที่จะเกิดขึ้นอย่างไร ซึ่งถ้าดูจากประสบการณ์ของประเทศต่างๆ แล้ว ยุทธศาสตร์ที่จะทำให้เกิดการลงทุนคือ ต้องพยายามทำให้ค่าแรงถูก ประเทศไทยเริ่มพัฒนาด้วยการควบคุมค่าแรงไม่ให้สูงด้วยการไม่ยอมให้จัดตั้งสหภาพแรงงานในช่วงที่เริ่มพัฒนาเศรษฐกิจ นับตั้งแต่แผนพัฒนาฉบับที่ ๑ ปี พ.ศ. ๒๕๐๔ เป็นต้นมา ประเทศไทยอยู่ในภาวะที่แรงงานมีค่าแรงต่ำ ต้นทุนค่าครองชีพต่ำ ขณะเดียวกันก็ไม่มีกฎหมายรองรับการรวมตัวของลูกจ้างเพื่อเรียกร้องค่าจ้าง จึงเป็นเงื่อนไขสำคัญที่ทำให้เกิดการลงทุน ทำให้ประเทศไทยกลายเป็นประเทศที่เกือบจะเป็นประเทศที่พัฒนาแล้ว ซึ่งแสดงให้เห็น

เห็นว่าการบริหารจัดการแรงงานอย่างดีนอกจากจะทำให้ค่าแรงและต้นทุนถูกลงแล้ว ยังทำให้เกิดการพัฒนาประเทศอีกด้วย

สำหรับวิทยากรที่มาร่วมอภิปรายในวันนี้ ประกอบด้วย ผู้แทนจากหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชน ได้แก่

คุณนพมาศ ช่วยนุกูล ผู้เชี่ยวชาญด้านอุตสาหกรรม สำนักเศรษฐกิจอุตสาหกรรม อภิปรายในประเด็น “ความพร้อมและศักยภาพของภาครัฐในการส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาอุตสาหกรรมในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ”

คุณวินัย ลิวีโรจน์ รองปลัดกระทรวงแรงงาน อภิปรายในประเด็น “การบริหารจัดการด้านแรงงานเพื่อรองรับการพัฒนาอุตสาหกรรมในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ”

ดร.ศุภชัย ศรีสุชาติ รองคณบดีฝ่ายบริหาร คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ อภิปรายในประเด็น “มุมมองของนักวิชาการเกี่ยวกับการขับเคลื่อนและการบริหารจัดการด้านแรงงานเพื่อรองรับการพัฒนาอุตสาหกรรมในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ”

คุณชัยวัฒน์ วิทิตธรรมวงศ์ ประธานสภาอุตสาหกรรมจังหวัดตาก อภิปรายในประเด็น “ความพร้อมและศักยภาพของภาคเอกชนในการดำเนินอุตสาหกรรมในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ”

ซึ่งภายหลังการอภิปรายจะเป็นการเปิดโอกาสให้ท่านผู้เข้าร่วมสัมมนาได้แสดงความคิดเห็นหรือมีข้อคำถาม จึงขอเรียนเชิญคุณนพมาศ ช่วยนุกูล อภิปรายเป็นท่านแรก

นางสาวนพมาศ ช่วยนุกูล ผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาอุตสาหกรรม สำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม ประเด็น “ความพร้อมและศักยภาพของภาครัฐในการส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาอุตสาหกรรมในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ”

ประเด็นที่จะนำเสนอในวันนี้ แบ่งออกเป็น ๔ หัวข้อ คือ ๑. อุตสาหกรรมเป้าหมายและแนวโน้มอุตสาหกรรมเกิดใหม่ในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ๒. การพัฒนาแรงงานในภาคอุตสาหกรรมเพื่อรองรับการพัฒนาอุตสาหกรรมในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ๓. แผนงานด้านการพัฒนาอุตสาหกรรมในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ และ ๔. ผลที่จะได้จากการพัฒนาอุตสาหกรรมในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ

หัวข้อแรก อุตสาหกรรมเป้าหมายและแนวโน้มอุตสาหกรรมเกิดใหม่ในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ

การประกาศเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษในช่วงแรกในพื้นที่ ๕ จังหวัด ในส่วนของภาคของอุตสาหกรรม มีหลักการในการพัฒนาอุตสาหกรรมเป้าหมายในพื้นที่ โดยยึดหลัก ๕ ประการ คือ ๑. ความสามารถในการแข่งขันของอุตสาหกรรม ๒. สามารถใช้ประโยชน์จากจุดที่ตั้งและบริบทในการพัฒนาในภูมิภาค ๓. กระตุ้นเศรษฐกิจ และสร้างประโยชน์ให้แก่ประชาชนในพื้นที่ ๔. ได้รับการยอมรับจากภาคส่วนในพื้นที่ และ ๕. มีโอกาสในการเติบโตอย่างยั่งยืน ผลการศึกษาของกระทรวงอุตสาหกรรม ซึ่งเป็นการศึกษาที่มีการเตรียมการมาแล้วกว่า ๒ ปี พบว่าอุตสาหกรรมเป้าหมายในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดตาก ส่วนใหญ่เป็นอุตสาหกรรมที่ใช้แรงงานเข้มข้นและใช้วัตถุดิบในพื้นที่ คือ อุตสาหกรรมเกษตรแปรรูป (ข้าวโพด ผัก ผลไม้) สิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม ไม้และเฟอร์นิเจอร์ และอุตสาหกรรมอัญมณีและเครื่องประดับ

เขตที่ ๒ จังหวัดตราด พบว่าอุตสาหกรรมเป้าหมาย ได้แก่ อุตสาหกรรมเกษตรแปรรูป (ปาล์ม ผลไม้ ประมง) และอุตสาหกรรมแปรรูปยางพารา เพราะจังหวัดนี้ส่วนใหญ่เน้นเรื่องการค้าชายแดนมากกว่าเรื่องอุตสาหกรรม

เขตที่ ๓ จังหวัดมุกดาหาร พบว่าอุตสาหกรรมเป้าหมาย ได้แก่ อุตสาหกรรมเกษตรแปรรูป (ข้าว อ้อย) อุตสาหกรรมแปรรูปยางพารา และอุตสาหกรรมปศุสัตว์

เขตที่ ๔ จังหวัดสระแก้ว พบว่าอุตสาหกรรมเป้าหมาย ได้แก่ อุตสาหกรรมเกษตรแปรรูป (มันสำปะหลัง) อุตสาหกรรมอาหาร อุตสาหกรรมพลังงานทดแทน ซึ่งได้จากการใช้วัตถุดิบการเกษตร

เขตที่ ๕ จังหวัดสงขลา พบว่าอุตสาหกรรมเป้าหมาย ได้แก่ อุตสาหกรรมแปรรูปยางพารา อุตสาหกรรมอาหารฮาลาล อุตสาหกรรมแปรรูปอาหารทะเล และอุตสาหกรรมเครื่องแต่งกายมุสลิม

หัวข้อที่ ๒ การพัฒนาแรงงานในภาคอุตสาหกรรมเพื่อรองรับการพัฒนาอุตสาหกรรมในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ภาพรวมแรงงานของภาคอุตสาหกรรมในวันนี้คือ ประเทศไทยขาดแคลนแรงงานทั้งในเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ เชิงปริมาณขาดแคลนช่างเทคนิคระดับ ปวช. ปวส. ส่วนเชิงคุณภาพมีความต้องการแรงงานที่มีความรู้เฉพาะทาง เรื่องภาษา เรื่องทัศนคติในการทำงาน และเมื่อดูเป็นรายสาขาพบว่าสาขาที่ใช้แรงงานเข้มข้นที่ขาดแคลนมากที่สุด คือ สิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม ยานยนต์ โดยการขาดแคลนแรงงานระดับช่างเทคนิค และ ปวส. พบว่าขาดแคลนประมาณ ๓.๖ แสนคน ขณะที่ระดับปริญญาตรีขึ้นไปขาดแคลนประมาณหมื่นกว่าคน ซึ่งเมื่อมีการจัดตั้งเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ก็ย่อมขาดแคลนแรงงานเช่นกัน สิ่งที่ต้องเตรียมการคือ ในระดับบุคคลจะต้องพัฒนาแรงงานให้มีทักษะและมีความรู้เรื่องการใช้เทคโนโลยีมากขึ้น เพื่อรองรับเทคโนโลยีที่ภาคอุตสาหกรรมต้องพัฒนาให้สูงกว่าปัจจุบัน ถัดมาคือเรื่องทัศนคติ จริยธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต ซึ่งแรงงานที่ดีควรจะมี การพัฒนาแรงงานเป็นเรื่องที่ประเทศไทยต้องการมาก เพราะวันนี้ผลิตภาพแรงงานของเราค่อนข้างต่ำ ซึ่งนโยบายของกระทรวงอุตสาหกรรมที่ผ่านมาสนับสนุนมาตรการด้านแรงงานในภาพของประเทศ ที่พยายามจะส่งเสริมการจ่ายค่าจ้างตามความสามารถ ตามระดับฝีมือ มากกว่าที่จะยึดค่าแรงขั้นต่ำ โดยในระดับคณะกรรมการหรือระดับคณะกรรมการก็ให้การสนับสนุนและทำงานร่วมกับกระทรวงแรงงาน แต่สิ่งที่กระทรวงอุตสาหกรรมเน้นและทำมาโดยตลอดคือการพัฒนาผลิตภาพแรงงาน ซึ่งขณะนี้ได้ทำเฟสแรกจบแล้ว และกำลังจะขึ้นเฟส ๒ เพื่อเป็นการสนับสนุนการพัฒนาแรงงานให้กับภาคอุตสาหกรรม

หัวข้อที่ ๓ แผนงานด้านการพัฒนาอุตสาหกรรมในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ เป็นงานศึกษาวิจัยที่ได้ทำเมื่อ ๒ - ๓ ปีที่แล้ว โดยจะยกตัวอย่างกรณีของจังหวัดมุกดาหาร ซึ่งผลการศึกษาจะนำเสนอเป็น ๔ ยุทธศาสตร์ คือ ยุทธศาสตร์ที่ ๑ การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและระบบโลจิสติกส์เพื่อรองรับการพัฒนาเศรษฐกิจในอนุภูมิภาค มีโครงการภายใต้แผนงาน เรียกว่าการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดน ยุทธศาสตร์ที่ ๒ การพัฒนาและเชื่อมโยงอุตสาหกรรมในพื้นที่ชายแดน เป็นเรื่องของ การฝึกอบรมทักษะแรงงาน ที่กระทรวงอุตสาหกรรมให้ความสำคัญ แล้วก็ทำอย่างต่อเนื่อง ยุทธศาสตร์ที่ ๓ ส่งเสริม สนับสนุนการพัฒนาภาคการค้า การลงทุน และภาคบริการ ตามกรอบความร่วมมือในภูมิภาค ซึ่งกระทรวงอุตสาหกรรมได้ให้ความรู้กับผู้ประกอบการจังหวัดชายแดนในการเตรียมความพร้อมในกรณีที่จะประกาศเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษหรือในกรณีเข้าสู่ AEC โดยเฉพาะผู้ประกอบการ SMEs และยุทธศาสตร์ที่ ๔ บริหารจัดการสังคมและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืน เน้นว่าภาคอุตสาหกรรมที่จะไปประกอบกิจการในพื้นที่จะต้องมีระบบการผลิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ซึ่งที่กล่าวมาจะเห็นได้ว่ากระทรวงอุตสาหกรรมได้ให้ความสำคัญกับเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษมาเป็นระยะเวลาพอสมควรและต่อเนื่อง โดยหลังจากที่รัฐบาลได้ประกาศเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษในระยะแรก กระทรวงอุตสาหกรรมก็ได้ตั้งคณะกรรมการขึ้นมาชุดหนึ่งเพื่อที่จะทำการศึกษาต่อว่า การส่งเสริมภาคอุตสาหกรรมโดยเฉพาะภาคการผลิตควรมีทิศทางใดที่ชัดเจนในแต่ละเขต แต่ละพื้นที่ มีการจัดทำแผนงานโครงการ เพื่อดูว่ามาตรการส่งเสริมที่เจาะจงไปกับภาคอุตสาหกรรมที่เหมาะสมควรจะเป็นอะไร เพื่อที่จะนำไปผลักดันเป็นนโยบาย ซึ่งจะเสนอผ่านคณะกรรมการพัฒนาอุตสาหกรรมแห่งชาติ เพื่อขอความเห็นชอบต่อคณะรัฐมนตรี ซึ่งคาดว่าจะผลงานของกระทรวงอุตสาหกรรมจะถูกผลักดันไปใช้ประโยชน์ในเชิงปฏิบัติที่เป็นรูปธรรมกับพื้นที่มากยิ่งขึ้น

หัวข้อที่ ๔ ผลที่จะได้จากการพัฒนาอุตสาหกรรมในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ คือ ส่งเสริมให้เกิดการลงทุนภายในประเทศ เป็นการสร้างงาน สร้างรายได้ให้กับคนในพื้นที่ ลดการเคลื่อนย้ายแรงงาน สำหรับเรื่อง

สิ่งแวดล้อม ที่หลายฝ่ายกังวลเกี่ยวกับการกำจัดมลภาวะที่จะเกิดขึ้น หากมีการจัดการที่ดี ทุกคนปฏิบัติตามกติกา การกำจัดสิ่งที่ไม่พึงประสงค์เหล่านี้ก็จะมีประสิทธิภาพและเป็นระบบมากขึ้น

รศ.แล ดิลกวิทยรัตน์ ขอบขอบคุณนพมาศฯ ที่กรุณาสรุปให้ที่ประชุมทราบว่ากระทรวงอุตสาหกรรม ได้ดำเนินการอย่างไรในการสนับสนุนการพัฒนาทักษะฝีมือและผลิตภาพแรงงาน การให้ความรู้ผู้ประกอบการ และการเตรียมการพัฒนาพื้นที่ ซึ่งจะเป็ผลดีกับชุมชนได้อย่างไร ท่านต่อไปขอเรียนเชิญท่านรองปลัดกระทรวงแรงงาน ท่านวินัย ลิวีโรจน์ ซึ่งจะพูดถึงการเตรียมความพร้อมของกระทรวงแรงงานในการบริหารจัดการด้านแรงงานเพื่อรองรับการพัฒนาอุตสาหกรรมในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ

นายวินัย ลิวีโรจน์ รองปลัดกระทรวงแรงงาน ประเด็น “การบริหารจัดการด้านแรงงาน เพื่อรองรับการพัฒนาอุตสาหกรรมในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ”

เมื่อรัฐบาลกำหนดเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษขึ้น สิ่งเริ่มต้นคือจะให้สิทธิพิเศษแก่ผู้ประกอบการที่จะจูงใจให้ไปตั้งโรงงานที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษอย่างไร ซึ่งเดิมยังไม่ค่อยชัดเจนเท่าไร แต่ในการประชุม กนพ. ครั้งที่ ๑/๒๕๕๗ และครั้งที่ ๒/๒๕๕๗ มีความชัดเจนมากขึ้นว่าจะได้สิทธิพิเศษทางภาษีอย่างไร ระบบโครงสร้างพื้นฐานและสาธารณูปโภคจะได้อะไรบ้าง โดยในส่วนที่เกี่ยวกับกระทรวงแรงงานมีเรื่องเดียวและเป็นเรื่องสำคัญคือแรงงานที่จะเข้าไปทำงานในโรงงานอุตสาหกรรมในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจะบริหารจัดการอย่างไร โดยมติที่ประชุม กนพ. ครั้งที่ ๒/๒๕๕๗ ให้กระทรวงแรงงานดำเนินการจัดทำแผนการบริหารจัดการแรงงานในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ซึ่งประกอบด้วย ๒ ส่วน ส่วนแรกคือแรงงานไทยที่อยู่ในแถบชายแดนและประสงค์ที่จะทำงาน และส่วนที่ ๒ คือแรงงานต่างชาติที่อยู่ในเขตชายแดน โดยกรมการจัดหางานได้รับมอบหมายให้ไปตั้งศูนย์บริการเบ็ดเสร็จด้านแรงงาน ประกอบด้วย กรมการจัดหางาน สำนักงานตรวจคนเข้าเมือง และกระทรวงสาธารณสุข กระบวนการจะเริ่มต้นจากแรงงานพม่า ๑ คนเดินทางเข้ามา โดยถือเอกสารซึ่งอาจเป็น Border Pass เมื่อเข้ามาแล้วสำนักงานตรวจคนเข้าเมืองจะประทับตราให้เข้ามาในราชอาณาจักรเป็นการชั่วคราว ประมาณ ๑ - ๒ สัปดาห์ เนื่องจากเป็นเอกสารใช้แทนหนังสือเดินทาง เมื่อได้รับการประทับตราอนุญาตให้เข้ามาในประเทศแล้ว ทางสาธารณสุขก็จะตรวจสุขภาพ แล้วกรมการจัดหางานจะออกใบอนุญาตทำงานให้ ขั้นตอนการดำเนินการทั้งหมดต้องจบในศูนย์บริการเบ็ดเสร็จด้านแรงงานเท่านั้น ไม่ต้องเดินทางไปหลายแห่ง นี่คือนี่ที่ประสานและดำเนินการมาตลอดจนถึงปัจจุบัน ซึ่งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องก็ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี

อย่างไรก็ดีปัญหาคือเขตพื้นที่เดิมที่กำหนดไว้ ๕ จังหวัด รวมทั้งจังหวัดหนองคายที่ท่านนายกรัฐมนตรีสั่งการให้เพิ่ม มีพื้นที่ที่เป็นจุดผ่านแดนถาวรเพียงจุดเดียว เช่น จังหวัดตาก อยู่ที่อำเภอแม่สอด แต่พื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษนั้นกำหนดให้อำเภอพบพระกับอำเภอแม่ระมาด เป็นเขตอำเภอที่เป็นเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษด้วย ดังนั้นในอีก ๒ อำเภอที่ไม่มีจุดผ่านแดนถาวรจะอย่างไร มติของกรมการจัดหางานที่เรียกประชุมหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ตกลงกันว่า พื้นที่ที่ไม่มีจุดผ่านแดนถาวร ก็จะใช้ด่านที่สำนักงานตรวจคนเข้าเมืองสามารถส่งเจ้าหน้าที่ไปประจำและประทับตราวีซ่าได้ที่นั่นเลย ดังนั้นหากสำนักงานตรวจคนเข้าเมืองสามารถส่งเจ้าหน้าที่ไปประจำที่อำเภอพบพระกับอำเภอแม่ระมาดได้ก็ถือว่าเป็นจุดผ่านแดนได้เช่นกัน และจากการพูดคุยกับทางสภาอุตสาหกรรมแม่สอด คาดว่าจะดึงประชากรส่วนเกินของพม่าเข้ามาทำงานที่อำเภอแม่สอดได้ ดังนั้นอำเภอแม่สอดน่าจะเป็นเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจุดแรกที่ประสบความสำเร็จ

สำหรับจังหวัดสงขลา มีปัญหาคือเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษที่กำหนดไว้อยู่ที่อำเภอสะเดา โดยด่านหลักที่พิจารณาคือด่านปาดังเบซาร์และด่านสะเดา แต่ขณะที่อุตสาหกรรมหลักของสงขลาอยู่ในอำเภออื่น เช่น อุตสาหกรรมอาหารทะเลแช่แข็งอยู่ในอำเภอที่ติดชายแดนฝั่งทะเลอ่าวไทย อาทิ อำเภอเทพา และอำเภอสิงหนคร ขณะที่นิคมอุตสาหกรรมฉลุง ก็ไม่ได้อยู่ในอำเภอสะเดา ถ้ากำหนดเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษแค่อำเภอสะเดาแห่งเดียว

หมายความว่าเรามุ่งหวังว่าอุตสาหกรรมจะเข้าไปตั้งอยู่ที่อำเภอสะเดา ถามว่าอุตสาหกรรมที่ตั้งอยู่แล้วที่อำเภอฉลุง อำเภอเทพา และอำเภอสิงหนครจะอย่างไร จะย้ายโรงงานเข้าไปอยู่ที่ อำเภอสะเดา เพื่อจะได้รับสิทธิพิเศษที่วุ้นหรือ นี่คือปัญหาที่จังหวัดสงขลา

จังหวัดตราด มีพื้นที่เป็นเส้นเหลี่ยมเล็กๆ ยาวไปออกอ่าวไทยและติดกับพรมแดนของกัมพูชา โดยจังหวัดตราดมีการกำหนดตั้งเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษในอำเภอคลองใหญ่ ซึ่งมีรูปร่างยาวเหมือนปากกา เป็นพื้นที่เล็กๆ ถามว่าต้องการให้โรงงานอุตสาหกรรมย้ายไปอยู่ที่อำเภอคลองใหญ่ แล้วพื้นที่ส่วนอื่นทำอย่างไร

จังหวัดสระแก้ว ดูตลาดโรงเกลือเป็นหลัก โดยตราดกับสระแก้วอยู่ใกล้แหล่งอุตสาหกรรมสำคัญของประเทศในฝั่งตะวันออก คือ จังหวัดชลบุรี จังหวัดระยอง ซึ่งเชื่อว่าแม้ไม่ตั้งโรงงานอุตสาหกรรมที่นั่น ก็สามารถทำเรื่องโลจิสติกส์ได้อยู่แล้ว ดังนั้นอาจจะไปผลิตที่แถวจังหวัดระยองหรือจังหวัดชลบุรี หรือนิคมอุตสาหกรรมแถวจังหวัดปราจีนบุรี และส่งสินค้าออกไปทางด้านจังหวัดสระแก้วกับตราดได้

จังหวัดมุกดาหาร ซึ่งไม่มีการผลิต แต่มุกดาหารเป็นตลาดส่งออกที่สำคัญที่สุดของไทยที่จะไปยังเวียดนามหรือจีนตอนล่าง สินค้าจากมุกดาหารไม่ว่าจะเป็นมังคุดจากนครศรีธรรมราช ทุเรียนจากจันทบุรี ตราด และลำไยจากทางภาคเหนือ จะออกทางด้านของมุกดาหารและข้ามไปเวียดนามและจีนตอนล่าง

ประเด็นที่อยากพูดถึงคือมาตรา ๑๔ แห่งพระราชบัญญัติการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ. ๒๕๕๑ เริ่มต้นจากในปี ๒๕๕๑ กระทรวงแรงงาน โดยกรมการจัดหางานมีการยกย่องพระราชบัญญัติการทำงานของคนต่างด้าว โดยในมาตรา ๑๔ กำหนดว่าจังหวัดโดยผู้ติดพรมแดน แล้วคนของประเทศเพื่อนบ้านเดินทางเข้ามาโดยใช้เอกสารแทนหนังสือเดินทาง หรือจะใช้หนังสือเดินทางก็ตาม สามารถอนุญาตให้ทำงานอยู่ในเขตจังหวัดนั้นได้ ซึ่งมาตรา ๑๔ นี้ได้อ้างอิงมาจากมาตรา ๑๒ แห่งพระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ. ๒๕๒๒ ที่ระบุว่า คนต่างด้าวที่จะเข้ามาในประเทศไทยจะต้องใช้เอกสารหนังสือเดินทางหรือเอกสารใช้แทนหนังสือเดินทาง กรมการจัดหางานจึงใช้คำเดียวกันคือหนังสือเดินทางหรือเอกสารที่ใช้แทนหนังสือเดินทาง หลังจากพระราชบัญญัตินี้ออกมาก็มี ๒ หน่วยงาน ก็คือ กระทรวงการต่างประเทศและสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา บอกว่าคำว่าเอกสารใช้แทนหนังสือเดินทางที่หมายถึง Border Pass นั้นไม่ใช่หนังสือเดินทาง เนื่องจากเอกสารใช้แทนหนังสือเดินทางต้องเป็นเอกสารที่สามารถบ่งบอกตัวตนของบุคคลว่าเป็นคนของรัฐไหน และเป็นเอกสารที่ใช้ยืนยันกับรัฐต่างๆ ได้ทั่วโลก ผลก็คือตั้งแต่ปี ๒๕๕๑ ที่พระราชบัญญัติการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ. ๒๕๕๑ มีผลบังคับใช้ เราไม่ได้ใช้มาตรานี้เลย เพราะติดขัดว่าคนต่างด้าวจะเข้ามาด้วยเอกสารอะไร สุดท้ายกรมการจัดหางานได้ไปหารือกับท่านเลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกาว่าจะแก้ปัญหานี้อย่างไร เพราะกำลังจะมีการจัดตั้งเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษตามนโยบายของรัฐบาล หากเอกสารที่จะให้คนต่างด้าวถือเข้ามาเพื่อทำงานยังกำหนดไม่ได้ก็จะเกิดปัญหา ซึ่งท่านเลขาธิการฯ ได้แนะนำว่าให้แก้ไขมาตรา ๑๔ ให้ถูกต้องโดยในระหว่างที่ยังแก้ไขไม่แล้วเสร็จก็ให้ถือว่า Border Pass ที่ออกตามความตกลงระหว่างประเทศไทยกับประเทศที่ติดต่อกับประเทศไทยเป็นเอกสารเทียบเท่าเอกสารใช้แทนหนังสือเดินทางตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมืองเฉพาะเพื่อประโยชน์ในการขออนุญาตทำงาน ซึ่งตรงตามมาตรา ๑๔ แห่งพระราชบัญญัติการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ. ๒๕๕๑ สำหรับการทำงานในพื้นที่ตามความตกลงว่าด้วยการสัญจรข้ามแดนระหว่างประเทศไทยกับประเทศติดต่อกับประเทศไทย และควรทำงานในพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษตามที่รัฐบาลได้กำหนดไว้

สรุปว่าขณะนี้ได้มีการตั้งศูนย์บริการเบ็ดเสร็จด้านแรงงานเรียบร้อยแล้ว และคนต่างด้าวจะเข้ามาทำงานโดยใช้ Border Pass ได้ ซึ่งในความเห็นส่วนตัวอยากให้ทุกคนเอาใจช่วยเรื่องการจัดตั้งเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ เพราะในระยะยาวคือ ๕ - ๑๐ ปีข้างหน้า เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจะเป็นผลงานสำคัญของรัฐบาลชุดนี้ เพราะจะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงขบวนการผลิตในประเทศอย่างมาก จากการพูดคุยกับภาคเอกชนหลายท่าน บอกว่าอัตราค่าจ้างขั้นต่ำในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษไม่ถึง ๓๐๐ บาทได้หรือไม่ แต่ให้เป็นลักษณะของค่าจ้าง

ลอยตัว ให้มีการยืดหยุ่นกว่านี้ เพราะสิทธิประโยชน์ด้านภาษีเป็นส่วนที่ได้ประโยชน์ก็จริง แต่ค่าจ้างก็เป็นส่วนสำคัญเช่นกัน ถ้าสามารถจัดตั้งเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษได้สำเร็จ อุตสาหกรรมที่กระจุกตัวอยู่ในแถบที่ราบภาคกลาง ตั้งแต่กรุงเทพฯ ปทุมธานี ไปจนถึงอยุธยา และพื้นที่ฝั่งตะวันออก จะเริ่มมีแนวคิดที่จะกระจายอุตสาหกรรมไปอยู่บริเวณชายแดนมากขึ้น ซึ่งจะช่วยลดการกระจุกตัวของอุตสาหกรรมในภาคกลาง รวมทั้งดึงดูดผู้ใช้แรงงานจากประเทศเพื่อนบ้านให้ข้ามเข้ามาทำงาน หลังจากช่วงนี้ไป ๕ ปี อุตสาหกรรมของไทยจะแข็งแกร่งมากขึ้น และจะเริ่มมีการข้ามไปลงทุนในประเทศเพื่อนบ้าน นโยบายเรื่องเขตเศรษฐกิจพิเศษมีอยู่ในหลายรัฐบาลแล้ว แต่รัฐบาลชุดนี้ผลักดันอย่างมาก ฉะนั้นขอให้พวกเราช่วยกันพิจารณา ซึ่งถ้านโยบายนี้สำเร็จก็จะเกิดประโยชน์ต่ออุตสาหกรรมของประเทศไทยในระยะยาวต่อไป

รศ.แล ดิลกวิทยรัตน์ ขอบคุณท่านรองปลัดกระทรวงแรงงาน ที่ได้ชี้ให้เห็นสิ่งที่เป็นความหวังของการลงทุน การทำธุรกิจที่ใช้แรงงานต่างด้าวค่อนข้างชัดเจน เช่น อุปสรรคในเรื่องของการจดทะเบียนแรงงานต่างด้าว เพราะการใช้ Border Pass แทนหนังสือเดินทาง ที่มีปัญหาติดขัดเกี่ยวกับการตีความข้อกำหนดของระบบราชการ ซึ่งการจัดตั้งเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษเป็นนโยบายที่ดีและเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาประเทศทุกภาคส่วนจึงควรสนับสนุนให้นโยบายนี้ประสบความสำเร็จ สำหรับวิทยากรท่านต่อไป ขอเรียนเชิญ ดร.ศุภชัย ศรีสุชาติ ได้แสดงทัศนะของนักวิชาการเกี่ยวกับการขับเคลื่อนเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษและการบริหารจัดการด้านแรงงาน ขอเรียนเชิญ

ดร.ศุภชัย ศรีสุชาติ รองคณบดีฝ่ายบริหาร คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ประเด็น “มุมมองของนักวิชาการเกี่ยวกับการขับเคลื่อนและการบริหารจัดการด้านแรงงานเพื่อรองรับการพัฒนาอุตสาหกรรมในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ”

คำว่าเขตเศรษฐกิจพิเศษ ในแนวคิดของนักเศรษฐศาสตร์จะมอง ๔ เรื่อง ได้แก่ ๑) ประเภทของเศรษฐกิจพิเศษ ที่จะเป็นตัวบ่งชี้อุปสงค์และอุปทานของแรงงานในเขตเศรษฐกิจพิเศษ ๒) ตัวกำหนดประเภทของเขตเศรษฐกิจพิเศษ ศักยภาพของพื้นที่ ทรัพยากร ๓) ขนาดของเขตเศรษฐกิจพิเศษ และ ๔) การจัดสรรทรัพยากร อย่างไรก็ตามการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษคงไม่สามารถใช้รูปแบบเดียวได้ในทุกพื้นที่ ซึ่งอาจขัดแย้งกับผู้ปฏิบัติในการทำงานเชิงนโยบาย เพราะนโยบายบอกว่าอยากได้สิ่งที่ทำแล้วนำไปใช้ได้ทุกพื้นที่ สาเหตุที่ใช้ไม่ได้กับทุกพื้นที่เนื่องจากเขตเศรษฐกิจพิเศษเป็นลักษณะของพื้นที่ในการประกอบอุตสาหกรรมและการค้าที่มีเงื่อนไขและสิทธิพิเศษทางราชการ แตกต่างจากการประกอบธุรกิจทั่วไป เพื่อประโยชน์ในการส่งเสริมการลงทุนและพัฒนาประเทศ ตัวอย่างเขตเศรษฐกิจพิเศษที่เป็นการค้าคือที่เส้นเงิน ประเทศจีน ซึ่งเป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษที่ไปจับจ่ายซื้อของกัน และสามารถได้สิทธิพิเศษแตกต่างจากเขตทั่วไปหรือการประกอบธุรกิจทั่วไป นั่นหมายความว่าเมื่อมีการตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษ เงื่อนไขที่ใช้นอกเขตเศรษฐกิจพิเศษสามารถที่จะปรับเปลี่ยนกติกา สามารถออกกฎหมายใหม่ขึ้นมารองรับ สิ่งที่ยากให้เป็นคือเงื่อนไขของเขตเศรษฐกิจพิเศษคือพัฒนาจากของเดิม ไม่ได้รอนสิทธิของเดิมแล้วเดิมของใหม่เข้าไป โดยบวกสิทธิต่างๆ เพิ่มขึ้น และสามารถใช่หรือไม่ใช่มาตรการบางอย่างแตกต่างจากพื้นที่ทั่วไปได้ ตัวอย่างเช่น มาตรการด้านแรงงาน ถามว่ามาตรการด้านแรงงานจะต้องเหมือนกับในกรุงเทพฯ หรือไม่ คำตอบคือไม่ได้กำหนดว่าค่าจ้างจะต้องเท่ากัน สามารถที่จะใช้แตกต่างกันได้ ซึ่งในต่างประเทศ เช่น บังคลาเทศ หรือประเทศแถบเอเชียใต้ที่มีเขตเศรษฐกิจพิเศษก็ประกาศมาตรฐานแรงงานที่มีความแตกต่างกันระหว่างพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษกับพื้นที่ทั่วไป แต่ประเด็นนี้อาจเกี่ยวกับภาพลักษณ์ของประเทศ ว่ามีการปฏิบัติกับแรงงานที่เป็นต่างชาติหรือต่างด้าวแตกต่างจากแรงงานในประเทศ

อีกประเด็นหนึ่งคือในการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษ เราคิดแต่จะใช้ประโยชน์จากแรงงานต่างด้าวที่อยู่บริเวณชายแดน ที่มีค่าจ้างถูกกว่าแรงงานที่อยู่ภายนอกเขตเศรษฐกิจพิเศษ ซึ่งเป็นแรงงานในพื้นที่ แต่ในมุมมอง

ของนักเศรษฐศาสตร์จะคิดว่าทำไมเราไม่ใช้แรงงานภายในประเทศ แล้วพัฒนาฝีมือหรือทักษะบางอย่างเพื่อให้เขาสามารถเข้าไปทำงานในเขตเศรษฐกิจพิเศษได้ นั่นคือการเคลื่อนย้ายแรงงานภายใน และการรักษาคนในพื้นที่ให้ได้ประโยชน์จากการบริหารจัดการด้านแรงงานและสามารถอยู่ในพื้นที่ได้ไม่ต้องย้ายออก ไม่เหมือนกับบางจังหวัดที่แรงงานต่างด้าวย้ายเข้ามาแล้วแรงงานไทยต้องย้ายออกไป ฉะนั้นการบริหารจัดการแรงงานในเขตเศรษฐกิจพิเศษจึงไม่ใช่มิติแค่ใช้แรงงานต่างด้าว แต่เป็นมิติของการพัฒนาฝีมือแรงงานทั้งแรงงานไทยและแรงงานต่างด้าวให้ตรงกับความต้องการของผู้ประกอบการในเวลาเดียวกัน

ในอีกนิยามหนึ่งเขตเศรษฐกิจพิเศษจะหมายถึงพื้นที่ที่ได้รับการกำหนด พัฒนาขึ้นภายใต้กฎหมายบริหารกิจการในลักษณะเฉพาะ ซึ่งอาจจะมีการปรับปรุงลักษณะทางกายภาพของอสังหาริมทรัพย์ เพื่อให้พร้อมที่จะเกิดการลงทุนจากต่างประเทศ ตัวอย่างเช่น ประเทศเกาหลีสร้างเมืองใหม่ ๓ เมืองบริเวณสนามบิน แล้วสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ เพื่อดึงดูดนักลงทุนจากต่างชาติ เป็นต้น

เขตเศรษฐกิจพิเศษ มี ๙ ประเภท แต่ละประเภทมีข้อดีข้อเสียแตกต่างกันไปขึ้นอยู่กับบริบทและศักยภาพของพื้นที่ ซึ่งกรณีของประเทศไทย เขตเศรษฐกิจพิเศษที่ประกาศออกมาเมื่อวันที่ ๑๙ มกราคม ๒๕๕๘ ออกมาในรูปแบบเขตเศรษฐกิจชายแดน (Special Border Economic Zone) หมายความว่า การค้าขายระหว่างประเทศจะเป็นเหมือน Hub เหมือน Distribution ที่ทำให้มีการค้าขายระหว่างไทยกับเพื่อนบ้าน ตัวอย่างเช่น ไทยกับพม่าในกรณีของแม่สอด เพราะแม่สอดไม่ใช่ท่าเรือ ไม่ใช่แหล่งอุตสาหกรรมส่งออกแบบเข้มข้นหรือเป็นฐานการผลิตสินค้าและบริการอย่างเข้มข้นแต่เป็นเพียงเขตการค้าชายแดน ดังนั้นการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษของรัฐบาลอาจนำคุณสมบัติของเขตเศรษฐกิจทั้ง ๙ ประเภท มาประกอบกันเพื่อให้เหมาะสมกับศักยภาพของพื้นที่ แต่จังหวัดตราดอาจจะเหมาะที่จะปลอดภาษี หรือเอานิคมอุตสาหกรรมเข้าไปตั้งก็ได้ เป็นต้น

ตามที่ได้เรียนแล้วว่ากฎข้อแรกของนักเศรษฐศาสตร์เกี่ยวกับเขตเศรษฐกิจพิเศษคือเรื่องอุปสงค์และอุปทาน คือต้องพิจารณาพื้นที่ที่ถูกกำหนดให้เป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษว่ามีศักยภาพอย่างไร และมีความต้องการแรงงานประเภทไหน ซึ่งคงไม่เหมือนกันทุกพื้นที่ อย่างไรก็ตามแรงงานต่างด้าวราคาถูกที่ไม่มีทักษะฝีมือ มาทำงานแบบเข้าไปเย็นกั๊บบอาจเป็นความพึงพอใจของนายจ้าง แต่ไม่ใช่บริบทของการพัฒนาที่ถูกต้องในมุมมองของนักเศรษฐศาสตร์ ดังนั้นถ้ารู้ว่าเขตเศรษฐกิจพิเศษทำอะไร ต้องการแรงงานประเภทไหน หน้าที่ของภาครัฐก็ควรส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาฝีมือแรงงานหรือการจ้างงานประเภทนั้นๆ เป็นต้น ตัวอย่างเช่น เขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดน วัตถุประสงค์หลักต้องการอะไร เช่น พัฒนากลุ่มวิสาหกิจเพื่อเพิ่มขีดความสามารถการแข่งขัน พัฒนาปัจจัยการผลิตและเชื่อมโยงการผลิตภาคอุตสาหกรรมเป้าหมายระหว่างเมืองคู่แฝด ประชาชนต้องมีคุณภาพชีวิตดีขึ้น มีงานทำ มีธุรกิจใหม่ คือการจัดสรรปันส่วน ไม่ใช่เกิดเขตเศรษฐกิจพิเศษแล้วประชาชนในพื้นที่เดิมไม่สามารถอยู่ได้เพราะค่าครองชีพแพงขึ้น ซึ่งไม่ใช่วัตถุประสงค์ของเขตเศรษฐกิจพิเศษ ดังนั้นในมุมมองของนักเศรษฐศาสตร์แล้วศักยภาพของพื้นที่ประเทศไทยที่จะเป็นไปได้คือเป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดน ซึ่ง ๕ เขตแรกที่จะมีการจัดตั้งก็มีลักษณะแบบนี้ ถ้ามีเขตเศรษฐกิจแบบส่งเสริมการลงทุน ก็ให้ BOI เป็นเจ้าภาพ แต่ถ้าท่านสังเกตจะพบว่าการส่งเสริมการลงทุนเราชะงักไปสัก ๒ - ๓ ปี เพราะอัตราค่าจ้างขั้นต่ำที่เท่ากันทุกพื้นที่ทำให้แรงจูงใจของผู้ประกอบการที่จะไปตั้งอยู่ในพื้นที่อื่นลดน้อยลง

เรื่องค่าจ้าง มีคนถามว่าค่าจ้างต้องเหมือนกันหรือไม่ระหว่างเขตเศรษฐกิจพิเศษกับนอกเขต ในฐานะที่อยู่ในคณะกรรมการค่าจ้าง ขอบอกว่าอาจจะไม่จำเป็นต้องเท่ากันและเป็นอำนาจของกรรมการอยู่แล้วที่สามารถกำหนดอัตราค่าจ้างให้แตกต่างกันในแต่ละพื้นที่ได้ ดังนั้นเมื่อเขตเศรษฐกิจพิเศษสามารถประกาศกฎเกณฑ์ต่างๆ เพิ่มเติมได้ ค่าจ้างขั้นต่ำก็แตกต่างจากพื้นที่อื่นได้ แต่ค่าจ้างของแรงงานไทยกับแรงงานต่างชาติที่เข้ามาทำงานในพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษอย่างถูกกฎหมายไม่เท่ากันจะทำได้หรือไม่ คำตอบคือทำได้แต่นำมาทำ จึงอาจต้องมีกลไกบางอย่างในพื้นที่ที่เป็นตัวกำหนดค่าจ้างที่เหมาะสม กลไกนั้นคือฝีมือแรงงาน การพัฒนาฝีมือแรงงานจะเป็น

ตัวกำหนด ดังนั้นด้วยกฎหมายพัฒนาฝีมือแรงงานที่ฝึกฝีมือแรงงานคนไทย แรงงานต่างด้าวก็อาจจะยังเข้าถึงการพัฒนาฝีมือแรงงานไม่ได้ ในช่วงแรกกรมพัฒนาฝีมือแรงงานจึงอาจต้องเร่งดูว่าความต้องการของพื้นที่ตรงนั้นที่เป็นแรงงานไทย หรือเป็นแรงงานที่จะย้ายกลับเข้ามาในพื้นที่นั้นว่าเป็นแรงงานประเภทไหน และมุ่งฝึกฝีมือส่วนนั้นไปก่อน แล้วค่อยหาทางฝึกฝีมือให้ชาวต่างชาติต่อไป

ในส่วนของการบริหารจัดการแรงงาน นักเศรษฐศาสตร์มองเรื่องการเคลื่อนย้ายแรงงานไทยให้ตรงกับทักษะที่ต้องการ (Linkage) และการวางแผนกำลังพล สถานศึกษาในพื้นที่เมื่อทราบความต้องการแรงงานในพื้นที่ก็สามารถสร้างหลักสูตรให้สอดคล้อง ซึ่งจะเป็นการรักษาแรงงานหรือประชากรให้อยู่กับเขตพื้นที่ ทำอย่างไรที่จะกระจายประโยชน์ระหว่างเขตเศรษฐกิจพิเศษหรือผู้ที่เข้ามาลงทุนในเขตเศรษฐกิจพิเศษกับคนในพื้นที่ ไม่ใช่เปิดเขตเศรษฐกิจพิเศษแล้วส่งอำนวยความสะดวกต่างๆ ที่รัฐสนับสนุนยังเหมือนเดิม โรงพยาบาลและโรงเรียนเท่าเดิม คนในพื้นที่ก็จะเดือดร้อนเพราะได้รับการบริการที่น้อยลง ดังนั้นการกระจายประโยชน์ต่างๆ ระหว่างพื้นที่ โดยใช้คำว่า Sharing Rule ที่เหมาะสม ตัวอย่างเช่น Sharing Rule ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นคือภาษีจัดสรร โดยในกรณีของเขตเศรษฐกิจพิเศษภาษีจัดสรรที่รัฐบาลจะต้องจัดสรรให้เป็นเปอร์เซ็นต์บางอย่างเพิ่มให้มา เช่น เปอร์เซ็นต์ของรายได้ในพื้นที่ที่เพิ่มขึ้นแล้วกระจายประโยชน์กลับไป เพราะถ้าจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษแล้วยังใช้ Sharing Rule ในเรื่องของรายได้เหมือนเดิม พื้นที่ที่ไม่มีศักยภาพเป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษจะต้องรับภาระในการให้บริการเพิ่มขึ้นขณะที่รายได้เป็นกรอบจำกัด ซึ่งประเด็นนี้เป็นเรื่องที่ต้องนำมาพิจารณาด้วย

สำหรับเรื่องนโยบายด้านแรงงานข้ามชาติและการสร้างความเท่าเทียมระหว่างแรงงานไทยกับแรงงานต่างชาติ ซึ่งหลายท่านก็จะบอกว่าไม่เท่าเทียมกันอยู่แล้ว ดังนั้นจึงต้องหาหลักที่ทำแล้วให้แรงงานต่างชาติรู้สึกว่าได้ความเป็นธรรมแม้ว่าจะไม่เหมือนแรงงานไทย ตัวอย่างเช่น สิทธิประโยชน์ประกันสังคม ซึ่งถูกออกแบบไว้สำหรับแรงงานไทย แต่ถ้าแรงงานต่างชาติจะต้องมาจ่ายสมทบเข้าประกันสังคม แต่สิทธิประโยชน์บางอย่างเขาไม่ได้ใช้ เช่น สิทธิประโยชน์กรณีชราภาพ สิทธิประโยชน์กรณีสงเคราะห์บุตร เป็นต้นดังนั้นอย่างไรจะแก้ไขกฎระเบียบเหล่านี้ให้เป็นธรรมกับแรงงานต่างชาติมากขึ้น ประเด็นด้านแรงงานที่ต้องพิจารณาต่อไปคือนโยบายค่าจ้าง นโยบายด้านสวัสดิการ การพัฒนาฝีมือ และมาตรฐานแรงงานระหว่างประเทศ เพราะในอนาคตจะต้องใช้แรงงานต่างชาติมากขึ้น

ประเด็นสุดท้ายคือเรื่องการจัดการพื้นที่ ซึ่งอาจจะเป็นปัญหา เป็นโจทย์ยากกว่าควรจะเป็นนายกรัฐมนตรีหรือรองนายกรัฐมนตรี หรือถ้าเป็นต่างประเทศก็คือคนที่มีความรู้ความสามารถผ่านกระบวนการคัดสรร มีความเข้าใจในภาคธุรกิจ ภาคการค้าการลงทุนในพื้นที่และระหว่างประเทศ เพราะจะมีผลต่อกระบวนการบริหารจัดการเขตเศรษฐกิจพิเศษในอนาคต สำหรับนโยบายความมั่นคง ถ้ามีการใช้แรงงานต่างด้าวจำนวนมาก สร้างความแตกต่างจากคนไทยมาก กดขี่เขามาก ภาพลักษณ์ของไทยบนเวทีนานาชาติก็อาจมีผลกระทบที่เป็นลบ ดังนั้นเมื่อจะจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษก็ควรแก้กฎเกณฑ์ให้เกิดความเป็นธรรมกับแรงงานข้ามชาติ บางประเทศสามารถทำอะไรกับแรงงานต่างชาติโดยที่เขาคิดว่าเป็นเรื่องที่ถูกต้อง เพราะต้องการปกป้องผลประโยชน์ของคนในชาตินอกจากนี้ในพื้นที่ที่มีชนกลุ่มน้อย ต้องทำความเข้าใจกับคนในพื้นที่ และ NGO ที่อยู่ในพื้นที่ด้วย ซึ่งทั้งหมดที่กล่าวมาเป็นมุมมองของนักเศรษฐศาสตร์ต่อการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษ ขอขอบคุณครับ

รศ.แล ดิลกวิทยรัตน์ อาจารย์ศุภชัยฯ ได้ชี้ให้เห็นว่าผลกระทบของการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษมีความกว้างขวางและลึกซึ้งมาก ถ้ามองในแง่ผลกระทบ ซึ่งไม่ได้จำกัดอยู่เฉพาะเรื่องของการค้าการลงทุนเท่านั้น แต่จะต้องคำนึงถึงผลกระทบในด้านต่างๆ ทั้งการกระจายความเป็นธรรม ผลกระทบที่มีต่อคนในพื้นที่ รวมถึงความยั่งยืนของการพัฒนาในระยะยาวด้วย พูดถึงประเด็นนี้ผมคิดว่ามีประเด็นหนึ่งที่น่าสนใจคือ เราคิดว่าเราเผชิญปัญหาการขาดแคลนแรงงาน เราต้องการใช้แรงงานที่เราคาดถูกกว่า เราต้องการใช้แรงงานต่างด้าว ในขณะที่ตัวกำหนดหนึ่งที่จะสามารถทำให้เรายกระดับการพัฒนาได้ก็คือการพัฒนาทางด้านเทคโนโลยี และการพัฒนาฝีมือ

แรงงาน ซึ่งเป็นสิ่งที่ตรงข้ามกับการมุ่งใช้แรงงานไร้ฝีมือราคาถูกเป็นปัจจัยหลักในกระบวนการผลิต และหากยังมีการใช้แรงงานไร้ฝีมือราคาถูก ในอนาคตเราอาจจะไม่สามารถยกระดับการพัฒนาเทคโนโลยีการผลิตได้ เพราะมีทางออกด้วยการใช้แรงงานที่ราคาถูกกว่า การใช้แรงงานต่างด้าวราคาถูกอาจจะแก้ปัญหาคาดแคลนแรงงานได้ในระยะสั้น แต่ในระยะยาวจะเกิดผลเสียหลายทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม และความมั่นคงของประเทศ ซึ่งเป็นเรื่องที่ต้องคำนึงถึงด้วย ถัดไปคงต้องขอรับฟังความเห็นของผู้ที่อยู่ในสถานการณ์จริง และคลุกคลีกับปัญหามาตลอด ขอเรียนเชิญท่านประธานสภาอุตสาหกรรมจังหวัดตาก คุณชัยวัฒน์ วิทิตธรรมวงศ์ ขอเรียนเชิญครับ

นายชัยวัฒน์ วิทิตธรรมวงศ์ ประธานสภาอุตสาหกรรมจังหวัดตาก ประเด็น “ความพร้อมและศักยภาพของภาคเอกชนในการดำเนินอุตสาหกรรมในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ”

การจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษไม่ใช่เรื่องใหม่ ประเทศอื่นที่ล่าช้ากว่าประเทศไทยก็มีการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษแล้ว จังหวัดตากเป็นจังหวัดแรกๆ ที่ผลักดันให้มีการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษมาเป็นเวลา ๑๐ กว่าปี สาเหตุที่มีการผลักดันในเรื่องการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษ เนื่องจากในขณะนั้นมีปัญหาความไม่ชัดเจนของนโยบายรัฐบาลในเรื่องแรงงาน ความไม่ชัดเจนของประเทศเพื่อนบ้านในเรื่องการปิดเปิดด่าน และความไม่ชัดเจนอีกหลายอย่าง ทำให้สภาอุตสาหกรรมและสภาหอการค้ามีแนวคิดถ้ามีการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษ จะทำให้เกิดความร่วมมือที่ยั่งยืนและยังเป็นการส่งเสริมการค้า การลงทุน จึงมีการนำเสนอเรื่องไปยังรัฐบาล จนกระทั่งรัฐบาลให้ความสำคัญมอบหมายให้สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) ลงพื้นที่สอบถามความเห็นจากประชาชนในพื้นที่ อำเภอแม่สอด อำเภอแม่ระมาด และอำเภอพบพระ ว่าต้องการเป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษจริงหรือไม่ เมื่อ สศช. ได้ลงพื้นที่แล้วจึงนำผลการศึกษาเสนอคณะรัฐมนตรี รัฐบาลพิจารณารวาทักษิณ ชินวัตร เมื่อวันที่ ๑๙ ตุลาคม ๒๕๔๗ ในการประชุมคณะรัฐมนตรีสัญจรที่ อำเภอแม่สอด ซึ่งคณะรัฐมนตรีได้มีมติเห็นชอบในหลักการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษที่ อำเภอแม่สอด อำเภอแม่ระมาด และอำเภอพบพระ หลังจากนั้นเมื่อมีการเปลี่ยนแปลงรัฐบาล คณะรัฐมนตรีในรัฐบาลนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ ได้มีมติเมื่อวันที่ ๑๙ ตุลาคม ๒๕๕๓ ให้ลดพื้นที่ของการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษจากพื้นที่ ๓ อำเภอลงเหลือ ๕,๖๐๓ ไร่ ต่อมารัฐบาลนางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร ก็มีการพิจารณาว่าพื้นที่ ๕,๖๐๓ ไร่ น้อยเกินไป ไม่เหมาะสมในการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษ จึงเห็นชอบให้กลับมาจัดตั้งใน ๓ อำเภอเช่นเดิม อย่างไรก็ตามการการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษมีความชัดเจนมากที่สุดในรัฐบาลชุดปัจจุบัน คือ รัฐบาลของพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรีและหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ซึ่งได้มีการประกาศอย่างเป็นทางการเมื่อวันที่ ๑๙ มกราคม ๒๕๕๘ เร่งรัดให้มีการจัดตั้งเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ โดยให้เริ่มการลงทุนได้ในปี ๒๕๕๘ ตามความพร้อมของพื้นที่ ซึ่งเป็นนโยบายที่ชัดเจนและสร้างความมั่นใจว่าเขตเศรษฐกิจพิเศษเกิดได้ ความชัดเจนนี้ทำให้หน่วยงานราชการมีการขับเคลื่อน เพราะนโยบายรัฐบาลที่ผ่านมายังไม่มีความชัดเจนทำให้หน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องขับเคลื่อนได้ไม่เต็มที่ ทั้งๆ ที่เขตเศรษฐกิจพิเศษเป็นความต้องการของคนในพื้นที่และเป็นผลประโยชน์ของประเทศชาติ

หลังจากที่มีการประกาศให้จัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษ เมื่อวันที่ ๑๙ มกราคม ๒๕๕๘ แล้ว เรื่องสิทธิประโยชน์ด้านการส่งเสริมการลงทุน ตามประกาศที่ ๔/๒๕๕๗ ที่ลดภาษีให้เหลือร้อยละ ๑๐ เป็นเวลา ๑๐ ปี และมีเงินกองทุนให้ SMEs นั้น ถ้ามองโดนใจหรือไม่ นักลงทุนที่จะเข้าไปลงทุนในพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษบอกว่าถ้าสิทธิประโยชน์แค่นี้ยังไม่โดนใจให้เข้าไปลงทุน เพราะปัญหาที่เกิดขึ้นในปัจจุบันคือราคาที่ดินในพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษเพิ่มสูงขึ้นหลายเท่าตัว ซึ่งท่านผู้ว่าราชการจังหวัดตากได้เรียกประชุมหัวหน้าส่วนราชการที่เกี่ยวข้องเพื่อแก้ไขปัญหา โดยวางมาตรการสำหรับที่ดินที่มีผู้ซื้อเพื่อหวังกำไรโดยไม่ก่อให้เกิดประโยชน์จะถูกดำเนินการด้านภาษีเป็นลำดับแรกและจะดำเนินการตามลำดับจนถึงการยึดคืน เพราะหากราคาที่ดินอำเภอแม่สอดยังคงสูงต่อไปจะเป็นปัญหาและอุปสรรคต่อการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษในอนาคต ขณะเดียวกันก็เร่งรัดขอคืนที่ดินของพื้นที่

ป่าสงวนแห่งชาติสำรวจพื้นที่และป่าตามมติคณะรัฐมนตรีที่ยังไม่ถูกชาวบ้านบุกรุกเพื่อจะนำมาจัดทำเป็นเขตอุตสาหกรรม โดยนักลงทุนไม่ต้องลงทุนซื้อที่ดินแต่ให้เข้ากับรัฐเพื่อให้การลงทุนเกิดเร็วขึ้น เพราะไม่เช่นนั้นเขตเศรษฐกิจพิเศษจะเกิดยาก

ปัจจัยอีกปัจจัยหนึ่งคือความชัดเจนในเรื่องแรงงานที่มีการผลักดันให้แก้ไขข้อความในมาตรา ๑๔ แห่งพระราชบัญญัติการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ.๒๕๕๑ เพื่อจะแก้ปัญหาการนำแรงงานเข้ามาทำงานในพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษ ซึ่งเรื่องนี้คาดว่าจะจบภายในต้นเดือนหน้า ส่วนการขับเคลื่อนของรัฐบาลขณะนี้ได้มีการเร่งรัดดำเนินการในเรื่องโครงสร้างพื้นฐาน โดยเฉพาะระบบสาธารณูปโภคและสาธารณูปการรองรับกิจกรรมในเขตเศรษฐกิจ ซึ่งรัฐบาลโดยกรมทางหลวงได้สนับสนุนงบประมาณสร้างถนน ๔ เลนส์ตลอดสายจากตากถึงอำเภอแม่สอด โดยใช้งบประมาณปี ๒๕๕๘ และ ๒๕๕๙ คาดว่าจะแล้วเสร็จในปี ๒๕๖๑ นอกจากนั้นยังได้ทำการขยายระบบไฟฟ้า จากเดิมมีไฟฟ้าสายไฟแรงสูงเข้าไปที่อำเภอแม่สอด ๑๑๕ KV เมื่อวันที่ ๑๘ มกราคม ที่ผ่านมาก็ได้ขยายเพิ่มอีก ๑๑๕ KV เพื่อรองรับการวางระบบไฟฟ้าทั้ง ๕ อำเภอชายแดนของเขตเศรษฐกิจพิเศษ ระบบประปา ก็สามารถรองรับได้ถึงปี ๒๕๘๐ นอกจากนี้ในส่วนของการขุดลอกคลองในระหว่างเจรจาซื้อที่ดินเพื่อขยายรันเวย์จาก ๑,๕๐๐ เมตร เป็น ๒,๑๐๐ เมตร เพื่อให้เครื่องบินโบอิง ๗๓๗ ลงจอดได้ ซึ่งเป็นไปตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๑๙ ตุลาคม ๒๕๕๗ ที่จะยกระดับสนามบินแม่สอดให้เป็นสนามบินพาณิชย์ รวมทั้งศูนย์สร้างทางจังหวัดพิจิตรได้มีการเตรียมการก่อสร้างสะพานข้ามแม่น้ำเมยแห่งที่ ๒ พร้อมถนนเลี่ยงเมือง ใช้งบประมาณ ๓,๙๐๐ ล้านบาท คาดว่าจะแล้วเสร็จภายในปี ๒๕๖๐ ทั้งหมดนี้คือสิ่งที่ภาครัฐพยายามที่จะขับเคลื่อนในเรื่องเขตเศรษฐกิจพิเศษที่อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก

สำหรับประเด็นเรื่องค่าแรง ๓๐๐ บาท ที่เมื่อสักครู่บอกว่าเรื่องสิทธิประโยชน์ที่รัฐบาลมอบให้ไม่โดนใจ เพราะที่อำเภอแม่สอดค่าแรง ๓๐๐ บาท เท่ากรุงเทพฯ ถ้าไปลงทุนในพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษแล้วให้สิทธิประโยชน์เพียงร้อยละ ๑๐ เป็นเวลา ๑๐ ปี กับในเรื่องเงินกองทุนที่ให้กู้ของ SMEs แค่นั้น นักลงทุนคงลำบากใจ เพราะวัตถุดิบส่วนใหญ่ต้องส่งไปจากส่วนกลาง ต้องเพิ่มค่าขนส่ง ค่าบริหารจัดการ ส่วนค่าแรงในเขตเศรษฐกิจพิเศษที่มีการพูดกันว่าถ้าไม่เท่ากับค่าแรงขั้นต่ำ ๓๐๐ บาท จะมีปัญหาหรือไม่ เชื่อว่าต้องมีปัญหาเพราะรัฐธรรมนูญฉบับเดิมระบุว่าต้องให้สิทธิเท่าเทียมกันไม่ว่าเชื้อชาติหรือชนชาติใด หากเราค้าขายกับต่างประเทศแล้วใช้แรงงานที่นำเข้าอย่างถูกต้องจากประเทศเพื่อนบ้าน เราไม่คุ้มครองเขาให้อยู่ภายใต้กฎหมายแรงงาน เชื่อว่าต่างประเทศก็คงไม่สบายใจ จึงอยากฝากกระทรวงแรงงานว่าจะมีทางออกอย่างไร เพราะทุกท่านก็ทราบค่าแรง ๓๐๐ บาท เป็นค่าแรงเทียมไม่ใช่ค่าแรงแท้ เป็นค่าแรงที่เป็นนโยบายทางการเมืองที่นำมาหาเสียงซึ่งทำให้ประเทศชาติเสียหายมาก รัฐบาลก็เก็บภาษีไม่ได้ตามเป้า เนื่องจากธุรกิจ SMEs ต้องปิดตัวลงจากค่าแรง ๓๐๐ บาท เป็นจำนวนมาก จึงขอฝากกระทรวงแรงงานเพื่อพิจารณาทบทวนเรื่องนี้ด้วย

ในส่วนของการนำแรงงานต่างด้าวเข้ามาทำงานในลักษณะเข้ามาเย็นกลับ และเข้ามาทำงานตามฤดูกาล ต้องมีความชัดเจนของกฎระเบียบ แรงงานต่างด้าวที่ คสช. ประกาศให้มารายงานตัวตามขั้นตอน คือกระทรวงมหาดไทยเป็นเจ้าภาพหลักในการขึ้นทะเบียนรายงานตัว กระทรวงสาธารณสุขตรวจโรค ประกันสุขภาพ และกรมการจัดหางานออกใบอนุญาตทำงาน แต่ปัจจุบันปัญหาที่เกิดขึ้นคือประกันสังคมได้ออกหนังสือให้นายจ้างนำลูกจ้างที่จดทะเบียนล่าสุดมาเข้าสู่ระบบประกันสังคมภายใน ๑๕ วัน เราประกันสุขภาพกับกระทรวงสาธารณสุขแล้วตามประกาศของ คสช. ซึ่งประกาศของ คสช. นี่เป็นกฎหมายเทียบเท่าพระราชบัญญัติ แต่ประกันสังคมมีประกาศฉบับใหม่ออกมาให้แรงงานเหล่านี้เข้าสู่ระบบประกันสังคม ผู้ประกอบการจะอย่างไร เพราะถ้าเข้าประกันสังคมก็ต้องเสียเงินเข้าซื้อ เป็นรายจ่าย เป็นต้นทุนเพิ่ม ถ้าไม่เข้าก็ทำผิดกฎหมาย กลายเป็นว่ารัฐบังคับให้ผู้ประกอบการทำผิดกฎหมาย ทำไมหน่วยงานภาครัฐไม่คุยกัน แรงงานดังกล่าวเหล่านี้เมื่อผ่านการตรวจโรคก็ควรให้เขาประกันสุขภาพโดยไม่ต้องเข้าระบบประกันสังคม เพราะประกันสังคมนายจ้างจ่ายเงินสมทบ

ร้อยละ ๕ ลูกจ้างร้อยละ ๕ แต่แรงงานเหล่านี้ไม่ได้รับสิทธิประโยชน์เต็ม ๑๐๐ แต่เงินเก็บเขาเต็ม ดังนั้นควรกำหนดกฎระเบียบให้ชัดเจน ไม่เช่นนั้นจะมีปัญหาและไม่ใช้มีปัญหาเฉพาะในเขตเศรษฐกิจพิเศษ แต่ชายแดนทั่วประเทศจะมีปัญหาทั้งหมด เพราะพระราชบัญญัติการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ.๒๕๕๑ มาตรา ๑๔ กำหนดให้ใช้ได้ทั่วประเทศ

สำหรับเรื่องกฎหมายมาตรฐานฝีมือแรงงาน โดยส่วนตัวไม่เห็นด้วยกับกฎหมายฉบับนี้ เพราะสมมุติว่าแรงงานทำงานอยู่กรุงเทพฯ มาเข้าทดสอบกับศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงานและได้มาตรฐานการเชื่อมในระดับดีมาก ซึ่งจะต้องได้รับค่าแรงไม่ต่ำกว่า ๗๐๐ บาท แต่หลังจากนั้นเขามาทำงานที่จังหวัดอื่นโดยเอาใบผ่านมาตรฐานฝีมือแรงงานแนบไปพร้อมใบสมัคร ในแต่ละพื้นที่ เช่น จังหวัดตาก จังหวัดแม่ฮ่องสอน จะสามารถจ้าง ๗๐๐ บาทได้หรือไม่ เพราะค่าครองชีพในแต่ละพื้นที่ต่างกัน นอกจากนี้ถ้าแรงงานพม่า ซึ่งต่อไปต้องนำเข้ามาแบบเข้ามาเย็นกลับตาม MOU แล้วแรงงานเหล่านี้ขอสอบมาตรฐานฝีมือแรงงานเพื่อจะรับค่าจ้างตามมาตรฐานฝีมือแรงงานได้หรือไม่ ถ้าไม่ให้ก็ผิดกฎหมายอีก ดังนั้นทำไมต้องออกกฎหมายรัดตัวเอง อย่างที่ท่านปลัดบอกว่ากฎหมายเราเขียนขึ้นมาเอง ถ้าหากทำแล้วเป็นปัญหาอุปสรรคหรือไม่ดีก็ควรมีการปรับปรุงแก้ไข เราไม่ต้องการนิคมอุตสาหกรรม เพราะกฎหมายการนิคมอุตสาหกรรมเป็นกฎหมายเฉพาะ กฎระเบียบไม่เกิดความคล่องตัวในการลงทุน ในการทำธุรกิจ เช่น เคยเกิดปัญหาน้ำเสียที่นิคมอุตสาหกรรมลำพูน แต่ปรากฏว่าหน่วยงานภาครัฐ ทั้ง อปท. อบต. และเทศบาล เข้าไปในพื้นที่ไม่ได้เพราะกฎหมายการนิคมอุตสาหกรรมไม่อนุญาต และเนื่องจากสภาพพื้นที่อำเภอแม่สอดเป็นแอ่งกระทะ อุตสาหกรรมที่จะไปลงทุนในพื้นที่ซึ่งต้องเป็นอุตสาหกรรมที่ไม่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม เพราะสภาพพื้นที่ไม่เหมาะสม แต่อุตสาหกรรมที่ใช้แรงงานเข้มข้นสามารถเข้าไปลงทุนได้

ประเด็นสุดท้าย อยากฝากกระทรวงแรงงานว่าทุกวันนี้แรงงานต่างด้าวที่ได้รับอนุญาตให้เข้ามาทำงานในประเทศไทย ได้ถูกปล่อยปละละเลยมานาน แรงงานเหล่านี้ไม่ได้มาทำงานในลักษณะกรรมกรหรือผู้รับใช้ในบ้าน แต่บางคนมาทำธุรกิจ เปิดร้านขายของในห้างสรรพสินค้ากลางเมือง เปิดร้านอาหารเอง กระทรวงแรงงานจึงควรมีการดำเนินการตามกฎหมายอย่างจริงจังเพื่อสงวนอาชีพไว้ให้คนไทย เราต้องการใช้แรงงานต่างด้าวไร้ฝีมือ แต่ไม่ต้องการแรงงานต่างด้าวที่แย่งอาชีพคนไทย ผู้ประกอบการชายแดนจังหวัดตาก ๙๕ เปอร์เซนต์เชื่อว่าเป็นคนไทยมีความรักประเทศไทยเป็นห่วงชาติบ้านเมืองเหมือนกัน และวันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๕๘ ที่จะถึงนี้ประเทศไทยก็จะเข้าสู่ AEC รัฐบาลจึงต้องลงมาดูว่าเขตเศรษฐกิจพิเศษที่รัฐบาลจะเน้นเรื่องการค้า การลงทุน และการท่องเที่ยว องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นจะรับมือไหวหรือไม่ ต้องลงไปดูว่าจะทำอย่างไร จะยกฐานะองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นองค์การปกครองท้องถิ่นรูปแบบพิเศษ โดยจัดสรรงบประมาณด้านระบบการศึกษาเพื่อพัฒนาคนรองรับเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ รวมทั้งดูแลเรื่องสาธารณสุขซึ่งโรงพยาบาลตามแนวชายแดนขาดทุนปีละ ๘๐ กว่าล้านบาท เพราะไม่เช่นนั้นคนในพื้นที่ที่จะเกิดเขตเศรษฐกิจพิเศษจะอยู่ไม่ได้ เพราะปรับตัวกับความเปลี่ยนแปลงไม่ทัน จึงขอฝากเรื่องนี้กับกระทรวงแรงงานเพื่อนำเสนอรัฐบาลต่อไปด้วย

รศ.แล ดิลกวิทยรัตน์ ขอบคุณคุณชัยวัฒน์ฯ ซึ่งเป็นผู้ที่อยู่ในพื้นที่ซึ่งจะมีมุมมองที่น่าสนใจ ขอตั้งข้อสังเกตว่าเวลาที่จะจัดทำแผนดำเนินการเรื่องใด ภาครัฐได้สอบถามหรือมีตัวแทนของภาคเอกชน ประชาชน หรือผู้ที่ได้รับผลกระทบเข้าไปมีส่วนร่วมหรือไม่อย่างไร เช่น แรงงานมีส่วนร่วมในการเข้าไปทำแผนหรือสะท้อนมุมมองลักษณะนี้ให้เห็นหรือไม่ หากไม่มี เมื่อได้มีการปฏิบัติหรือบังคับใช้แผนแล้ว ปฏิกริยาในระยะยาวจะเป็นอย่างไร เมื่อฟังคุณชัยวัฒน์ฯ แล้วไม่แน่ใจว่าคนพื้นที่อยากได้สิ่งที่มีการเสนอจริงๆ หรือไม่ เพราะถ้าพิจารณาถึงรายละเอียดผลกระทบในแนวลึกก็จะมีคำถามอีกมากมายที่ภาครัฐจะต้องตอบ ก็ขอขอบคุณคุณชัยวัฒน์ฯ และท่านวิทยากรทุกท่าน ลำดับถัดไปอยากให้โอกาสท่านผู้เข้าร่วมสัมมนาได้แสดงความคิดเห็นและซักถามก่อน ขอเรียนเชิญ

นางศุภางค์ จันทวนิช ผู้อำนวยการศูนย์วิจัยการย้ายถิ่นแห่งเอเชีย สถาบันเอเชียศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

มีข้อสังเกต ๒ ประเด็น ประเด็นแรกเกี่ยวกับการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดน เมื่อดูจากลักษณะของประเภทอุตสาหกรรมที่จะไปทำที่ชายแดน โดยเฉพาะที่อำเภอแม่สอดก็เห็นว่าไม่สอดคล้องกับการเข้าสู่ AEC ในปี ๒๐๑๕ เพราะ AEC จะพูดถึงการส่งเสริมให้มีการเคลื่อนย้ายแรงงานในภาคบริการโดยเฉพาะ ธุรกิจโรงแรมและท่องเที่ยว ๓๒ อาชีพ แต่อำเภอแม่สอด จะเป็นอุตสาหกรรมสิ่งทอ เสื้อผ้า อัญมณี และยังมีอุตสาหกรรมเช่นสังกะสี พลังงานเอทานอล เซรามิก จึงเกิดความสงสัยว่าจะสอดคล้องกับภาพใหญ่ของภูมิภาคหรือแผนที่คิดไว้หรือไม่ ไม่แน่ใจว่าอุตสาหกรรมที่เรากำลังส่งเสริมในพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษนี้จะเป็นที่ยอมรับสำหรับคนในพื้นที่หรือไม่ เพราะถ้าอุตสาหกรรมที่ไม่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมเกิดขึ้น จะทำให้คนในพื้นที่ลำบากเหมือนที่เคยเกิดขึ้นในมาบตาพุด ลำพูน หรือที่อื่นๆ จึงอยากเสนอว่าการทำ EIA เพียงอย่างเดียวคงไม่เพียงพอ แต่ต้องมีการดูแลติดตามตลอดอายุของเขตเศรษฐกิจพิเศษ เพราะจะเป็นปัญหาที่ยืดเยื้อต่อไป

ประเด็นที่ ๒ เรื่องแรงงาน สิ่งที่หน่วยงานทางด้านกฎหมายเช่นสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ห่วงตั้งเป็นสิ่งที่สำคัญมาก ไม่ควรมองว่าเป็นอุปสรรคของการที่จะขับเคลื่อน เพราะที่แล้วมาที่มีการถกตั้งคำถามเกี่ยวกับการคุ้มครองแรงงานมากมาย เพราะเราไม่ให้ความสำคัญกับสถานะของคนที่เข้ามาทำงานอย่างดีพอ คิดเพียงว่าให้บัตรผ่านแดนเข้ามาแล้วให้มาทำงานก็น่าจะสะดวกทั้ง ๒ ฝ่าย แต่บัตรผ่านแดนไม่ได้นำไปสู่การมีใบอนุญาตทำงานและไม่ได้นำไปสู่การคุ้มครองแรงงานใดๆ หากเกิดปัญหขึ้นระหว่างนายจ้างกับลูกจ้าง ตรงนี้เป็นจุดอ่อนที่นำไปสู่เรื่องการค้ามนุษย์ เรื่องแรงงานบังคับ และเรื่องอื่นๆ ที่ได้เกิดขึ้นแล้วกับแรงงานต่างด้าวในประเทศไทย การที่กระทรวงแรงงานจะออกใบอนุญาตทำงานให้คนที่เข้ามาเพื่อทำงานได้ แม้แต่ริชาท่องเที่ยวเรา ยังให้ไม่ได้เลย แล้วนี่มีแค่บัตรผ่านแดน และหากบอกว่าบัตรผ่านแดนมีสถานะเหมือนพาสปอร์ตแล้ว เราจะไปกักเขาไว้ได้อย่างไร ว่าอยู่ตรงนี้นั่น ห้ามไปที่อื่น ถ้าหากมันมีสถานะเท่ากับพาสปอร์ตจริงๆ จึงอยากเสนอว่าหากจะให้เกิดการเบ็ดเสร็จจริงๆ ควรดำเนินการให้แล้วเสร็จจากประเทศเพื่อนบ้านมากกว่าจะมาดำเนินการที่ประเทศไทย เราควรก้าวผ่านขั้นตอนเหล่านั้นมาได้แล้ว แต่ควรจะเรียกร้องให้ประเทศต้นทางที่ต้องการส่งแรงงานเข้ามาทำงาน ดำเนินการเองให้เบ็ดเสร็จ เราเพียงแต่รอรับแรงงาน แน่แน่นอนว่าเขาไม่มีความพร้อม แต่เราจะต้องเข้าไปช่วยเหลือให้เขามีความพร้อม ยกภาระที่เป็นปัญหาให้เขาดำเนินการเอง

เรื่องการประกันสังคม ต้องมีการจัดเตรียมให้เรียบร้อยก่อนจะเริ่มโครงการ เพราะทุกวันนี้สำนักงานประกันสังคมยังไม่ต้องการแก้กฎหมายเกี่ยวกับสิทธิประโยชน์ที่แรงงานต่างด้าวที่อยู่ในประกันสังคมจะได้รับให้ต่างจากคนไทย และยังไม่ได้ข้อสรุปเรื่องสิทธิประโยชน์กรณีชราภาพ กรณีว่างงาน หรืออื่นๆ ว่าจะทำอย่างไร เพราะกฎหมายระบุว่าต้องให้ทุกคนเหมือนกัน แต่ที่จริงกฎหมายไม่ได้บอกว่าต้องให้แรงงานต่างด้าวเช่นเดียวกับแรงงานไทย แต่เนื่องจากการตีความไปเองว่าแรงงานทุกคน ทั้งๆ ที่คนเหล่านี้ควรจะอยู่ในระบบประกันสุขภาพหรือสิทธิประโยชน์แบบอื่นที่ไม่ใช่แบบเดียวกับคนไทย

เรื่องวิธีการเข้ามาของแรงงานต่างด้าว แรงงานต่างด้าวที่เข้ามาทำงานในประเทศไทยจะเข้ามา ๓ แบบ คือ แบบมาเข้าเย็นกลับ แบบอยู่เป็นฤดูกาล และแบบอยู่เป็นปี ซึ่งทั้ง ๓ แบบนี้ประเทศไทยกับประเทศเพื่อนบ้านจะต้องดำเนินการร่วมกันคือ จะต้องขอวีซ่าจากประเทศต้นทาง และในอนาคตเมื่อมีแรงงานจำนวนมากขึ้น ก็ต้องพิจารณาเปิดสถานกงสุลที่ฝั่งพม่าเพื่อจะออกวีซ่าให้เขา แทนที่เขาจะต้องไปที่ย่างกุ้งเพื่อจะเดินทางมาทำงานที่ประเทศไทย แต่มีข้อสงสัยอยู่ว่าที่อำเภอแม่สอดมีแรงงานต่างชาติที่ได้พิสูจน์สัญชาติไปแล้วหลายครั้ง แรงงานเหล่านี้ไปอยู่ที่ไหน ทำไมจะต้องนำเข้ามาใหม่ ทุกวันนี้ไม่ได้มีมากเกินไปแล้วหรืออย่างไร นอกจากแรงงานที่เคยพิสูจน์สัญชาติและอยู่ในประเทศไทยแล้ว ก็ควรต้องคำนึงถึงคนกลุ่มอื่นๆ และความเป็นไปได้อื่นๆ เช่น การให้ผู้ลี้ภัยที่อยู่ในศูนย์อพยพออกมาทำงานเกษตรในช่วงที่มีความต้องการตามฤดูกาล

สำหรับเรื่องเขตเศรษฐกิจพิเศษ อยากให้เน้นเรื่องพื้นที่มากขึ้น เพราะเท่าที่เคยทำงานวิจัยและได้สอบถามภาคการเงิน การธนาคารในอำเภอแม่สอดพบว่าเงินส่วนใหญ่ที่ได้จากการลงทุนในฐานะที่เป็น BOI ไม่ได้ตกอยู่ในพื้นที่แม่สอด แต่เป็นเงินระหว่างกรุงเทพกับแม่สอด เงินของแม่สอดถ้าจะสะสมขึ้นมาก็เกิดจากการใช้จ่ายของแรงงานต่างด้าวที่เข้ามาทำงานในแม่สอดไม่ได้เกิดจากการลงทุน

รศ.แล ดิลกวิทยรัตน์ ขอเชิญท่านรองปลัดกระทรวงแรงงาน และท่านอาจารย์ศุภชัยฯ ตอบคำถามของผู้เข้าร่วมประชุม ท่านละ ๑ คำถาม สำหรับวิทยากรท่านอื่นขอให้สรุปประเด็นเพิ่มเติมในส่วนที่ได้อภิปรายก่อนปิดการสัมมนา ขอเรียนเชิญครับ

นายวินัย ลูวิโรจน์ เรื่องเขตเศรษฐกิจพิเศษอาจจะมีความเข้าใจไม่ตรงกันในบางประเด็น คือการที่กระทรวงแรงงานสนับสนุนให้มีการตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษ ไม่ได้หมายความว่าเรามีวัตถุประสงค์ที่จะใช้แรงงานที่เข้ามาใหม่จากต่างประเทศ เพราะโดยปกติประเทศที่มีชายแดนติดกับประเทศเพื่อนบ้านจะมีการเดินทางข้ามไปมากันอยู่แล้ว เช่น อยู่ชายแดนเขมรก็จะเข้ามารักษาตัวที่โรงพยาบาลแถวจังหวัดสระแก้วและตราด เมื่อมีการพัฒนาอุตสาหกรรมมากขึ้นก็เกิดการเดินทางเข้ามาทำงาน และการเข้ามาทำงานในแถบชายแดนก็ไม่ใช่ว่าจะเข้าใจกันว่ามาเข้าเย็นกลับ เพราะเขตเศรษฐกิจพิเศษไม่ได้พูดเรื่องมาเข้าเย็นกลับแต่ใช้คำว่าไปกลับ ซึ่งอาจไม่ใช่ในภายในวันเดียว แต่อาจจะเป็น ๑ - ๒ สัปดาห์ ก็ได้ การเดินทางข้ามพรมแดนเกิดขึ้นก่อนแนวคิดในเรื่องการตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษ ในเมื่อเราทราบข้อเท็จจริงว่าที่แม่สอดปกติก็มีคนจากฝั่งพม่าเดินทางเข้ามาอยู่แล้ว จึงเกิดแนวคิดที่ว่าอุตสาหกรรมที่ตั้งอยู่ตรงกลางของประเทศทำไมไม่ไปตั้งโรงงานที่อำเภอแม่สอด ซึ่งในหลายปีที่ผ่านมาก็มีโรงงานในแถบภาคกลางไปตั้งอยู่ที่แม่สอด เพราะหวังว่าแรงงานที่เดินทางเข้ามาโดยสะดวกแล้วจะเข้ามาทำงานและก็เดินทางกลับไป โดยเราไม่ต้องรับผิดชอบในเรื่องที่เขาจะอยู่ประจำเป็นปีๆ นี่คือการมาของการทำ MOU ระหว่างไทยกับพม่า ลาว กัมพูชา และมาเลเซีย เพราะเป็นข้อเท็จจริงที่มีคนข้ามไปข้ามมา เราเลยบอกว่าถ้าข้ามไปข้ามมาแบบไม่มีเอกสารประกอบเลยไม่ได้ อย่างน้อยที่สุดต้องมีเอกสารบางอย่าง จึงเป็นที่มาของการให้มี Border Pass ซึ่งสำนักงานตรวจคนเข้าเมืองก็ประทับตราอนุญาตในการเข้าผ่านแดนเป็นประจำอยู่แล้วก่อนที่จะมีแนวคิดเรื่องเขตเศรษฐกิจพิเศษ ในพระราชบัญญัติคนเข้าเมืองฯ จึงระบุว่าหนังสือเดินทางหรือเอกสารใช้แทนหนังสือเดินทางและใน MOU ก็ระบุไว้เลยว่าเอกสารใช้แทนหนังสือเดินทาง หรือ Border Pass มีรายละเอียดอะไรบ้าง เพียงแต่เขตเศรษฐกิจพิเศษที่แม่สอดออกแบบขึ้นมาเพื่อรับกับข้อเท็จจริงในการข้ามแดนโดยธรรมชาติ โดยการเพิ่มเติมว่ามาโดยวัตถุประสงค์เพื่อเข้ามาทำงานซึ่งตรงหรือตามฤดูกาล หรือมาทำงานตามที่ได้รับอนุญาตเป็นระยะเวลาสั้นๆ เท่านั้น ไม่ได้ออกแบบให้เขตเศรษฐกิจพิเศษไปดูดแรงงานต่างด้าวจากชายแดนเข้ามาทำงานในโรงงาน

เรื่อง AEC ในภาพรวมที่มองว่าจะมีการเคลื่อนย้ายกันมาก แต่ข้อเท็จจริงไม่เป็นเช่นนั้น เหตุผลเพราะยังมีความไม่พร้อมอยู่มาก ในระยะแรกของ AEC จะอนุญาตให้เคลื่อนย้ายแรงงานได้ ๒ กลุ่มเท่านั้น คือ ๑. กลุ่มอาชีพพิเศษ ๗ สาขาอาชีพ คือ แพทย์ ทันตแพทย์ พยาบาล วิศวกร สถาปนิก บัญชี และช่างสำรวจ แต่เงื่อนไขการทำงานก็มีรายละเอียดเยอะมาก ไม่ได้เคลื่อนย้ายกันง่ายๆ อย่างที่หลายฝ่ายกังวล กลุ่มที่ ๒ คือกลุ่มที่เข้ามาเยี่ยมเยียน เช่น สิงคโปร์มาลงทุนตั้งโรงงานอุตสาหกรรมในประเทศไทย สิงคโปร์อาจจะส่งเจ้าหน้าที่ของเขามาตรวจดูธุรกิจหรือเยี่ยมเยียน ซึ่งกลุ่มนี้แม้ไม่มี AEC ก็สามารถเข้ามาได้อยู่แล้ว โดยพระราชบัญญัติคนเข้าเมืองฯ ของกรมการจัดหางาน

สำหรับคำถามว่าเมื่อเปิด AEC แล้วแรงงานภาคเกษตรจะได้รับผลกระทบหรือไม่ เนื่องจากแรงงานภาคเกษตรเป็นแรงงานไร้ฝีมือ ซึ่งการเคลื่อนย้ายแรงงานไร้ฝีมือยังอีกยาวนาน เพราะแรงงานมีฝีมือ ๗ สาขา ก็เป็นเรื่องยุ่งยากมากที่จะเข้ามา และถ้าพูดจริงๆ พระราชบัญญัติการทำงานของคนต่างด้าวฯ ก็เปิดโอกาสให้เข้ามาทำงานในประเทศไทยได้ค่อนข้างไม่ยาก โรงพยาบาลหลายแห่งก็ใช้แพทย์จากต่างประเทศ โดยเฉพาะโรงพยาบาล

เอกชนแพทย์ไทยพูดภาษาอังกฤษไม่เก่ง เมื่อพูดถึงภาคเกษตร การส่งออกสินค้าเกษตรมีจำนวนน้อยกว่าสินค้าอุตสาหกรรมมาโดยตลอดเกือบ ๕๐ ปี อุตสาหกรรมจะเป็นสินค้าที่ส่งออกสูงที่สุด ถ้าถามว่าเมื่อเปิด AEC แล้วมีผลกระทบต่อแรงงานภาคเกษตรจะอย่างไร เตรียมตัวอย่างไร ก็ขอย้อนถามว่าเราจำเป็นต้องรักษาภาคเกษตรไว้หรือไม่ ถ้าเราสามารถทำให้ภาคอุตสาหกรรมเข้มแข็ง SMEs เข้มแข็ง ก็อาจไม่จำเป็นต้องทำเกษตร เพราะยอดในการผลิตสินค้าภาคอุตสาหกรรมมีมูลค่ามากกว่าการผลิตสินค้าภาคเกษตรมาก

เรื่องค่าจ้างขั้นต่ำ เขตเศรษฐกิจพิเศษไม่ได้ออกแบบให้มีวัตถุประสงค์เพื่อจะจ้างแรงงานราคาถูกอย่างที่เรียนให้ทราบว่าประเทศไทยเป็นประเทศที่บังคับกฎหมายด้วยหลักดินแดน ไม่ได้บังคับด้วยระบบสัญญาติด ดังนั้นใครก็ตามเข้ามาในประเทศไทย ถ้าทำงานในลักษณะเดียวกับคนไทยจะต้องได้อัตราค่าจ้างเท่ากับคนไทย จะเป็นอัตราค่าจ้างที่แตกต่างกันไม่ได้ เพราะจะขัดแย้งกับอนุสัญญาว่าด้วยการคุ้มครองแรงงาน ฉบับที่ ๑๐๐ เรื่องมนุษย์จะถูกปฏิบัติอย่าง Discriminate เพราะเหตุผล ศาสนา เชื้อชาติ ไม่ได้ ดังนั้นความเห็นของหลายท่านเรื่องอัตราค่าจ้างในแถบชายแดนว่าควรเป็นค่าจ้างลอยตัว ก็อาจเป็นเรื่องที่เป็นไปได้ ระบบค่าจ้างของไทยกับระบบค่าจ้างของต่างประเทศไม่เหมือนกัน คือระบบค่าจ้างของประเทศไทยเมื่อกำหนดมาแล้ว แทนที่นายจ้างกับลูกจ้างจะไปตกลงกันตามราคาที่เป็นจริง นายจ้างกลับไปยึดค่าจ้างขั้นต่ำ ๓๐๐ บาท เป็นหลัก ลูกจ้างขอเกินกว่านี้นายจ้างก็บอกไม่ได้ต้อง ๓๐๐ บาท เพราะรัฐบาลบอกว่าขั้นต่ำ ๓๐๐ บาท แต่การที่รัฐบาลกำหนดระบบค่าจ้างขั้นต่ำ ๓๐๐ บาทรัฐบาลไม่ได้บอกว่าสูงกว่านั้นไม่ได้ แต่ในประเทศอื่นที่ลูกจ้างมีความเข้มแข็ง เช่น ไต้หวันกำหนดอัตราค่าจ้างขั้นต่ำเดือนละ ๒๐,๐๐๐ บาท แต่คนไต้หวันที่เป็นกรรมกรจะต้องได้รับค่าจ้าง ๓๕,๐๐๐ บาท ขึ้นไปจึงจะทำงาน ถามว่าทำไมไต้หวันไม่ขยับอัตราค่าจ้างขั้นต่ำ ๒๐,๐๐๐ ขึ้นเป็น ๓๕,๐๐๐ เท่ากับราคาค่าจ้างจริง เหตุผลคือค่าจ้างขั้นต่ำ ๒๐,๐๐๐ บาท คงไว้สำหรับจ้างแรงงานต่างชาติให้ไปทำงานในไต้หวัน ส่วนค่าจ้างที่สูงกว่านี้ก็จ่ายให้กับคนไต้หวัน สิ่งที่ยากเรียกร้องคือ หมดเวลาแล้วที่จะช่วยเหลือคนบางกลุ่มในสังคมที่ไม่ช่วยตัวเอง อุตสาหกรรมหรือการผลิตบางกลุ่มที่ไม่ช่วยตัวเอง แต่จะเรียกร้องให้รัฐต้องมาอุดหนุนราคาสินค้าเกษตรตลอดเวลา ดังนั้นเวลานี้เป็นยุคใหม่ที่ต้องมองใหม่กลุ่มคนบางกลุ่มที่รัฐต้องดูแล ต้องดูแลกลุ่มผู้อ่อนด้อยด้วยระบบ เราต้องช่วยเขา แต่ผู้ที่ไม่ยอมขยับตัวไปสู่การทำธุรกิจด้านอื่น รัฐจะต้องหาวิธีกระตุ้นเขาให้ได้ ภาคการผลิตใดๆ ที่ช่วยตัวเองไม่ได้ ต้องพยายามกระตุ้นเขาให้เขาช่วยตัวเองให้ได้ และต้องมีข้อเสนอให้เขาสามารถปรับปรุงระบบการผลิตให้เขาออกไปได้ ด้วยวิธีนี้เท่านั้นเราจึงจะก้าวไปข้างหน้าได้

นางสาวนพมาศ ชวณกุล ผากระเด็นสรุป ๒ ประเด็น ประเด็นแรกปัจจุบันประเทศไทยไม่ใช่ประเทศที่มีแรงงานเหลือเฟือ ดังนั้นในระยะเร่งด่วนไม่ว่าจะเป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษ หรือการก้าวเข้าสู่ AEC เราจำเป็นต้องใช้แรงงานต่างด้าวอย่างอนุโลม โดยภาครัฐพยายามมีมาตรการที่เรียกว่าผ่อนปรน ถัดมาในระยะปานกลางหรือระยะยาวแรงงานจำเป็นต้องได้รับการพัฒนาทักษะ พัฒนาผลิตภาพแรงงาน เพราะจะใช้แรงงานต่างด้าวตลอดไปคงไม่ได้ ต้องพัฒนาแรงงานไทยเป็นหลัก ประเด็นที่ ๒ การจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษ จำเป็นต้องได้รับความร่วมมือจากหลายฝ่าย ทั้งภาครัฐต้องมีทิศทางให้ชัดเจน เหมาะสม และสอดคล้องกับความต้องการของพื้นที่ เพื่อที่จะอำนวยความสะดวกในด้านต่างๆ ให้สอดคล้องต่อไป ภาคเอกชนในพื้นที่ต้องดำเนินธุรกิจอย่างมีความรับผิดชอบต่อสังคม เป็นไปตามกติกา และฝ่ายวิชาการต้องเป็นแรงผลักดัน ขับเคลื่อนนำความรู้มาต่อยอดกับภาคอุตสาหกรรม ต่อยอดธุรกิจใหม่ๆ ที่สอดคล้องกับบริบทโดยใช้วิชาการเข้ามาช่วย และสุดท้ายประชาชนในพื้นที่ภาคประชาสังคมต้องเป็นหูเป็นตา เป็นตัวเฝ้าระวังที่จะร่วมกัน เชื่อว่าถ้าทั้ง ๔ ฝ่ายประสานกันในพื้นที่ของตัวเอง เมื่อมีการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษผลประโยชน์ก็จะตกอยู่ในพื้นที่เป็นหลัก

ดร.ศุภชัย ศรีสุชาติ มีคำถามว่าแรงงานต่างด้าวได้ค่าแรงขั้นต่ำ ๓๐๐ บาทใช้หรือไม่ และถ้าใช้กระทบแรงงานไทยไร้ฝีมือหรือไม่ ตอบว่าใช่ แต่งานบางอย่างแรงงานไทยไร้ฝีมือไม่ทำ ดังนั้นต้องเอาแรงงานต่างด้าว

เข้ามาทำ เช่น งานประมง งาน ๓D และมีคำถามต่อว่าผู้ประกอบการจะลดต้นทุนแรงงานโดยการย้ายฐานผลิตไปประเทศเพื่อนบ้านหรือไม่ ขอเรียนว่าประเทศเพื่อนบ้านก็มีการปรับค่าแรงตามประเทศไทย ค่าจ้างขั้นต่ำของประเทศลาวในบางพื้นที่เพิ่มขึ้น ๑๐๐ เปอร์เซนต์ ดังนั้นการย้ายฐานการผลิตอาจไม่ใช่คำตอบ การย้ายไปประเทศเพื่อนบ้านไม่ได้ง่ายและไม่ได้ไปได้ทุกภาคธุรกิจ

สำหรับกรณีเขตเศรษฐกิจพิเศษ นักเศรษฐศาสตร์มองว่าเมื่อมีการตัดสินใจว่าจะดำเนินการก็หมายความว่าต้นทุนของการตัดสินใจลงไปแล้ว คำถามต่อไปคือจะทำอย่างไร ตอบว่าต้องมี ๓ คำ คือ ๑. Priority ๒. Sequence และ ๓. Synchronize ข้อแรก Priority คือจัดเรื่องสำคัญเร่งด่วน โครงการสำคัญเร่งด่วน เมื่อสักครู่นี้ท่านประธานสภาอุตสาหกรรมจังหวัดตากบอกว่าการทำไฟฟ้า ประปาแล้ว ก็ยังกังวลว่าแผนยังไม่ชัดเจนถ้าเร่งดำเนินการมากเกินไปก็อาจเกิดความเสียหายได้ ข้อ ๒ คือ Sequence เมื่อเรื่องเร่งด่วนเสร็จแล้วจะทำอะไรต่อ และข้อ ๓ Synchronize คือทุกฝ่ายต้องบูรณาการงานร่วมกัน จัด Sequence ร่วมกัน สำหรับเจ้าภาพในการดำเนินการ ต้องหารือกัน Synchronize และ Sharing Rule ให้เหมาะสม แต่ละพื้นที่อาจจะ Sharing Rule ไม่เหมือนกันก็เป็นไปได้ ขึ้นอยู่กับศักยภาพพื้นที่ ค่าจ้างขั้นต่ำอาจจะมีความต่างกันในแต่ละพื้นที่ก็มีความเป็นไปได้ แต่คนไทยกับคนต่างชาติต้องมีค่าแรงขั้นต่ำเท่ากัน แต่ขั้นสูงจะมีความไม่เท่ากันด้วยกลไกหรือกฎเกณฑ์อย่างอื่นก็มีความเป็นไปได้ แต่แม้ว่าจะใช้ค่าแรงลอยตัว ถ้าขณะนี้ให้ลดค่าแรงขั้นต่ำ ๓๐๐ บาท ลง เชื่อว่าไม่มีใครลดได้ เพราะขณะนี้แรงงานทุกคนคาดหวังกับค่าแรง ๓๐๐ บาท

นายชัยวัฒน์ วิถีธรรมวงศ์ คำถามที่ว่าแม่สอดมีการจดทะเบียนหลายรอบแล้วแรงงานไปไหน ขอตอบว่าแรงงานเหล่านี้เมื่อจดทะเบียนแล้วเข้ากรุงเทพฯ หมด เพราะกฎระเบียบไม่ครอบคลุม ผมทำงานอยู่ในคณะอนุกรรมการแรงงานต่างด้าวของ สปช. ซึ่งขณะนี้กำลังเสนอแผนแม่บทในเรื่องการแก้ไขปัญหาแรงงานต่างด้าวทั้งระบบ แรงงานต่างด้าวในขณะนี้ ๔ กลุ่ม คือ ๑. แรงงานต่างด้าวพิสูจน์สัญชาติแล้ว ๒. แรงงานต่างด้าวที่เข้ามาในลักษณะ MOU ๓. แรงงานต่างด้าวที่รายงานตัวและขึ้นทะเบียนเป็นกลุ่มสุดท้าย และ ๔. แรงงานไปกลับ ซึ่งแรงงานกลุ่มที่ ๑ แรงงานต่างด้าวที่พิสูจน์สัญชาติแล้วและถือหนังสือเดินทาง เมื่อขึ้นทะเบียนและถือหนังสือเดินทางแล้วก็จะเดินทางเข้ากรุงเทพฯ เลย เพราะประกาศกระทรวงมหาดไทยเปิดช่องไว้ โดยหลักสากลแล้วแรงงานที่ถือหนังสือเดินทางหรือพาสปอร์ต เมื่อได้รับการประทับลงตรา ก็สามารถเดินทางไปได้ทั่วประเทศ เพราะประกาศกระทรวงมหาดไทยไม่ได้ระบุให้ใช้หนังสือเดินทางควบคู่กับใบอนุญาตทำงาน ถ้ามีการระบุชัดเจนว่าก่อนที่จะได้พาสปอร์ต ใครเป็นนายจ้าง อยู่ที่ไหน ถ้าจะเดินทางออกจากพื้นที่ต้องมีหนังสือรับรองจากนายจ้าง โดยที่นายจ้างอนุญาต ก็จะไม่เกิดปัญหา แรงงานกลุ่มที่ ๒ แรงงานนำเข้าตาม MOU ขอเรียนว่าแรงงานกลุ่มนี้จะเป็นอันตรายในอนาคต เพราะค่าใช้จ่ายจะสูง เหมือนกับคนไทยที่ไปทำงานต่างประเทศ ที่ประเทศต้นทางเป็นผู้กำหนดราคาค่าใช้จ่าย ทำให้ต้นทุนแรงงานตาม MOU จะสูงขึ้น สำหรับแรงงานไปกลับคือแรงงานที่ต้องการให้ทำงานในเขตเศรษฐกิจพิเศษเพื่อส่งเสริมการค้าชายแดน เป็นการสกัดกั้นแรงงานต่างด้าวไม่ให้หลั่งไหลเข้ามาพื้นที่ขึ้นใน และเป็นการสร้างความเข้มแข็งให้ SMEs ซึ่งเป็นอุตสาหกรรมฐานรากของประเทศด้วย

รศ.แล ดิลกวิทยรัตน์ เชื่อว่าทุกท่านได้ประโยชน์จากการอภิปรายในครั้งนี้เป็นอย่างมาก ทั้งจากวิทยากรและจากทรรศนะของผู้ที่เกี่ยวข้องในแง่มุมต่างๆ ซึ่งสภาที่ปรึกษาเพื่อพัฒนาแรงงานแห่งชาติจะได้นำข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะที่ได้จากการสัมมนาในวันนี้มาเสนอต่อกระทรวงแรงงาน เพื่อพิจารณานำไปกำหนดเป็นนโยบายในการบริหารจัดการด้านแรงงานในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ รวมทั้งจะได้เผยแพร่ต่อผู้ที่สนใจเพื่อนำไปพิจารณาใช้ประโยชน์ต่อไป ขอขอบคุณวิทยากรและผู้เข้าร่วมสัมมนาทุกท่าน และขอปิดการสัมมนา ณ บัดนี้

สรุปผลการสัมมนา

เรื่อง

“การบริหารจัดการด้านแรงงานเพื่อรองรับการพัฒนาอุตสาหกรรม
ในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ”

วันพฤหัสบดีที่ ๒๒ มกราคม ๒๕๕๘ เวลา ๐๘.๓๐ - ๑๕.๓๐ น.

ณ ห้องแกรนด์รีซิดา ชั้น ๕ อาคารธารทิพย์

โรงแรมเจ้าพระยาปาร์ค กรุงเทพมหานคร

๑. กระทรวงแรงงานร่วมกับสภาที่ปรึกษาเพื่อพัฒนาแรงงานแห่งชาติ ได้จัดการสัมมนาเรื่อง “การบริหารจัดการด้านแรงงานเพื่อรองรับการพัฒนาอุตสาหกรรมในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ” เมื่อวันที่ ๒๒ มกราคม ๒๕๕๘ ณ ห้องแกรนด์รีซิดา ชั้น ๕ อาคารธารทิพย์ โรงแรมเจ้าพระยาปาร์ค กรุงเทพมหานคร วัตถุประสงค์ของการสัมมนา เพื่อทราบนโยบายและทิศทางของภาครัฐในการขับเคลื่อนเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ศักยภาพและความพร้อมของประเทศไทยในการพัฒนาอุตสาหกรรม และแนวทางการบริหารจัดการด้านแรงงานเพื่อรองรับการพัฒนาอุตสาหกรรมในเขตเศรษฐกิจพิเศษ รวมทั้งแนวคิดและข้อเสนอแนะของผู้ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งผลการสัมมนาจะเป็นประโยชน์ต่อกระทรวงแรงงานและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ในการนำไปพิจารณากำหนดนโยบายและแนวทางการดำเนินการเกี่ยวกับการบริหารจัดการด้านแรงงานเพื่อรองรับการพัฒนาอุตสาหกรรมในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ต่อไป

๒. นายนคร ศิลปอาชา ปลัดกระทรวงแรงงาน เป็นประธานในพิธีเปิดการสัมมนา ผู้เข้าร่วมสัมมนา ประกอบด้วยกรรมการสภาที่ปรึกษาฯ ชุดที่ ๑๖ อดีตกรรมการสภาที่ปรึกษาฯ นักวิชาการ ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้แทนองค์กรนายจ้าง ผู้แทนองค์กรลูกจ้าง ผู้แทนกลุ่มอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้อง สถาบันการศึกษา องค์กรพัฒนาเอกชน สื่อมวลชน ผู้บริหารและข้าราชการกระทรวงแรงงาน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมจำนวน ๑๒๐ คน

๓. การสัมมนาแบ่งเป็น ๒ ส่วน คือ

๓.๑ การบรรยายพิเศษเรื่อง “นโยบายและทิศทางของภาครัฐในการขับเคลื่อนเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ” โดย นางสาวพจณี อรรถโรจน์ภิญโญ ที่ปรึกษาด้านนโยบายและแผนงาน สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

๓.๒ การอภิปรายเป็นคณะเรื่อง “การบริหารจัดการด้านแรงงานเพื่อรองรับการพัฒนาอุตสาหกรรมในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ” โดย นางสาวนพมาศ ชวัญกุล ผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาอุตสาหกรรม สำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม นายวินัย ลุวิโรจน์ รองปลัดกระทรวงแรงงาน ดร.ศุภชัย ศรีสุชาติ รองคณบดีฝ่ายบริหาร คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ นายชัยวัฒน์ วิทิตธรรมวงศ์ ประธานสภาอุตสาหกรรมจังหวัดตาก ดำเนินการอภิปรายโดย รศ. แล ดิลกวิทยรัตน์ ประธานสภาที่ปรึกษาฯ ชุดที่ ๑๖

๔. พิธีเปิดการสัมมนา

รศ.แล ดิลกวิทยรัตน์ ประธานสภาที่ปรึกษาเพื่อพัฒนาแรงงานแห่งชาติ ชุดที่ ๑๖ กล่าวรายงาน

การสัมมนานี้ เนื่องมาแต่สภาที่ปรึกษาฯ ได้พิจารณาเห็นว่า การจัดตั้งเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษเป็นนโยบายด้านเศรษฐกิจที่สำคัญของรัฐบาล ในการเตรียมความพร้อมของประเทศเพื่อให้สามารถแข่งขันกับประเทศอื่นได้ รวมทั้งเพื่อให้ประเทศไทยสามารถเข้าสู่ประชาคมอาเซียนได้อย่างสมบูรณ์ในปี พ.ศ. ๒๕๕๘ การขับเคลื่อนเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจะต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกภาคส่วนและปัจจัยหลายปัจจัย ซึ่งการ

บริหารจัดการด้านแรงงานที่รวมถึงแรงงานต่างด้าวก็เป็นปัจจัยหนึ่งที่มีความสำคัญ โดยเฉพาะในอุตสาหกรรมที่มีการใช้แรงงานเข้มข้น ซึ่งการใช้แรงงานต่างด้าวจะมีผลกระทบต่อประเทศทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม และความมั่นคง หากไม่มีนโยบายและแนวทางการบริหารจัดการที่เหมาะสม สภาที่ปรึกษาฯ ได้พิจารณาเห็นว่าการบริหารจัดการด้านแรงงานเพื่อรองรับการพัฒนาอุตสาหกรรมในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษเป็นเรื่องที่มีความสนใจอย่างมาก ในปัจจุบัน รวมทั้งเป็นภารกิจสำคัญที่กระทรวงแรงงานต้องดำเนินการอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดผลสำเร็จ เป็นรูปธรรม โดยร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและภาคเอกชน ทั้งนี้เพื่อจะได้รวบรวมแนวคิดและข้อเสนอแนะที่ได้จากการสัมมนา เสนอต่อกระทรวงแรงงานและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ในการนำไปพิจารณากำหนด เป็นนโยบายและแนวทางการดำเนินการในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษต่อไป

นายนคร ศิลปอาชา ปลัดกระทรวงแรงงาน กล่าวเปิดการสัมมนา

รัฐบาลชุดนี้โดยท่านพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี ได้เห็นชอบให้จัดตั้งเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษในพื้นที่เป้าหมาย ครอบคลุม ๑๐ จังหวัด ได้แก่ ตาก สระแก้ว ตราด มุกดาหาร สงขลา เชียงราย นครพนม หนองคาย กาญจนบุรี และนราธิวาส โดยในระยะแรกกำหนดเริ่มทำใน ๕ พื้นที่ชายแดน คือ ๑) อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก ๒) อำเภออรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว ๓) จังหวัดตราด ๔) จังหวัดมุกดาหาร และ ๕) อำเภอสะเตา จังหวัดสงขลา และในปีถัดไปจะดำเนินการครบทั้ง ๑๒ แห่ง รวมทั้งได้ตั้งคณะกรรมการขึ้นมา ๔ ชุด เพื่อเสนอแนวทางการดำเนินการเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ได้แก่ ๑) คณะอนุกรรมการด้านสิทธิประโยชน์ และศูนย์บริการเบ็ดเสร็จด้านการลงทุน ๒) คณะอนุกรรมการศูนย์บริการเบ็ดเสร็จด้านแรงงาน สาธารณสุข และความมั่นคง ๓) คณะอนุกรรมการด้านโครงสร้างพื้นฐานและด้านศุลกากร และ ๔) คณะอนุกรรมการขอบเขตพื้นที่และการจัดหาที่ดิน ทั้ง ๔ คณะมีหน้าที่ในการเสนอแนวทางการจัดระบบการจ้างแรงงานต่างด้าว การพัฒนาฝีมือแรงงาน และแผนการจัดตั้งศูนย์บริการเบ็ดเสร็จแรงงานต่างด้าว โดยกระทรวงแรงงานรับผิดชอบในด้านแรงงาน สาธารณสุข และความมั่นคง

ดังนั้นการที่สภาที่ปรึกษาฯ ได้ร่วมกับกระทรวงแรงงาน จัดการสัมมนาในหัวข้อเกี่ยวกับการบริหารจัดการด้านแรงงานเพื่อรองรับการพัฒนาอุตสาหกรรมในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ จึงเป็นการตอบสนองนโยบายต่างๆ ดังกล่าว และเป็นหัวข้อที่ทันสมัย ทุกท่านจะได้รับทราบและแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ระดมสมอง และเมื่อได้ข้อสรุปประการใดก็กรุณานำเสนอมายังกระทรวงแรงงาน เพื่อจะได้นำเสนอข้อมูลต่อที่ประชุมคณะกรรมการศูนย์บริการเบ็ดเสร็จด้านแรงงาน สาธารณสุข และความมั่นคงต่อไป

๕. สรุปผลการสัมมนา

๕.๑ การบรรยายพิเศษเรื่อง “นโยบายและทิศทางของภาครัฐในการขับเคลื่อนเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ” โดย นางสาวพจณี อรรถโรจน์ภิญโญ

๑) ทิศทางการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษของประเทศไทย รัฐบาลชุดปัจจุบันได้พิจารณาและมีความเห็นว่าการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษของประเทศไทย จะมีรูปแบบที่คล้ายคลึงกับโครงการอีสเทิร์นซีบอร์ด (ESB) หรือโครงการพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออก เนื่องจากสามารถดำเนินการได้อย่างรวดเร็ว และใช้งบประมาณน้อยกว่าการพัฒนาในรูปแบบอื่น โดยมีกรอบแนวคิดและองค์ประกอบหลักที่สำคัญของการพัฒนา คือการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ ลดความเหลื่อมล้ำของการพัฒนาในพื้นที่ และเสริมสร้างความมั่นคงชายแดน เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษของไทยเริ่มต้นในพื้นที่บริเวณชายแดนที่มีศักยภาพ สามารถเชื่อมโยงการค้า การลงทุน และการผลิตกับประเทศเพื่อนบ้าน และจะมีการจัดตั้งศูนย์บริการเบ็ดเสร็จ (One Stop Service) เพื่ออำนวยความสะดวกภายในพื้นที่เนื่องจากต้องมีการใช้ประโยชน์จากแรงงานต่างด้าว

พื้นที่ที่คณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ (กนพ.) พิจารณาเลือกให้เป็นเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษในระยะแรก มีจำนวน ๕ พื้นที่ ได้แก่ จังหวัดตาก สระแก้ว ตราด มุกดาหาร และ

สงขลา ซึ่งรัฐจะสนับสนุนโครงสร้างพื้นฐาน สิทธิประโยชน์ด้านการลงทุน การบริหารแรงงานต่างด้าวแบบไป - กลับ การให้บริการแบบจุดเดียวเบ็ดเสร็จ และการอื่นที่จำเป็น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างฐานการผลิตที่จะเชื่อมโยงกับอาเซียน ดึงดูดการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ (FDI) เพิ่มขีดความสามารถของประเทศ กระจายความเจริญสู่ภูมิภาค ลดความเหลื่อมล้ำ ยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน และแก้ไขปัญหาความมั่นคงบริเวณชายแดน และเพื่อให้การดำเนินการเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษเกิดขึ้นเป็นรูปธรรมโดยเร็ว การดำเนินการจะอยู่ภายใต้กฎหมายเดิมที่เกี่ยวข้องทั้งหมด

๒) นโยบายและการขับเคลื่อนเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ รัฐบาลมีนโยบายเร่งรัดให้เริ่มมีการลงทุนในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษได้ในปี ๒๕๕๘ ตามความพร้อมของพื้นที่ โดยให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเร่งดำเนินการเรื่องโครงสร้างพื้นฐานและด้านพรมแดน ระบบสาธารณูปโภคและสาธารณูปการ การได้มาซึ่งที่ดิน แรงงาน และให้โรงงานที่จะลงทุนในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ เน้นการแปรรูปสินค้าเกษตรทั้งเพื่อการบริโภคภายในประเทศและการส่งออก โดยให้ กนพ. เป็นกลไกในการขับเคลื่อน ซึ่ง กนพ. ได้มีคำสั่งแต่งตั้งคณะอนุกรรมการจำนวน ๔ ชุด ได้แก่ (๑) คณะอนุกรรมการสิทธิประโยชน์ และศูนย์บริการเบ็ดเสร็จด้านการลงทุน (๒) คณะอนุกรรมการศูนย์บริการเบ็ดเสร็จด้านแรงงาน การสาธารณสุข และความมั่นคง (๓) คณะอนุกรรมการด้านโครงสร้างพื้นฐานและด้านศุลกากร และ (๔) คณะอนุกรรมการขอบเขตพื้นที่การจัดเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษและจัดหาที่ดินของภาครัฐให้ภาคเอกชนดำเนินการเช่า

๓) ความก้าวหน้าการดำเนินงาน (๑) กนพ. ได้ออกประกาศเรื่องกำหนดพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ โดยครอบคลุม ๕ พื้นที่ ได้แก่ จังหวัดตาก มุกดาหาร สระแก้ว สงขลา และตราด รวมทั้งสิ้น ๓๖ ตำบล ๑๐ อำเภอ พื้นที่รวม ๑.๘๓ ไร่ (๒) คณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน (BOI) ได้ออกประกาศเรื่องนโยบายส่งเสริมการลงทุนในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ โดยให้สิทธิประโยชน์ใน ๒ กรณี คือ กรณีทั่วไป และกรณีเป็นกิจการเป้าหมายของเขตเศรษฐกิจพิเศษ (๓) กนพ. ได้เห็นชอบในหลักการแผนโครงสร้างพื้นฐานและด้านศุลกากร ปี พ.ศ. ๒๕๕๗ - ๒๕๖๕ รองรับพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษระยะแรกจำนวน ๖ พื้นที่ (๔) กระทรวงแรงงานเตรียมกำหนดจุดที่ตั้งศูนย์บริการเบ็ดเสร็จแรงงานต่างด้าวในพื้นที่เป้าหมาย เตรียมการฝึกอบรมแรงงานไทยและต่างด้าว และเสริมความรู้ด้านความปลอดภัยในการทำงานแก่สถานประกอบการที่ใช้แรงงานต่างด้าว (๕) กระทรวงมหาดไทยดำเนินการจัดตั้งศูนย์บริการเบ็ดเสร็จ (๖) กนพ. ได้มอบหมายให้สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ หรือกับภาคเอกชนที่มีความพร้อมให้เข้ามาลงทุน

๕.๒ การอภิปรายเป็นคณะเรื่อง “การบริหารจัดการด้านแรงงานเพื่อรองรับการพัฒนาอุตสาหกรรมในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ”

นางสาวนพมาศ ชวัญกุล

๑) อุตสาหกรรมเป้าหมายและแนวโน้มอุตสาหกรรมเกิดใหม่ในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ การประกาศเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษช่วงแรกใน ๕ จังหวัด มีหลักการในการพัฒนาอุตสาหกรรมเป้าหมายโดยยึดหลัก ๕ ประการ คือ (๑) ความสามารถในการแข่งขันของอุตสาหกรรม (๒) สามารถใช้ประโยชน์จากจุดที่ตั้งและบริบทในการพัฒนาในภูมิภาค (๓) กระตุ้นเศรษฐกิจและสร้างประโยชน์ให้แก่ประชาชนในพื้นที่ (๔) ได้รับการยอมรับจากภาคส่วนในพื้นที่ และ (๕) มีโอกาสในการเติบโตอย่างยั่งยืน

๒) การพัฒนาแรงงานในภาคอุตสาหกรรมเพื่อรองรับการพัฒนาอุตสาหกรรมในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ปัจจุบันประเทศไทยขาดแคลนแรงงานทั้งในเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ โดยเชิงปริมาณขาดแคลนช่างเทคนิคระดับระดับ ปวช. และ ปวส. ส่วนเชิงคุณภาพมีความต้องการแรงงานที่มีความรู้เฉพาะทาง โดยสาขาอุตสาหกรรมที่ใช้แรงงานเข้มข้นที่ขาดแคลนแรงงานมากที่สุด คือ สิ่งทอ เครื่องนุ่งห่ม และยานยนต์ สิ่งที่ต้อง

เตรียมการด้านแรงงานเพื่อรองรับเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษคือจะต้องพัฒนาแรงงานให้มีผลิตภาพแรงงานสูงขึ้น มีทักษะและความรู้ในการใช้เทคโนโลยี รวมทั้งความรู้เรื่องทัศนคติ จริยธรรม และความซื่อสัตย์สุจริต

๓) แผนงานด้านการพัฒนาอุตสาหกรรมในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ กระทรวงอุตสาหกรรม ได้มีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาอุตสาหกรรมในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ตัวอย่างกรณีจังหวัดมุกดาหาร ผลการศึกษานำเสนอเป็น ๔ ยุทธศาสตร์ คือ ยุทธศาสตร์ที่ ๑ การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและระบบโลจิสติกส์ เพื่อรองรับการพัฒนาเศรษฐกิจในอนุภูมิภาค ยุทธศาสตร์ที่ ๒ การพัฒนาและเชื่อมโยงอุตสาหกรรมในพื้นที่ชายแดน ยุทธศาสตร์ที่ ๓ ส่งเสริม สนับสนุนการพัฒนาภาคการค้า การลงทุน และภาคบริการตามกรอบความร่วมมือในภูมิภาค และยุทธศาสตร์ที่ ๔ บริหารจัดการสังคมและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืน

๔) ผลที่จะได้จากการพัฒนาอุตสาหกรรมในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ คือส่งเสริมให้เกิดการลงทุนภายในประเทศ สร้างงาน สร้างรายได้ให้กับคนในพื้นที่ และลดการเคลื่อนย้ายแรงงาน

นายวินัย ลุวิโรจน์

คณะรักษาความสงบเรียบร้อยแห่งชาติ (คสช.) ได้มีคำสั่งแต่งตั้ง กนพ. โดยมีอำนาจหน้าที่เสนอ ร่างหลักเกณฑ์ และวิธีการสนับสนุนการจัดตั้งและดำเนินการเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ร่างแผนแม่บท แผนงาน หรือโครงการและแผนปฏิบัติการต่อ คสช. ซึ่ง กนพ. ได้แต่งตั้งคณะอนุกรรมการ ๓ คณะ คือ ๑) คณะอนุกรรมการด้านสิทธิประโยชน์ ขอบเขตพื้นที่และศูนย์บริการเบ็ดเสร็จด้านการลงทุน ๒) คณะอนุกรรมการด้านโครงสร้างพื้นฐานและด้านศุลกากร และ ๓) คณะอนุกรรมการศูนย์บริการเบ็ดเสร็จด้านแรงงาน สาธารณสุข และความมั่นคง ซึ่งมีปลัดกระทรวงแรงงาน เป็นประธาน มีอำนาจหน้าที่กำหนดแนวทางการจัดระบบแรงงานต่างด้าวที่เข้ามาทำงานในลักษณะไป - กลับ จัดทำแผนการจัดตั้งการจัดตั้งศูนย์บริการจุดเดียวเบ็ดเสร็จ (OSS) ด้านแรงงาน ต่างด้าว พิจารณาแนวทางการฝึกอบรมฝีมือแรงงานไทยบริเวณชายแดน และแรงงานต่างด้าวที่เข้ามาทำงานในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ซึ่งคณะอนุกรรมการศูนย์บริการเบ็ดเสร็จฯ ได้เห็นชอบให้กรมการจัดหางานเร่งศึกษาหลักเกณฑ์ ขั้นตอน และวิธีการในการอนุญาตให้คนต่างด้าวเข้ามาทำงานในประเทศไทยเป็นการชั่วคราวในลักษณะไป - กลับ ตามมาตรา ๑๔ แห่งพระราชบัญญัติการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ. ๒๕๕๑ และประสานงานเพื่อขอพื้นที่จัดตั้งศูนย์บริการจุดเดียวเบ็ดเสร็จ พร้อมทั้งหน่วยงานที่จะต้องเข้าร่วมปฏิบัติงานในศูนย์ รวมทั้งพัฒนารูปแบบการดำเนินการ โดยเฉพาะพื้นที่ที่ไม่มีจุดผ่านแดนถาวร

ปัญหาเรื่องมาตรา ๑๔ แห่งพระราชบัญญัติการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ. ๒๕๕๑ ซึ่งกระทรวงการต่างประเทศและสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกามีข้อท้วงติงว่าบัตรผ่านแดนหรือ Border Pass ไม่ใช่หนังสือเดินทาง ขณะนี้กรมการจัดหางานอยู่ระหว่างดำเนินการแก้ไข โดยมีสาระสำคัญคือให้ Border Pass หรือเอกสารที่ประเทศต้นทางออกให้ เป็นเอกสารใช้แทนหนังสือเดินทางตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมือง ใช้ประกอบเพื่อขอรับใบอนุญาตทำงานได้ และในระหว่างรอการแก้ไขก็ให้ใช้ Border Pass เป็นเอกสารเทียบเท่าเอกสารใช้แทนหนังสือเดินทางตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมืองเฉพาะเพื่อประโยชน์ในการขออนุญาตทำงานชั่วคราวตามมาตรา ๑๔ แห่งพระราชบัญญัติการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ. ๒๕๕๑ สำหรับการทำงานในพื้นที่ตามความตกลงว่าด้วยการสัญจรข้ามแดนระหว่างประเทศไทยกับประเทศที่ติดต่อกับประเทศไทยและการทำงานในพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษตามที่รัฐบาลกำหนดไว้

ดร.ศุภชัย ศรีสุชาติ

คำว่าเขตเศรษฐกิจพิเศษในแนวคิดของนักเศรษฐศาสตร์ จะมอง ๔ เรื่อง ได้แก่ ๑) ประเภทของเขตเศรษฐกิจพิเศษ ที่จะเป็นตัวบ่งชี้อุปสงค์และอุปทานของแรงงานในเขตเศรษฐกิจพิเศษ ๒) ตัวกำหนดประเภทของเขตเศรษฐกิจพิเศษ ศักยภาพของพื้นที่ ทรัพยากร ๓) ขนาดของเขตเศรษฐกิจพิเศษ ๔) การจัดสรรทรัพยากร โดยการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษไม่สามารถใช้รูปแบบเดียวกันได้ในทุกพื้นที่ เนื่องจากเขตเศรษฐกิจพิเศษเป็น

ลักษณะของพื้นที่ในการประกอบอุตสาหกรรมและการค้าที่มีเงื่อนไขและสิทธิพิเศษทางราชการแตกต่างจากการประกอบธุรกิจทั่วไป เพื่อประโยชน์ในการส่งเสริมการลงทุนและพัฒนาประเทศ

ในการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษ ควรใช้แรงงานไทยที่อยู่ในพื้นที่ โดยการพัฒนาทักษะฝีมือเพื่อให้ทำงานในเขตเศรษฐกิจพิเศษได้ ซึ่งจะเป็นการรักษาคนในพื้นที่ให้ได้ประโยชน์จากการบริหารจัดการด้านแรงงาน และสามารถอยู่ในพื้นที่ได้โดยไม่ต้องไปทำงานที่อื่น แต่หากแรงงานไทยไม่เพียงพอจึงใช้แรงงานต่างด้าวตามกฎหมาย การบริหารจัดการแรงงานในเขตเศรษฐกิจพิเศษจึงไม่ใช่มีแค่ใช้แรงงานต่างด้าว แต่เป็นมิติของการพัฒนาฝีมือแรงงานทั้งแรงงานไทยและแรงงานต่างด้าวให้ตรงกับความต้องการของผู้ประกอบการในเวลาเดียวกัน โดยเขตเศรษฐกิจพิเศษมี ๙ ประเภท แต่ละประเภทมีข้อดีข้อเสียแตกต่างกันไป ขึ้นอยู่กับบริบทและศักยภาพของพื้นที่ ซึ่งกรณีของประเทศไทยเขตเศรษฐกิจพิเศษที่ประกาศเมื่อวันที่ ๑๙ มกราคม ๒๕๕๘ จะเป็นในรูปแบบเขตเศรษฐกิจชายแดน (Special Border Economic) ซึ่งการค้าขายระหว่างประเทศจะเป็นเหมือน Hub ที่มีการกระจายสินค้าและการค้าขายระหว่างไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน โดยการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษของรัฐบาลอาจนำคุณสมบัติของเขตเศรษฐกิจพิเศษทั้ง ๙ ประเภทมาประกอบกันเพื่อให้เหมาะสมกับศักยภาพของพื้นที่

ค่าจ้างในเขตเศรษฐกิจพิเศษและค่าจ้างนอกเขตเศรษฐกิจพิเศษอาจไม่จำเป็นต้องเท่ากัน ซึ่งเป็นอำนาจของคณะกรรมการค่าจ้างที่สามารถกำหนดอัตราค่าจ้างให้แตกต่างกันในแต่ละพื้นที่ได้ โดยค่าจ้างของแรงงานไทยกับแรงงานต่างชาติที่เข้ามาทำงานอย่างถูกกฎหมายในพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษอาจไม่เท่ากันได้ แต่เป็นสิ่งที่ไม่ควรทำ ภาครัฐจึงควรมีกลไกบางอย่างในพื้นที่ที่เป็นตัวกำหนดค่าจ้างที่เหมาะสม ซึ่งได้แก่การพัฒนาฝีมือแรงงานไทยในพื้นที่ให้ตรงกับความต้องการของผู้ประกอบการ จากนั้นจึงค่อยพิจารณาแนวทางในการฝึกฝีมือให้แรงงานต่างด้าว รวมทั้งต้องหากลไกที่ทำให้แรงงานต่างด้าวรู้สึกว่าได้รับความเป็นธรรมในการทำงาน แม้ว่าจะไม่เท่าเทียมกับแรงงานไทยก็ตาม

นายชัยวัฒน์ วิถีธรรมวงศ์

จังหวัดตากเป็นจังหวัดแรกที่มีการผลักดันให้มีการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษ สาเหตุของการผลักดันเนื่องจากความไม่ชัดเจนของนโยบายรัฐบาลในเรื่องแรงงาน ความไม่ชัดเจนของประเทศเพื่อนบ้านในเรื่องการเปิดเขตชายแดน และปัจจัยอื่นอีกหลายปัจจัย ทำให้สภาอุตสาหกรรมและสภาหอการค้ามีแนวคิดว่ามีมาตรการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษจะทำให้เกิดความร่วมมือที่ยั่งยืนและเป็นการส่งเสริมการค้า การลงทุน จึงมีการนำแนวคิดดังกล่าวเสนอไปยังรัฐบาล ซึ่งคณะรัฐมนตรีรัฐบาลพันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร ได้มีมติเห็นชอบในหลักการให้มีการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษที่อำเภอแม่สอด อำเภอแม่ระมาด และอำเภอพบพระ แต่ต่อมาคณะรัฐมนตรีรัฐบาลนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ ได้มีมติให้ลดพื้นที่ของการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษจาก ๓ อำเภอ เหลือ ๕,๖๐๓ ไร่ และภายหลังคณะรัฐมนตรีรัฐบาลนางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร ได้มีมติเห็นชอบให้มีการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษใน ๓ อำเภอเช่นเดิม

การจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษมีความชัดเจนมากที่สุดในรัฐบาลชุดปัจจุบัน ซึ่งได้มีการประกาศเมื่อวันที่ ๑๙ มกราคม ๒๕๕๘ เร่งรัดให้มีการจัดตั้งเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ โดยให้เริ่มการลงทุนได้ในปี ๒๕๕๘ ตามความพร้อมของพื้นที่ อย่างไรก็ตามภายหลังจากการประกาศดังกล่าว ในส่วนของสิทธิประโยชน์ด้านการส่งเสริมการลงทุนที่ลดภาษีให้เหลือร้อยละ ๑๐ เป็นเวลา ๑๐ ปี และมีเงินกองทุนให้ SMEs นั้น ยังไม่สามารถจูงใจให้นักลงทุนเข้าไปลงทุนได้ เพราะปัญหาที่เกิดขึ้นในปัจจุบันคือราคาที่ดินในอำเภอแม่สอดเพิ่มสูงขึ้นมาก ซึ่งจังหวัดตากได้วางมาตรการสำหรับผู้ซื้อที่ดินเพื่อหวังกำไรโดยไม่ก่อให้เกิดประโยชน์ว่าจะถูกดำเนินการด้านภาษีเป็นลำดับแรก จนถึงมาตรการสุดท้ายคือยึดที่ดินคืน โดยการขับเคลื่อนของรัฐบาลขณะนี้ได้มีการเร่งรัดดำเนินการเรื่องโครงสร้างพื้นฐาน ระบบสาธารณูปโภคและสาธารณูปการเพื่อรองรับกิจกรรมในเขตเศรษฐกิจพิเศษ สำหรับเรื่องค่าแรงขั้นต่ำที่มีการถามว่าในเขตเศรษฐกิจพิเศษหากจ่ายไม่ถึง ๓๐๐ บาท จะมีปัญหาหรือไม่ เชื่อว่าต้องมี

ปัญหาเพราะรัฐธรรมนูญระบุว่าบุคคลมีสิทธิเท่าเทียมกันไม่ว่าจะเป็นเชื้อชาติหรือชนชาติใด ซึ่งเป็นประเด็นที่กระทรวงแรงงานต้องหาทางออกไป

การนำแรงงานต่างด้าวเข้ามาทำงานในลักษณะไป - กลับ และเข้ามาทำงานตามฤดูกาล กฎระเบียบต้องมีความชัดเจน ไม่ซ้ำซ้อนกัน ตัวอย่างเช่น คสช. ประกาศให้แรงงานต่างด้าวมารายงานตัว และประกันสุขภาพกับกระทรวงสาธารณสุข ขณะเดียวกันสำนักงานประกันสังคมได้ออกประกาศให้แรงงานต่างด้าวที่จดทะเบียนล่าสุดมาเข้าระบบประกันสังคมภายใน ๑๕ วัน ซึ่งซ้ำซ้อนกันและทำให้ผู้ประกอบการมีรายจ่ายเพิ่มขึ้น อย่างไรก็ตามก็ตีปัญหาเรื่องแรงงานต่างด้าวที่ได้รับอนุญาตให้เข้ามาทำงานในประเทศไทยได้ถูกปล่อยปละละเลยจากเจ้าหน้าที่รัฐมาเป็นเวลานาน เพราะแรงงานเหล่านี้บางส่วนไม่ได้เข้ามาทำงานในลักษณะกรรมกรหรือผู้รับใช้ในบ้าน แต่มาทำธุรกิจส่วนตัว ซึ่งกระทรวงแรงงานควรต้องมีการดำเนินการตามกฎหมายอย่างจริงจัง เพื่อสงวนอาชีพไว้ให้คนไทย

สรุปข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะที่ได้จากการสัมมนา

๑. ปัจจุบันประเทศไทยมีปัญหาการขาดแคลนแรงงานในภาคอุตสาหกรรมการผลิตทั้งในเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ โดยเชิงปริมาณขาดแคลนช่างเทคนิคระดับ ปวช. และ ปวส. ขณะที่ผู้จบการศึกษาระดับปริญญาตรีมีอัตราการว่างงานสูงมาก ส่วนเชิงคุณภาพเกิดขึ้นเนื่องจากแผนการผลิตแรงงานในระบบการศึกษาไม่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน แรงงานภาคอุตสาหกรรมมีช่องว่างระหว่างระดับความสามารถกับความคาดหวังของสถานประกอบการ โดยเฉพาะด้านคอมพิวเตอร์ ภาษาต่างประเทศ และทักษะเฉพาะทาง โดยสาขาอุตสาหกรรมที่ขาดแคลนแรงงานมากที่สุดคือสาขาสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม และสาขายานยนต์และชิ้นส่วน ซึ่งเมื่อมีการจัดตั้งเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ จะส่งผลกระทบให้เกิดปัญหาการขาดแคลนแรงงานมากยิ่งขึ้น เนื่องจากผู้ประกอบการจะมีความต้องการใช้แรงงานที่มีทักษะฝีมือเพื่อตอบรับการพัฒนาอุตสาหกรรม ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นอุตสาหกรรมผลิตเพื่อการส่งออก ดังนั้นสิ่งที่ต้องเตรียมการคือการพัฒนาทักษะฝีมือและผลิตภาพแรงงานให้สูงขึ้น โดยเฉพาะทักษะด้านภาษาและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ รวมทั้งต้องปลูกฝังคุณลักษณะและทัศนคติของแรงงานให้สามารถปฏิบัติงานในหน้าที่รับผิดชอบได้อย่างมีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น

๒. การใช้แรงงานเพื่อประกอบอุตสาหกรรมในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ควรให้ความสำคัญกับแรงงานไทยที่อยู่ในพื้นที่เป็นลำดับแรก โดยกระทรวงแรงงานให้การสนับสนุนด้านการพัฒนาทักษะฝีมือให้ตรงกับความต้องการของผู้ประกอบการ ซึ่งจะช่วยให้คนในพื้นที่ได้รับประโยชน์และสามารถอยู่ในพื้นที่ได้โดยไม่ต้องย้ายไปทำงานที่อื่น แต่หากแรงงานไทยมีไม่เพียงพอจึงใช้แรงงานต่างด้าวตามกฎหมาย การบริหารจัดการแรงงานในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจึงไม่ใช่มีมติแค่ใช้แรงงานต่างด้าว แต่เป็นมติของการพัฒนาทักษะฝีมือทั้งแรงงานไทยและแรงงานต่างด้าวให้ตรงกับความต้องการผู้ประกอบการในเวลาเดียวกัน โดยพัฒนาแรงงานไทยเป็นหลัก ซึ่งประเด็นดังกล่าวจะเกี่ยวเนื่องไปถึงเรื่องการวางแผนกำลังคนในระยะยาว โดยเมื่อสถานศึกษาในพื้นที่ทราบความต้องการแรงงานของผู้ประกอบการ ก็สามารถปรับเปลี่ยนหลักสูตรการศึกษาให้เหมาะสมและตรงกับความต้องการ ซึ่งจะช่วยให้คนไทยไม่ถูกแย่งงานโดยแรงงานต่างด้าว และรักษาคคนให้อยู่พื้นที่ได้

๓. อัตราค่าจ้างขั้นต่ำในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสามารถแตกต่างจากพื้นที่อื่นได้ ซึ่งเป็นอำนาจของคณะกรรมการค่าจ้างที่จะพิจารณาตามความเหมาะสม เนื่องจากการให้ผู้ประกอบการย้ายฐานการผลิตไปที่บริเวณชายแดนโดยให้สิทธิพิเศษด้านภาษีและด้านอื่นๆ แต่อัตราค่าจ้างขั้นต่ำยังเท่ากันทุกพื้นที่ จะทำให้ผู้ประกอบการขาดแรงจูงใจ และไม่เข้าไปลงทุนในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ เพราะต้นทุนการผลิตจะสูงขึ้นทั้งในเรื่องค่าขนส่ง ค่าบริหารจัดการ และอื่นๆ โดยแรงงานไทยกับแรงงานต่างด้าวที่ทำงานในพื้นที่จะได้รับค่าจ้างขั้นต่ำเท่ากัน เนื่องจากประเทศไทยเป็นประเทศที่บังคับใช้กฎหมายด้วยหลักดินแดน ไม่ใช่หลักสัญชาติ ดังนั้นแรงงานต่างด้าวที่เข้ามาทำงานในประเทศไทยอย่างถูกกฎหมาย หากทำงานลักษณะเดียวกับแรงงานไทยก็ควรได้รับค่าจ้างเท่ากัน

๔. ในการเคลื่อนย้ายแรงงานจากประเทศเพื่อนบ้าน ควรมีการกำหนดนโยบายด้านแรงงานต่างด้าวที่ชัดเจน เพื่อสร้างความเท่าเทียมระหว่างแรงงานไทยกับแรงงานต่างด้าวที่ทำงานในลักษณะเดียวกัน โดยต้องสร้างกลไกที่ทำให้แรงงานต่างด้าวรู้สึกว่าได้รับความเป็นธรรมแม้จะไม่เหมือนแรงงานไทยทั้งหมด เช่น สิทธิประโยชน์ด้านการประกันสังคม นโยบายค่าจ้าง นโยบายด้านสวัสดิการ ความปลอดภัยในการทำงาน และการพัฒนาฝีมือแรงงาน เป็นต้น รวมทั้งดูแลแรงงานเหล่านี้ไม่ให้ถูกเอาเปรียบจากผู้ประกอบการซึ่งหวังกำไรสูงสุด จนอาจนำไปสู่การบังคับใช้แรงงาน การล่วงละเมิดสิทธิมนุษยชน และการค้ามนุษย์ด้านแรงงานได้

๕. การแก้ไขมาตรา ๑๔ แห่งพระราชบัญญัติการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ. ๒๕๕๑ เกี่ยวกับเอกสารที่ใช้แทนหนังสือเดินทาง โดยให้ Border Pass หรือเอกสารที่ประเทศต้นทางออกให้เป็นเอกสารใช้แทนหนังสือเดินทางตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมือง ที่ใช้ประกอบเพื่อขอรับใบอนุญาตทำงานได้นั้น ควรกำหนดด้วยว่าเป็นการอนุญาตให้ทำงานในพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษตามที่รัฐบาลได้กำหนดไว้เท่านั้น ทั้งนี้เพื่อป้องกันไม่ให้งานต่างด้าวเดินทางออกไปทำงานในพื้นที่อื่น ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจ สังคม และความมั่นคงของประเทศ

ภาพการสัมมนา



นายนคร ศิลปอาชา ปลัดกระทรวงแรงงาน กล่าวเปิดการสัมมนา





รศ.แล ดิลกวิทยรัตน์ ประธานสภาที่ปรึกษาเพื่อพัฒนาแรงงานแห่งชาติ ชุดที่ ๑๖
กล่าวรายงาน



นางสาวพจณี อรรถโรจน์ภิญโญ ที่ปรึกษาด้านนโยบายและแผนงาน
สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
บรรยายพิเศษ เรื่อง “นโยบายและทิศทางของภาครัฐในการขับเคลื่อนเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ”



การอภิปรายเป็นคณะ

เรื่อง “การบริหารจัดการด้านแรงงานเพื่อรองรับการพัฒนาอุตสาหกรรมในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ”

โดย นางสาวนพมาศ ช่วยนุกูล นายวินัย สุวีโรจน์

ดร.ศุภชัย ศรีสุชาติ นายชัยวัฒน์ วิทิตธรรมวงศ์ และ รศ.แล ดิลกวิทยรัตน์ (ผู้ดำเนินการอภิปราย)



ผู้เข้าร่วมการสัมมนา



ผู้เข้าร่วมการสัมมนา



องค์กร/หน่วยงาน ที่เข้าร่วมการสัมมนา

๑. กระทรวงแรงงาน

- นายนคร ศิลปอาชา
- นายบุญเลิศ ธีระตระกูล
- นายวรานนท์ ปีติวรรณ
- นายสมบัติ นิเวศรัตน์
- นางอรุณี จิตรปฎิมา
- นายภาณุวัฒน์ เพ็งแป้น
- นางรติวัฒน์ สุนทรา
- นางสาวบริพันธ์ ไชยวงศ์แก้ว
- นายกิตติศักดิ์ ศิริมังคละ
- นายบุญเรือง เข้มทอง
- นางสาวอารีย์ การธิโร
- นายชัยยศ อยู่ทรัพย์
- นายไพฑูรย์ มีมงคล
- นางวรัญญา หมดเหลือ
- นางสาวรรณา กุลวงษ์
- นางราศรี เบญจาทิกุล
- นางสาวปาริชาติ ประไพพ
- นางสาวนลินทิพย์ พรประเสริฐชัย
- นายสมชาย เอื้อจรรุพร
- นางต๋องใจ สุทัศน์ ณ อยุธยา
- นางศุภลักษณ์ ศรีศิริตันวรกุล
- นางสาวเลอลักษณ์ สุทธิสาโกมล
- นางสมพิศ จันทร์เฉลิม
- นางวรรณ ศรีอุทัย
- นางสาวกาญจกัญจน์ มงคลสีมานนท์
- นางกรภัทร์ จันท์แจ้ง
- นางอัญณิการ์ นิศาภากร
- นางสาวอรทิพย์ จิตะสัจจา
- นางอลิสา สุภาพ
- นางสาวแก้วใจ สัจจะเวทะ
- นางสาววีรจิตต์ สุวรรณะบุญย์
- นางสุกัญญา ไพศาลธรรม
- นางนภสร พุ่งสุกใส
- นางวนิดา คล้ายศรี

- นางสาวละออง ผาละกัน
 - นางสาวจิราภรณ์ อุปละ
 - นางสาวเสาวนีย์ ทวีสุข
 - นางสาวกมลวรรณ อุโต
 - นางลัดดา อุปสินธุ์
 - นางวนิดา ตรงธรรมพร
 - นางปัทมา อินทนิล
 - นางชุติมา แสงปิ่น
 - นายพลวัฒน์ มหาเกต
 - นางสาวสุดา พันธุ์ไผ่
 - นางสาวพรรชา ชาญชูเกียรติ
 - นางยุพยงค์ กาญจนารักษ์
 - นางสาวพงศิยา อำนาคิล
 - นายรัฐพงศ์ เดชดวง
 - นางสมร จันทจิตร
 - นางสาวสุรัชชา จันทวันเพ็ญ
 - นายวิทยา เชิดฉาย
 - นางปาณิสรา กวนพฤกษ์
 - นางสาวจิราพร ประไพเกียรติ
 - นางสาวพัชรี สุกปานแก้ว
 - นางสาวรัชดา เกตุสุวรรณ
 - นางสาวพัชรา ณวีสุข
 - นายอรรถพล ปวีตันรัตน์
 - นางสาวหทัย พัฒนาพาณิชย์ผล
 - นายกัณติภณ คูสมิทธิ์
๒. กระทรวงพาณิชย์
- นายเอกวัฒน์ ธนประสิทธิ์พัฒนา
๓. กระทรวงอุตสาหกรรม
- นางสาวอรพิน เถาว์พันธ์
 - นายเทิดชัย รวยสิน
๔. กระทรวงเกษตรและสหกรณ์
- นางสาวอุสา โทณผลิน
 - นายศิลปพร ชื่นสุรัตน์
 - นางสาวชลภัทร บุญอารีย์
๕. กระทรวงมหาดไทย
- จำเริญกรฐกสิณันท์ คล้ายคลึง

๖. กระทรวงศึกษาธิการ
 - นางสาวปณิดา พลheim
 - นางสาวมนตร์ธิดา พอลเล็ต
๗. กระทรวงสาธารณสุข
 - นางสาวพัชรา เสถียรพัคตร์
๘. กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
 - นางสาวอรนุช แนนเนียน
๙. กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร
 - นางสาวณิชาพร สุขเจริญ
 - นางสาวเสาวภา อักษรเนียม
๑๐. สำนักงานตำรวจแห่งชาติ
 - พ.ต.อ.ภักพงค์ สายอุบล
๑๑. สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
 - นางสาวพร นิลประพันธ์
 - นางสาวลักขณา จักรภักษ์
๑๒. สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
 - นางสาวอังคณา ฉายวิริยะ
 - นางสาวสร้อยญา ตั้งยงตระกูล
๑๓. สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจแห่งชาติ
 - นายพีรจุจ อภินันท์
๑๔. การรถไฟแห่งประเทศไทย
 - นายวัฒนา ศรีสถาน
 - นางสาวสิริพร เชื้อทอง
๑๕. สภาหอการค้าแห่งประเทศไทย
 - นางสาวอุษา บุญรัตน์
 - นางสาวกรณิศ ชนสุนทรกิจ
๑๖. สภาอุตสาหกรรมจังหวัดตาก
 - นายธวัชชัย ชิดชาญกิจ
 - นายศิวินารถ เพชรศรีเงิน
๑๗. การนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย
 - นางสาวคณันกร วราภิมงคล
 - นายฉกาจ พัฒนศรี
 - นายสุพัฒน์ สวัสดิ์ชูโต
 - นายสมจิตร พิสิทธิ์
๑๘. มูลนิธิอารมณ พงศ์พจน์
 - นายบัณฑิต ชาญชัยเศรษฐวุฒิ

๑๙. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
 - นางสาวเพ็ญประภา ราหุล
 - นางสาวชุตติมา อุบลบาน
๒๐. มหาวิทยาลัยรามคำแหง
 - นางสาวนงนุช อินทวิเศษ
๒๑. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
 - ศ.ดร.สภาค์ จันทวานิช
๒๒. สถาบันการจัดการปัญญาภิวัฒน์
 - ดร.เลิศชัย สุธรรมานนท์
 - อาจารย์วิเชศ คำบุญรัตน์
๒๓. สภาองค์การนายจ้างแห่งประเทศไทย
 - นางสาวนุจรี ยิ่งสิทธิสวัสดิ์
 - นายกิตติรัตน์ โสสุทธิ
๒๔. สภาองค์การนายจ้างผู้ประกอบการค้าและอุตสาหกรรมไทย
 - นายสมศักดิ์ ถนอมวรสิน
 - นายนำชัย เผื่อนพิพัฒน์
 - นางสาวยุวดี บุญกล้า
๒๕. สภาองค์การนายจ้างสมาพันธ์แรงงานแห่งประเทศไทย
 - นางสาวสุรีย์ บุญเตาชู
๒๖. สภาองค์การลูกจ้างสภาแรงงานอุตสาหกรรมเอกชน
 - นายทวี ดียิ่ง
 - นางอุไรวรรณ ฤกษ์ตุลา
๒๗. สภาองค์การลูกจ้างแรงงานเสรีแห่งชาติ
 - นายสาโรจน์ ฉัตรฉายา
๒๘. สมาคมผู้ผลิตชิ้นส่วนยานยนต์ไทย
 - นางสาวณัชนิชา กันตะบุตร
๒๙. สมาคมผู้ผลิตอาหารสำเร็จรูป
 - นางสาวชนิกานต์ ธนุพิทักษ์
๓๐. สหภาพแรงงานผลิตภัณฑ์แก้วแห่งประเทศไทย
 - นายธเนศ แก้วโกคา
 - นายจิรพงษ์ ขำชุ่ม
๓๑. กรรมการสภาที่ปรึกษาเพื่อพัฒนาแรงงานแห่งชาติ ชุดที่ ๑๖
 - นายณรงค์ โชควัฒนา
 - นายณรงค์ศักดิ์ ภูมิศรีสอาด
 - นายวินัย บุญพร
 - นายเชาว์ คล้ายเจริญ

- นายประทีป กระจำนง
- นายสืบศักดิ์ โสอุดร
- นายอาทร ท้อทอง

๓๒. วิทยากร

- นางสาวพจณี อรรถโรจน์ภิญโญ
- นางสาวนพมาศ ช่วยนุกูล
- นายวินัย ลูวิโรจน์
- ดร.ศุภชัย ศรีสุชาติ
- นายชัยวัฒน์ วิทิตธรรมวงศ์
- รศ.แล ดิลกวิทยรัตน์

๓๓. สื่อมวลชน

- นายตะวัน หวังเจริญวงศ์
- นายกิตติศักดิ์ นิยมชาติ
- นางสาวเพ็ญจันทร์ เจริญสุทธิพันธ์
- นางสาวชุติมา สิริทิพยกุล
- นายธรรมรัช กิจฉลอง

๓๔. อื่นๆ

- นางสาวนภาพัณ สุโกศล
 - นายปรีเปรม มาลาสิทธิ์
 - นายประทีป หมอนทอง
-

ภาคผนวก



นโยบายและทิศทางของภาครัฐ ในการขับเคลื่อนเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ



นางสาวพจณี อรรถโรจน์ภิญโญ

ที่ปรึกษาด้านนโยบายและแผนงาน

วันที่ 22 มกราคม 2558 เวลา 09.30-10.30 น.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

ห้องแกรนด์รีด้า ชั้น 5 อาคารธารทิพย์ โรงแรมเจ้าพระยาปาร์ค

ประเด็นนำเสนอ

1. ทิศทางการพัฒนาเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษของไทย
2. นโยบายและการขับเคลื่อนเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ
3. ความก้าวหน้าการดำเนินงาน

กรอบแนวคิด “เขตเศรษฐกิจพิเศษ” ของประเทศไทย



21/01/58

3

รูปแบบการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ



21/01/58

4

นิยาม วัตถุประสงค์ กลยุทธ์

นิยาม

- บริเวณพื้นที่ที่ กนพ. กำหนดให้เป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษ ซึ่งรัฐจะสนับสนุนโครงสร้างพื้นฐาน สิทธิประโยชน์การลงทุน การบริหารแรงงานต่างด้าวแบบไป-กลับ การให้บริการจุดเดียวเบ็ดเสร็จ และการอื่นที่จำเป็น

วัตถุประสงค์

- ดึงดูด FDI เพิ่มขีดความสามารถของประเทศ กระจายความเจริญสู่ภูมิภาค ลดความเหลื่อมล้ำ ยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน และแก้ปัญหาความมั่นคง

กลยุทธ์

- **สร้างพื้นที่เศรษฐกิจใหม่** เน้นบริเวณชายแดนสำหรับระยะแรก โดยใช้ประโยชน์จากการเชื่อมโยงกับประเทศเพื่อนบ้าน
- **สนับสนุน SMEs** ไทยและการลงทุนต่อเนื่องของไทยในประเทศเพื่อนบ้าน
- **จัดระเบียบพื้นที่เศรษฐกิจชายแดน** แก้ปัญหาแรงงานต่างด้าวผิดกฎหมายและสินค้าเกษตรลักลอบจากประเทศเพื่อนบ้าน

21/01/58

5

หลักการ

- 1 ดำเนินงานภายใต้กรอบกฎหมายปัจจุบัน
- 2 รัฐ - ให้สิทธิประโยชน์ จัดโครงสร้างพื้นฐาน ปรับกฎระเบียบ
เอกชน - ลงทุน
ประชาชน - มีส่วนร่วม และได้รับประโยชน์จากการพัฒนา
- 3 ไม่ส่งผลกระทบทางลบต่อทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม สังคม และความมั่นคง
- 4 มีความยืดหยุ่น สามารถปรับเปลี่ยนได้ตามสถานการณ์
- 5 กำหนดพื้นที่ตามเขตปกครอง เพื่อความสะดวกในการบริหารจัดการ

21/01/58

6

การสนับสนุนจากภาครัฐ

สิทธิประโยชน์

- ให้สิทธิประโยชน์ตามเขตการส่งเสริมการลงทุนเขต 3 พิเศษ
- สิทธิประโยชน์อื่นทั้งที่เป็นภาษีและไม่ใช่อภาษี

การให้บริการจุดเดียวเบ็ดเสร็จ

- จัดตั้ง OSS ด้านการลงทุน โดยมีสำนักงานในพื้นที่ และเชื่อมโยงกับศูนย์บริการด้านการลงทุนของ BOI
- จัดตั้ง OSS ด้านแรงงาน สาธารณสุข และการตรวจคนเข้าเมือง

แรงงานต่างด้าว

- จัดระบบแรงงานต่างด้าวแบบไป-กลับ
- กำหนดแนวทางการฝึกอบรมแรงงาน

โครงสร้างพื้นฐาน

- ด้านศุลกากรและการผ่านแดน
- โครงสร้างพื้นฐานด้านการขนส่ง
- ระบบน้ำ ไฟฟ้า และอื่นๆ

ประเด็นนำเสนอ

1. ทิศทางการพัฒนาเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษของไทย
2. นโยบายและการขับเคลื่อนเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ
3. ความก้าวหน้าการดำเนินงาน

นโยบายการพัฒนาเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ



นายกรัฐมนตรีมอบนโยบายในการประชุม กนพ. ครั้งที่ 1/2558 (19 มกราคม 2558)

1. เร่งรัดเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษให้เริ่มการลงทุนได้ในปี 2558 ตามความพร้อมของพื้นที่
2. ให้องค์กรที่เกี่ยวข้องเร่งดำเนินการทั้งในเรื่องโครงสร้างพื้นฐานและด้านพรมแดน โดยเฉพาะระบบสาธารณูปโภคและสาธารณูปการรองรับกิจกรรมในเขตเศรษฐกิจ การได้มาซึ่งที่ดิน แรงงาน ศูนย์บริการเบ็ดเสร็จด้านการลงทุนและแรงงาน
3. ให้โรงงานที่จะลงทุนในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษเน้นการแปรรูปสินค้าเกษตรทั้งเพื่อการบริโภคภายในประเทศและส่งออกตลาดต่างประเทศ



21/01/58

9

กลไกการดำเนินงาน : คณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ

หัวหน้าคสช. แต่งตั้ง คณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ (กนพ.) ในคำสั่ง คสช. ที่ 72/2557 ลงวันที่ 19 มิถุนายน 2557 โดยได้มอบนโยบายเกี่ยวกับการจัดตั้งเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษซึ่งมุ่งหมายให้เป็นส่วนหนึ่งของโรดแมป คสช. ในการสนับสนุนการนำประเทศเข้าสู่ประชาคมอาเซียน กระตุ้นเศรษฐกิจ ลดความเหลื่อมล้ำ และช่วยรักษาความมั่นคงของประเทศ

องค์ประกอบ รวม 22 คน

อำนาจหน้าที่ 8 ข้อ

หัวหน้า คสช. ประธาน

1	หัวหน้าฝ่ายเศรษฐกิจ คสช.	รองหน.ฝ่ายเศรษฐกิจ คสช.	11
2	ปลัด นร	เลขาธิการ สมช.	12
3	ปลัด กค	เลขาธิการ สคก.	13
4	ปลัด กค	เลขาธิการ BOI	14
5	ปลัด กษ	ผอ. สำนักงานปรมาณ	15
6	ปลัด คค	ผบ. สตช.	16
7	ปลัด พณ	ประธาน หอการค้าไทย	17
8	ปลัด มท	ประธาน สภาอุตสาหกรรมฯ	18
9	ปลัด รง	ประธาน สมาคมธนาคารไทย	19
20	เลขาธิการ สตช. กรรมการและเลขานุการ		
21	รองเลขาธิการ สตช. กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ (นายชาญวิทย์ อมตะมาทชาติ)		

1. ให้ความเห็นชอบและเสนอร่างหลักเกณฑ์และวิธีการสนับสนุนการจัดตั้งและดำเนินการเขตพัฒนา ศก.พิเศษ
2. กำหนดแนวทางให้หน่วยงานถือปฏิบัติเพื่อการพัฒนาเขตพัฒนา ศก.พิเศษ
3. กำกับดูแล ติดตามและประเมินผลการดำเนินงานฯ
4. แต่งตั้งคณะกรรมการหรือคณะทำงานตามความเหมาะสม
5. เชิญเจ้าหน้าที่ บุคคล หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมาชี้แจง
6. ออกระเบียบ ประกาศ และคำสั่ง เพื่อปฏิบัติการตามคำสั่งนี้
7. เสนอแนะต่อ คสช. เพื่อให้หรือปรับปรุงแก้ไขกฎระเบียบ
8. ปฏิบัติการอื่นใดเพื่อให้เป็นไปตามคำสั่งนี้ หรือ ตามที่ คสช. / หัวหน้า คสช. มอบหมาย

21/01/58

10

กลไกการดำเนินงาน : คณะอนุกรรมการฯ เป็นกลไกขับเคลื่อน

มติที่ประชุม กนพ. 1/2558 เห็นชอบให้แต่งตั้งคณะอนุกรรมการ 4 ชุด เพื่อจัดทำแนวทางการดำเนินงานในส่วนที่เกี่ยวข้อง และเสนอให้ กนพ. พิจารณา

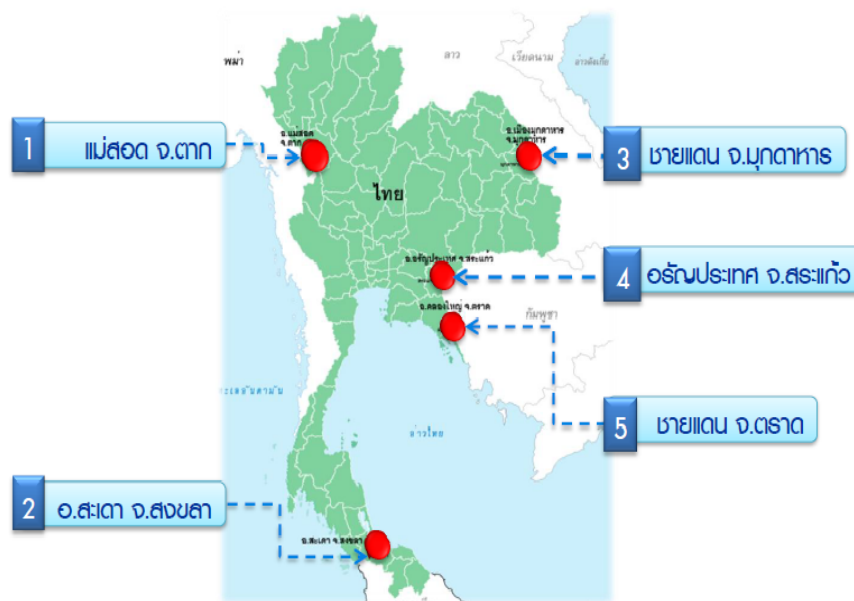


* กนพ.1/2558 เห็นชอบให้แยกภารกิจกำหนดขอเขตพื้นที่ให้อนุกรรมการด้านขอเขตพื้นที่

21/01/58

11

พื้นที่ที่มีศักยภาพ* - 5 พื้นที่ชายแดนที่เหมาะสมจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษ ระยะแรก



ในส่วน ของ 5 พื้นที่ชายแดน ที่ได้รับพิจารณาเป็นเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษระยะแรกนั้น ให้ดำเนินการตั้งแต่ปีงบประมาณ 2557 เป็นต้นไป โดยปรับแผนงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และเตรียมงบประมาณประจำปี 2558 เป็นลำดับแรก

ทั้งนี้ ให้สามารถดำเนินการได้อย่างเป็นรูปธรรมภายในปี 2558

21/01/58

12

พื้นที่ที่มีศักยภาพ

- พื้นที่ที่เหมาะสมในการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษ ระยะต่อไป



21/01/58

13

การมอบหมายหน่วยงาน

- 1 สศก. สศช. กรมป่าไม้ และกรมอุทยานฯ ยกร่างการประกาศเขตเศรษฐกิจพิเศษทั้ง 5 พื้นที่
- 2 คณะกรรมการ BOI พิจารณาสีทธิประโยชน์ในเขตเศรษฐกิจพิเศษ
- 3 ก.คลัง ออกประกาศนโยบายการเงินเพื่อสนับสนุน SMEs ลงทุนในเขตเศรษฐกิจพิเศษ
- 4 สมช. ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จัดทำแผนบริหารจัดการด้านความมั่นคงในพื้นที่ชายแดน
- 5 จังหวัด ร่วมกับ BOI กระทรวงแรงงาน ท้องถิ่น จัดตั้งศูนย์ OSS ด้านการค้าการลงทุน และด้านแรงงาน
- 6 สสว. จัดระบบขึ้นทะเบียนธุรกิจ SMEs เพื่อให้เข้าถึงมาตรการต่างๆ ที่รัฐเตรียมไว้

21/01/58

14

การมอบหมายหน่วยงาน(ต่อ)

- 7** กรมจัดหางาน/กรมพัฒนาฝีมือแรงงาน จัดระบบแรงงานต่างด้าวที่เข้ามาทำงานในพื้นที่ เขตเศรษฐกิจพิเศษแบบไป-กลับ และจัดหลักสูตรฝึกอบรม
- 8** คค. ประสาน กพภ. กปร. กนอ. จัดทำรายละเอียดโครงการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเชื่อมโยงพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษและประเทศเพื่อนบ้าน รวมทั้งประสาน กรมศุลกากร ตม. กระทรวงเกษตร สาธารณสุข จัดทำรายละเอียดโครงการเพิ่มประสิทธิภาพด้านชายแดน
- 9** กระทรวงเกษตรฯ กระทรวงมหาดไทย กระทรวงพาณิชย์ และผู้ว่าราชการจังหวัดที่เกี่ยวข้องหารือในรายละเอียดการบริหารจัดการผลิตผลการเกษตรในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษโดยสหกรณ์
- 10** กรมโยธาฯ จัดทำผังเฉพาะพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษ พร้อมกำหนดแนวทางบังคับใช้ผังฯ ให้เป็นรูปธรรม
- 11** กระทรวงการต่างประเทศ ให้ข้อมูลและประสานงานกับประเทศเพื่อนบ้านอย่างใกล้ชิดเพื่อสนับสนุนการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษ

21/01/58

15

ประเด็นนำเสนอ

1. ทิศทางการพัฒนาเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษของไทย
2. นโยบายและการขับเคลื่อนเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ
3. ความก้าวหน้าการดำเนินงาน

21/01/58

16

ความก้าวหน้าเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ



การดำเนินงาน	ความก้าวหน้า
1. กำหนดพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ	- คณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ (กนพ.) ออกประกาศ ฉบับที่ 1/2558 ลงวันที่ 19 มกราคม 2558 เรื่องกำหนดพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ โดยครอบคลุม 5 พื้นที่ (ตาก มุกดาหาร สระแก้ว สงขลา และตราด) รวม 36 ตำบล ใน 10 อำเภอ พื้นที่รวมประมาณ 1.83 ล้านไร่ (2,932 ตร.กม.) - ที่ประชุม กนพ. ครั้งที่ 1/2558 เมื่อวันที่ 19 มกราคม 2558 ให้จัดตั้งคณะกรรมการขอบเขตพื้นที่และการจัดหาที่ดิน โดยมีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยเป็นประธาน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเป็นอนุกรรมการ
2. สิทธิประโยชน์ส่งเสริมการลงทุน	คณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนออกประกาศฉบับที่ 4/2557 เรื่องนโยบายส่งเสริมการลงทุนในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ลงวันที่ 18 ธค. 57 โดยให้สิทธิประโยชน์ใน 2 กรณี ได้แก่ (1) กรณีทั่วไป และ (2) กรณีเป็นกิจการเป้าหมายของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษที่ กนพ. กำหนด ซึ่งมีความแตกต่างกันในรายละเอียดของสิทธิประโยชน์ที่ได้รับและประเภทกิจการ โดยการประชุม กนพ. 1/2558 ได้มอบหมายให้ สศช. ร่วมกับ BOI ไปพิจารณาในรายละเอียดของกิจการเป้าหมายดังกล่าว

มกราคม 2558

www.nesdb.go.th

17

ความก้าวหน้าเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ (2)



การดำเนินงาน	ความก้าวหน้า
2. สิทธิประโยชน์ส่งเสริมการลงทุน (ต่อ)	- กิจการที่ไม่ได้รับการส่งเสริมตามประกาศ BOI ให้ได้รับลดหย่อนภาษีเงินได้นิติบุคคล จากร้อยละ 20 เหลือร้อยละ 10 เป็นเวลา 10 รอบระยะเวลาบัญชี กรมสรรพากร ได้ยกเว้นพระราชกฤษฎีกาออกตามความในประมวลรัษฎากร ว่าด้วยการลดอัตราและยกเว้นรัษฎากร (ฉบับที่ ...) พ.ศ. เสร็จเรียบร้อยแล้ว - มาตรการทางการเงิน ธนาคารออมสินและบริษัทประกันสินเชื่อนาชาดอย (บสย.) ดำเนินมาตรการสินเชื่อดอกเบี้ยต่ำผ่านธนาคารออมสินและการค้าประกันทั้งจำนวนผ่าน บสย. โดยกระทรวงการคลังจะนำเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่ออนุมัติโครงการและงบประมาณต่อไป
3. โครงสร้างพื้นฐานและด้านศุลกากร	ที่ประชุม กนพ. 1/2558 เห็นชอบในหลักการแผนโครงสร้างพื้นฐานและด้านศุลกากร ปี 2557-2565 รองรับพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ระยะแรก จำนวน 6 พื้นที่ (7 ด้าน) ได้แก่ จ.ตาก จ.สระแก้ว จ.ตราด จ.มุกดาหาร จ.สงขลา (สะเดาและปาดังเบซาร์) และ จ.หนองคาย และให้ความเห็นชอบแผนระยะเร่งด่วน (ปี 2557 -2559) โดยมีโครงการที่ขอรับจัดสรรงบประมาณปี 2558 (งบกลาง) วงเงิน 2,605.969 ล้านบาท และ โครงการที่ขอรับจัดสรรงบประมาณปี 2559 วงเงิน 8,142.635 ล้านบาท

มกราคม 2558

www.nesdb.go.th

18

ความก้าวหน้าเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ (3)



การดำเนินงาน	ความก้าวหน้า
4. การวางผังเมือง	กระทรวงมหาดไทยอยู่ระหว่างออกแบบวางผังพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ 5 พื้นที่เป้าหมายระยะแรก โดยสงขลาและมุกดาหารจะแล้วเสร็จภายใน ม.ค.58 และตาก สระแก้ว ตราด จะแล้วเสร็จ มี.ค. 58
5. แรงงาน	กระทรวงแรงงานเตรียมกำหนดจุดที่ตั้งศูนย์บริการเบ็ดเสร็จแรงงานต่างด้าวในพื้นที่เป้าหมาย เตรียมพร้อมฝึกอบรมแรงงานไทยและแรงงานต่างด้าว และเสริมความรู้ด้านความปลอดภัยการทำงานแก่สถานประกอบการที่ใช้แรงงานต่างด้าวในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ
6. กลไกการดำเนินงาน	- ศูนย์บริการเบ็ดเสร็จ (จัดตั้ง ณ ศูนย์ดำรงธรรมในระยะแรก) มท. พร้อมเริ่มดำเนินการ - มอบหมายหน่วยงานหลักให้ข้อมูลและประสานการดำเนินงานเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษในระยะแรก ได้แก่ สศช. BOI กค. กต. และศูนย์ดำรงธรรมในพื้นที่ - ให้ยกระดับคณะกรรมการ 3 ชุดภายใต้ กนพ. เป็นคณะกรรมการที่มีรัฐมนตรีเป็นประธาน
7. การหารือกับนักลงทุน	สศช. หารือกับภาคเอกชนที่มีความพร้อมลงทุนในเรื่องกิจการที่มีความสนใจลงทุน โดยเอกชนต้องการโครงสร้างพื้นฐาน การใช้แรงงานต่างด้าว และ OSS ที่มีประสิทธิภาพ

มกราคม 2558

www.nesdb.go.th

19



..ขอขอบคุณ..



“ความร่วมมือและศักยภาพของภาครัฐในการส่งเสริม และสนับสนุนการพัฒนาอุตสาหกรรมในเขตพัฒนา เศรษฐกิจพิเศษ”

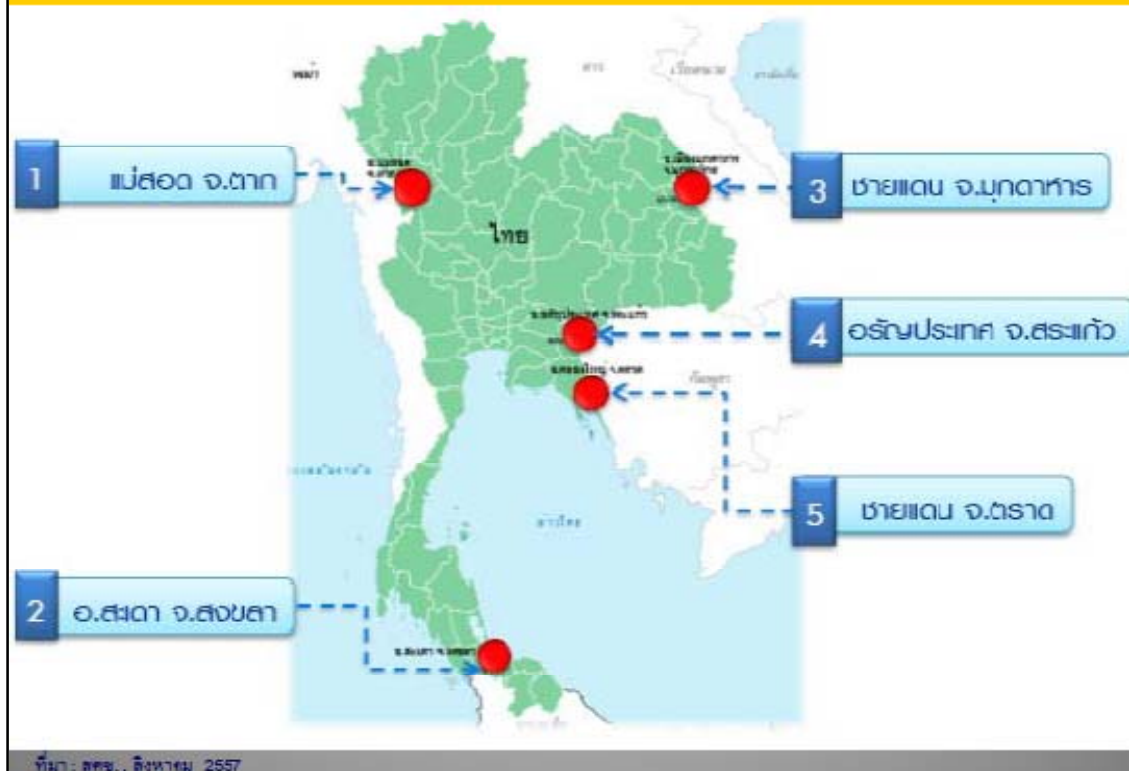
โดย นางสาวนพมาศ ช้วยนุกุล
ผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาอุตสาหกรรม
สำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม

22 มกราคม 2558

ประเด็นนำเสนอ

- ① อุตสาหกรรมเป้าหมายและแนวโน้มอุตสาหกรรมเกิดใหม่
ในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ
- ② การพัฒนาแรงงานในภาคอุตสาหกรรมเพื่อรองรับการพัฒนา
อุตสาหกรรมในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ
- ③ แผนงานด้านการพัฒนาอุตสาหกรรมในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ
- ④ ผลที่จะได้จากการพัฒนาอุตสาหกรรมในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ

5 พื้นที่ชายแดนที่เหมาะสมจัดตั้งเป็นเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ: ระยะแรก



หลักการในการพัฒนาอุตสาหกรรมเป้าหมายในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ

หลักการ

1. สามารถแข่งขันได้
2. สามารถใช้ประโยชน์จากจุดที่ตั้งและบริบทการพัฒนาในภูมิภาค
3. กระตุ้นเศรษฐกิจ สร้างประโยชน์ให้แก่ประชาชนในพื้นที่
4. ได้รับการยอมรับจากภาคส่วนในพื้นที่
5. มีโอกาสในการเติบโตได้อย่างยั่งยืน

อุตสาหกรรมเป้าหมายในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดตาก

- อุตสาหกรรมเกษตรแปรรูป (ข้าวโพด ผัก ผลไม้)
- อุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม (ตัดเย็บเสื้อผ้าสำเร็จรูป)
- อุตสาหกรรมไม้และเฟอร์นิเจอร์
- อุตสาหกรรมอัญมณีและเครื่องประดับ



อุตสาหกรรมเป้าหมายในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดตราด

- อุตสาหกรรมเกษตรแปรรูป (ปาล์ม ผลไม้ ประมง)
- อุตสาหกรรมแปรรูปยางพารา



อุตสาหกรรมเป้าหมายในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดมุกดาหาร

- อุตสาหกรรมเกษตรแปรรูป (ข้าว อ้อย)
- อุตสาหกรรมแปรรูปยางพารา
- อุตสาหกรรมแปรรูปสัตว์



อุตสาหกรรมเป้าหมายในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดสระแก้ว

- อุตสาหกรรมเกษตรแปรรูป (มันสำปะหลัง)
- อุตสาหกรรมอาหาร
- อุตสาหกรรมพลังงานทดแทน



อุตสาหกรรมเป้าหมายในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดสงขลา

- อุตสาหกรรมแปรรูปยางพารา
- อุตสาหกรรมอาหารฮาลาล
- อุตสาหกรรมแปรรูปอาหารทะเล
- อุตสาหกรรมเครื่องแต่งกายมุสลิม



ประเด็นนำเสนอ

- 1 อุตสาหกรรมเป้าหมายและแนวโน้มอุตสาหกรรมเกิดใหม่
ในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ
- 2 การพัฒนาแรงงานในภาคอุตสาหกรรมเพื่อรองรับการพัฒนา
อุตสาหกรรมในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ
- 3 แผนงานด้านการพัฒนาอุตสาหกรรมในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ
- 4 ผลที่จะได้จากการพัฒนาอุตสาหกรรมในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ

ปัญหาการขาดแคลนแรงงานในภาคอุตสาหกรรมการผลิต

ปัญหาแรงงานในภาคอุตสาหกรรมการผลิต

เชิงปริมาณ

- ขาดแรงงานสาขา S&T (ช่างเทคนิค ปวช.,ปวส.)
- ผู้จบสายช่างไม่เข้าสู่ตลาดแรงงาน มุ่งเรียนต่อปริญญา (ปัญหาค่านิยม + โครเอวิราชคณาณ)
- ผู้จบปริญญาตรี ทำงานไม่มาก
- ขาดแคลนแรงงานในภาคการผลิตกระจายทั่วทุกสาขาอุตสาหกรรม
- ข้อจำกัดด้านค่าจ้าง/สวัสดิการ ต้องพึ่งพาแรงงานต่างด้าว

เชิงคุณภาพ

- แผนการผลิตแรงงานในระบบการศึกษาไม่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน
- แรงงานภาคอุตสาหกรรม มี Gap ระหว่างระดับความสามารถกับความคาดหวังของ อปท. โดยเฉพาะด้านคอมพิวเตอร์ ภาษาอังกฤษประเทศทักษะเฉพาะทาง การแก้ปัญหา และทัศนคติในการทำงาน
- เอกชนต้องเพิ่มการฝึกอบรมทักษะแรงงานก่อนปฏิบัติ

จำนวนแรงงานที่ขาดแคลนจำแนกตามสาขาอุตสาหกรรม ปี 2556

สาขาอุตสาหกรรม	ขาดแคลนแรงงาน (คน)		รวม
	ต่ำกว่าปริญญาตรี	ปริญญาตรีขึ้นไป	
สิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม	40,515	3,005	43,520
ยานยนต์และชิ้นส่วน	32,579	4,027	36,606
อาหาร	30,080	772	30,852
พลาสติก	27,645	855	28,500
ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์	24,750	850	25,600
ไม้และเครื่องเรือน	15,000	-	15,000
อัญมณีและเครื่องประดับ	10,000	-	10,000
เหล็กและเหล็กกล้า	1,377	447	1,824
ปิโตรเคมี	-	-	-
อื่นๆ	183,913	5,288	191,902
รวม	365,859	15,244	381,103

11

ผลกระทบของการเกิดเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษต่อความต้องการใช้แรงงานในภาคอุตสาหกรรม

เชิงปริมาณ



จะเกิดปัญหาการขาดแคลนแรงงานในตลาดแรงงาน

เชิงคุณภาพ



จะมีความต้องการใช้แรงงานที่มีทักษะฝีมือแรงงานเพื่อตอบรับการพัฒนาอุตสาหกรรมโดยเฉพาะอุตสาหกรรมการผลิตเพื่อการส่งออกในเขตพัฒนาเศรษฐกิจอย่างเห็นได้ชัดเจน

12

การพัฒนาแรงงานในภาคอุตสาหกรรมรองรับการพัฒนาเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ

ระดับบุคคล

- เน้นพัฒนาให้มีความรู้ ทักษะฝีมือ ทักษะภาษา และทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ
- ปลุกฝังคุณลักษณะและทัศนคติให้สามารถปฏิบัติงานในหน้าที่รับผิดชอบได้อย่างมีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น



นโยบายการพัฒนาแรงงานในภาคอุตสาหกรรม

กระทรวงอุตสาหกรรม ได้มีนโยบายสนับสนุนการพัฒนาแรงงานภาคอุตสาหกรรมเพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน

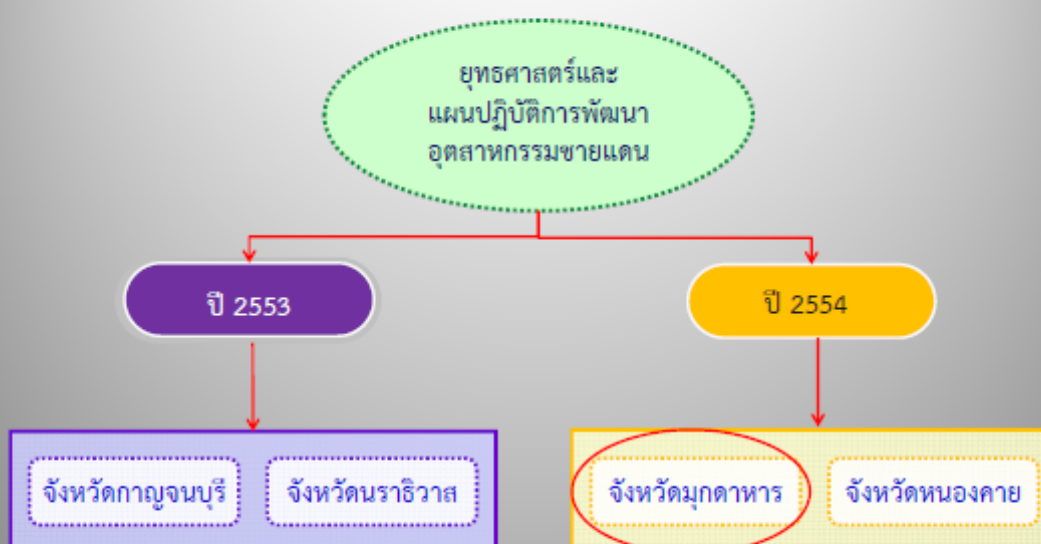
- ✦ ยกระดับฝีมือแรงงานในกลุ่มอุตสาหกรรมที่มีศักยภาพและอุตสาหกรรมที่ใช้แรงงานเข้มข้น
- ✦ สนับสนุนการพัฒนาฝีมือแรงงานภาคอุตสาหกรรมเพื่อรองรับการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดน
- ✦ ส่งเสริมพัฒนาระบบการทดสอบมาตรฐานฝีมือแรงงานเพื่อใช้ในการประเมินค่าจ้างแรงงาน

ประเด็นนำเสนอ

- 1 อุตสาหกรรมเป้าหมายและแนวโน้มอุตสาหกรรมเกิดใหม่
ในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ
- 2 การพัฒนาแรงงานในภาคอุตสาหกรรมเพื่อรองรับการพัฒนา
อุตสาหกรรมในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ
- 3 แผนงานด้านการพัฒนาอุตสาหกรรมในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ
- 4 ผลที่จะได้จากการพัฒนาอุตสาหกรรมในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ

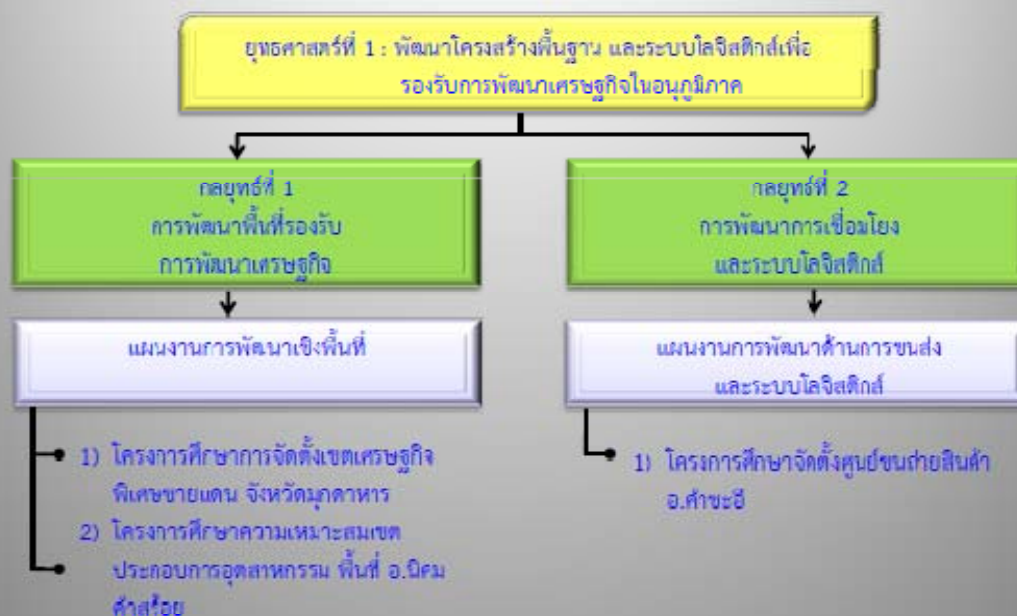
15

แผนงานด้านการพัฒนาอุตสาหกรรมในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ



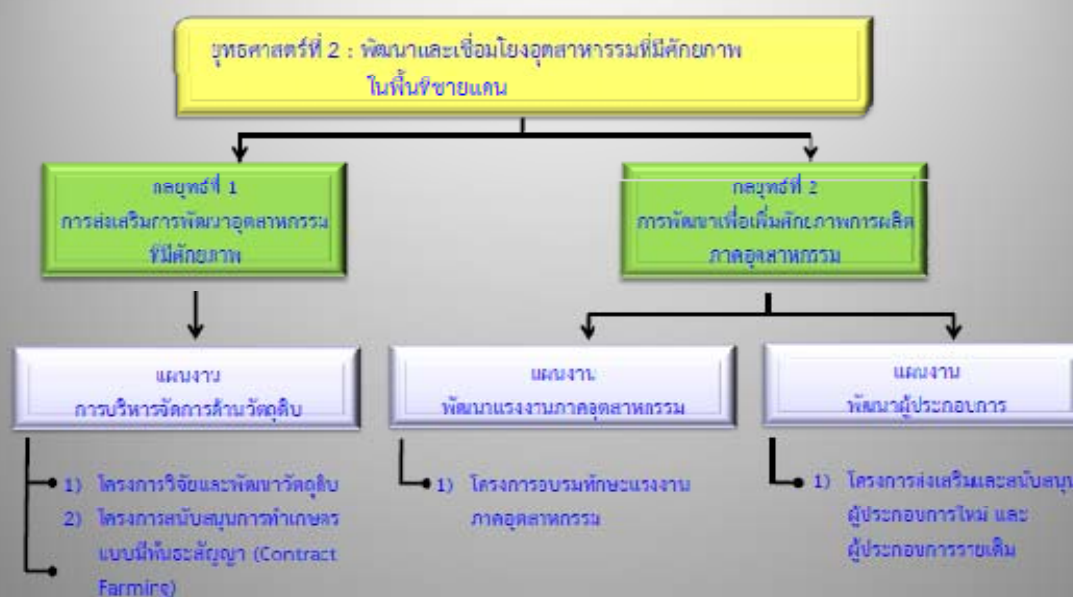
16

ยุทธศาสตร์และแผนปฏิบัติการด้านการพัฒนาอุตสาหกรรม ในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ จังหวัดมุกดาหาร



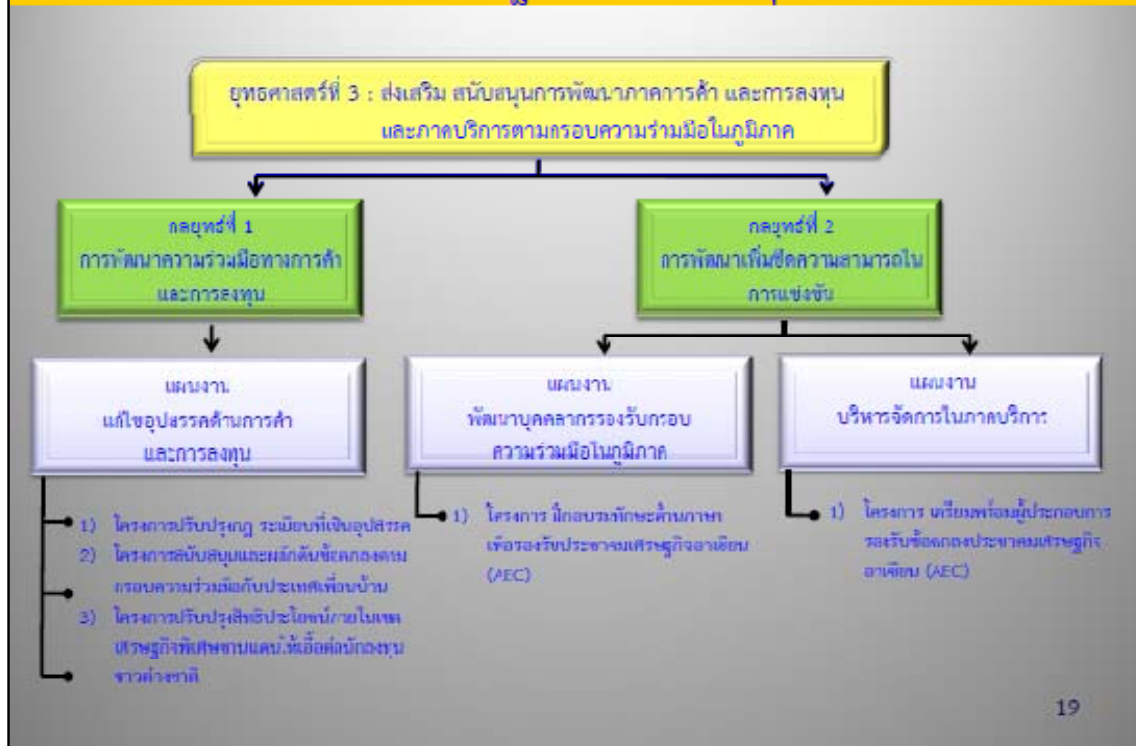
17

ยุทธศาสตร์และแผนปฏิบัติการด้านการพัฒนาอุตสาหกรรม ในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ จังหวัดมุกดาหาร



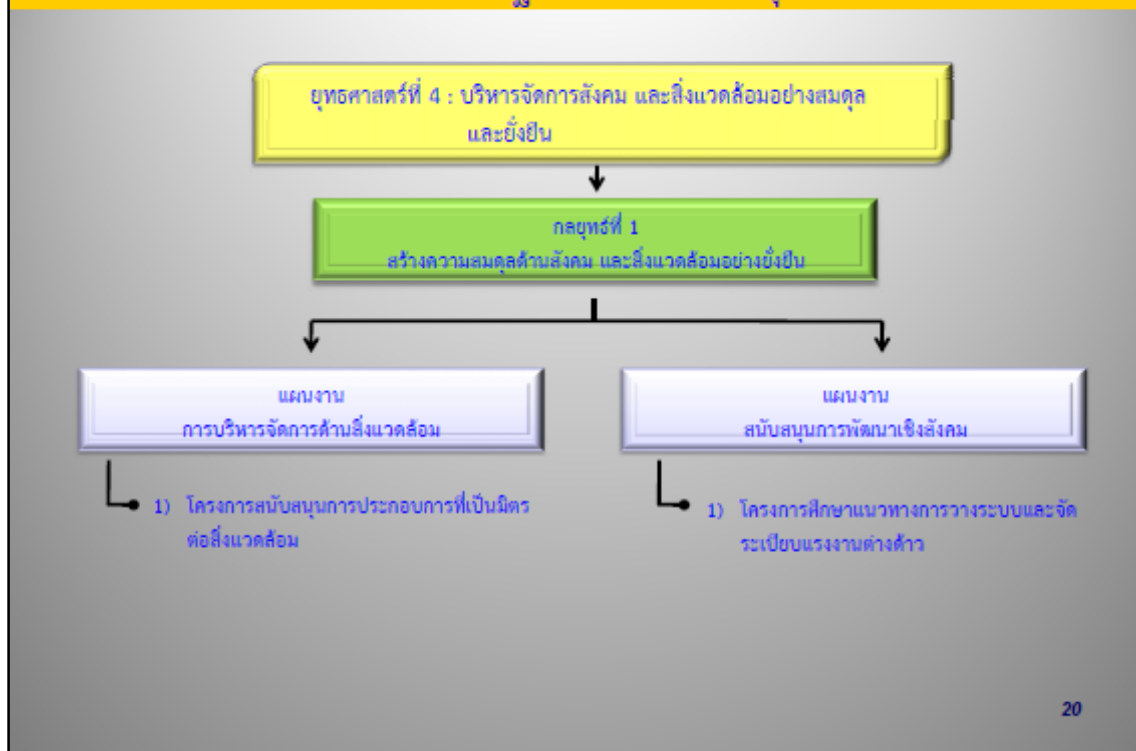
18

ยุทธศาสตร์และแผนปฏิบัติการด้านการพัฒนาอุตสาหกรรม ในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ จังหวัดมุกดาหาร

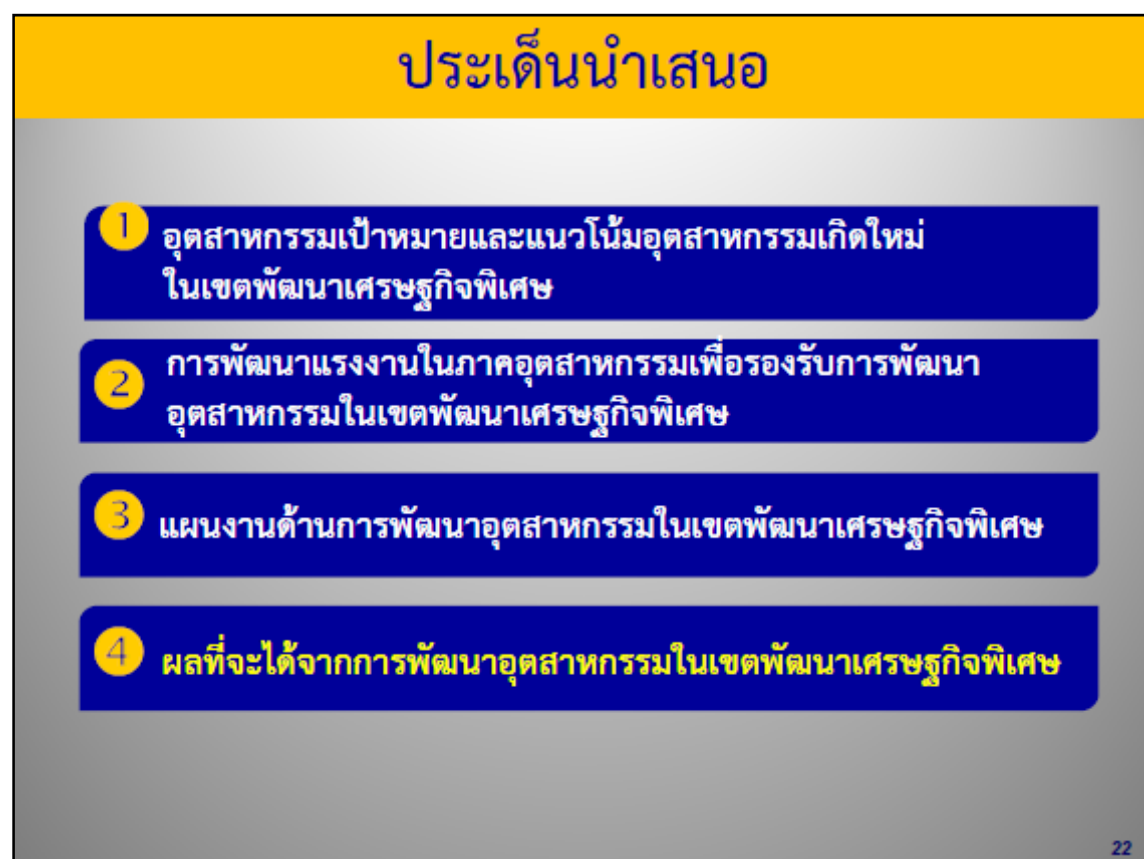
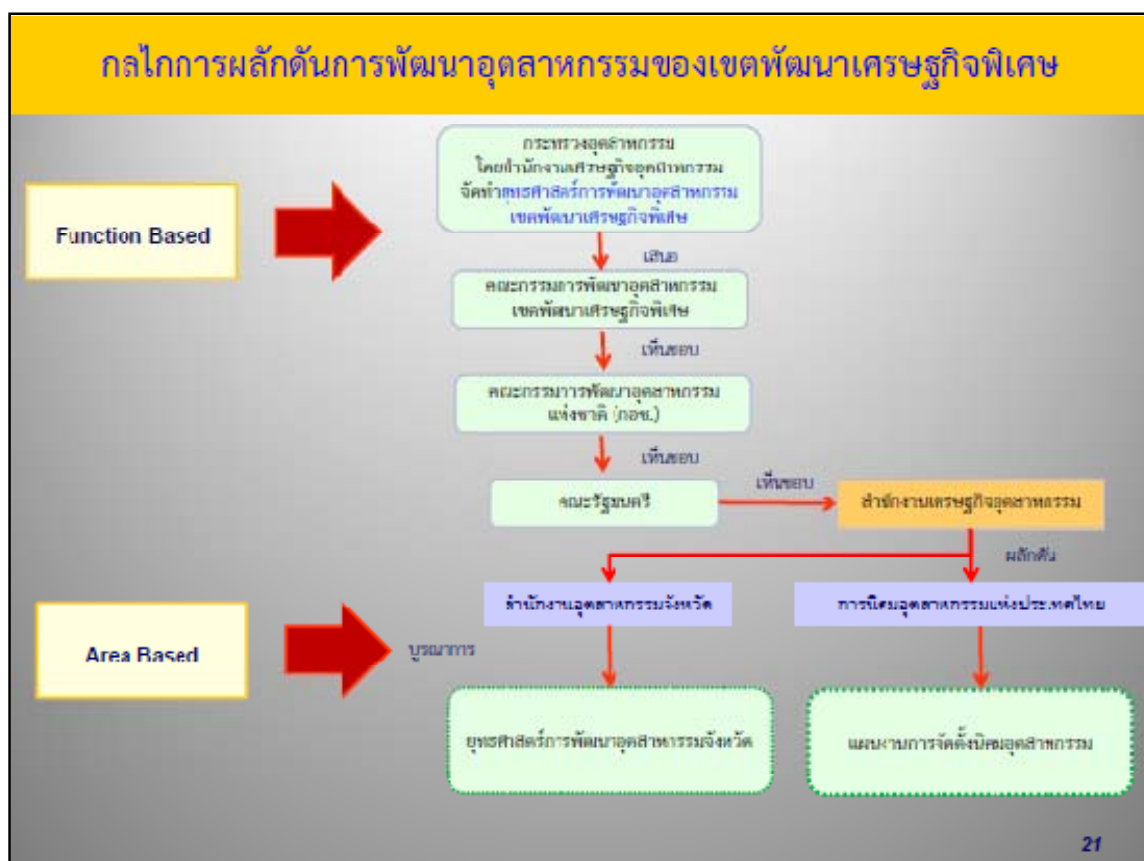


19

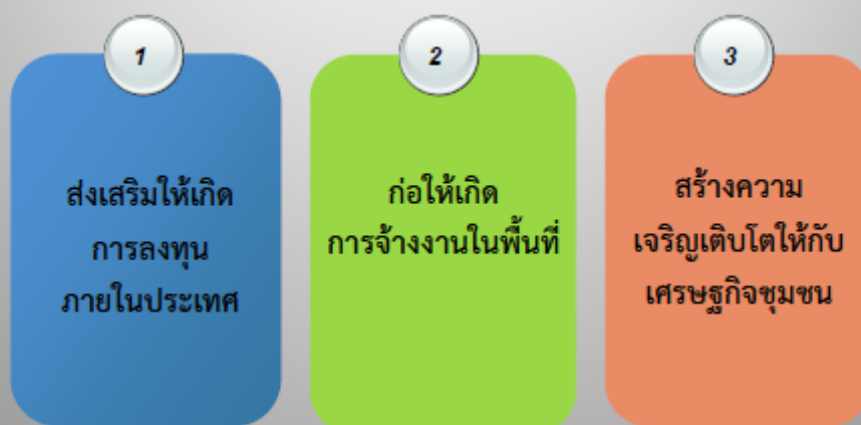
ยุทธศาสตร์และแผนปฏิบัติการด้านการพัฒนาอุตสาหกรรม ในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ จังหวัดมุกดาหาร



20



ผลที่จะได้จากการพัฒนาอุตสาหกรรมในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ



23

The slide features a light gray background with a decorative pattern of orange and yellow squares on the right side. In the top left corner is the logo for the Office of Industrial Economics (OIE), which includes the letters 'IE' in a stylized font and the text 'สำนักงาน THE OFFICE OF INDUSTRIAL ECONOMICS' below it.

THANK YOU

Website : www.oie.go.th

มุมมองนักวิชาการ เกี่ยวกับการขับเคลื่อนและการบริหาร
จัดการด้านแรงงานเพื่อรองรับ**การพัฒนาอุตสาหกรรม**
ในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ

ดร.ศุภชัย ศรีสุชาติ

คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

มุมมองนักวิชาการ เกี่ยวกับการขับเคลื่อนและการบริหาร
จัดการด้านแรงงานเพื่อรองรับ**การพัฒนาอุตสาหกรรม**
ในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ

ดร.ศุภชัย ศรีสุชาติ

คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

เขตเศรษฐกิจพิเศษ

- **เขตเศรษฐกิจพิเศษ (Special Economic Zone)** เป็นลักษณะของพื้นที่ในการประกอบอุตสาหกรรมและการค้าที่มีเงื่อนไข และสิทธิพิเศษบางประการแตกต่างจากการประกอบธุรกิจทั่วไป เพื่อประโยชน์ในการส่งเสริมการลงทุน และพัฒนาประเทศ เป็นพื้นที่ที่มีกฎระเบียบเศรษฐกิจพิเศษที่แตกต่างจากพื้นที่อื่น ๆ ในประเทศเดียวกัน นอกจากนี้กฎระเบียบเหล่านี้มีแนวโน้มที่จะมีมาตรการที่เอื้อต่อการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ การดำเนินธุรกิจในลักษณะเขตเศรษฐกิจพิเศษ มักจะหมายความว่า บริษัทจะได้รับสิทธิประโยชน์ทางภาษีและโอกาสที่จะจ่ายภาษีที่ต่ำกว่า โดยทั่วไปเขตเศรษฐกิจพิเศษจะมีชื่อ และรูปแบบที่แตกต่างกันไปตามแต่ละสภาพแวดล้อมของแต่ละประเทศ
- **เขตเศรษฐกิจพิเศษ** หมายถึง พื้นที่แห่งหนึ่งแห่งใดที่ได้รับการกำหนด และพัฒนาขึ้นมาภายใต้กฎหมายและการบริหารกิจการในลักษณะเฉพาะ ซึ่งภายในเขตเศรษฐกิจพิเศษดังกล่าวนั้นจะมีการปรับปรุงลักษณะทางกายภาพของอสังหาริมทรัพย์เพื่อให้เกิดความพร้อมที่จะเกิดการลงทุนจากต่างประเทศ

ประเภทเขตเศรษฐกิจพิเศษ

- นิคมอุตสาหกรรมทั่วไป (General Industrial Estate)
- นิคม/เขตอุตสาหกรรมส่งออก (Export Processing Zones)
- เขตเกษตรเศรษฐกิจ (Agro-Economic Zone)
- เขตส่งเสริมการลงทุน (Enterprise Zones)
- เขตประกอบการเสรี (Free Zones)
- เขตการค้าเสรี (Free Trade Zones)
- ท่าเรือสินค้าปลอดภาษี (Free Ports)
- เขตเศรษฐกิจพิเศษ (Special Economic Zones)
- เขตเศรษฐกิจ/เศรษฐกิจพิเศษชายแดน (Special Border Economic Zone)

ประเภท	วัตถุประสงค์	ประเทศ	แรงงานที่ต้องการ
นิคมอุตสาหกรรมทั่วไป (General Industrial Estate)	- เป็นฐานการผลิตที่ช่วยเสริมสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของผู้ประกอบการ - เป็นการผลิตเพื่อประหยัดจากขนาด (Economy of scale) - เพื่อลดต้นทุนโลจิสติกส์	ไทย เมียนมาร์ มาเลเซีย อินโดนีเซีย สิงคโปร์ อินเดีย ศรีลังกา เนเธอร์แลนด์ ฮองกง ญี่ปุ่น สหราชอาณาจักร สหรัฐฯ ซาอุดีอาระเบีย บราซิล ฯลฯ	แรงงานที่มีทักษะ และกึ่งทักษะตามประเภทการผลิต
2. นิคม/เขตอุตสาหกรรมส่งออก (Export Processing Zones)	- เพื่อสนับสนุนการผลิตเพื่อการส่งออก - เป็นฐานการผลิตที่ช่วยเสริมสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของผู้ประกอบการไทยในเวทีโลก	ไต้หวัน เกาหลีใต้ ฮองกง สิงคโปร์ ไทย มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ เวียดนาม อินโดนีเซีย อินเดีย บังกลาเทศ ศรีลังกา จอร์แดน ไนจีเรีย แทนซาเนีย คิวบา โคลัมเบีย โดมินีกัน บราซิล ปากีสถาน เคนยา เม็กซิโก จีน สหรัฐฯ ฯลฯ	แรงงานที่มีทักษะ และกึ่งทักษะตามประเภทการผลิต

ประเภท	วัตถุประสงค์	ประเทศ	แรงงานที่ต้องการ
เขตเกษตรเศรษฐกิจ (Agro-Economic Zone) Agricultural Export Zone	- ใช้ทรัพยากรธรรมชาติในการผลิตอย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน - มีการผลิตที่เหมาะสมกับศักยภาพของพื้นที่ - ลดปัญหาความเสื่อมโทรมของทรัพยากรจากการใช้ที่ดินประเภท และทำให้มีระบบการผลิตมีเสถียรภาพยิ่งขึ้น	อินเดีย ฯลฯ	แรงงานภาคเกษตร แรงงานนอกกระบวน และแรงงานไร้ทักษะ
เขตส่งเสริมการลงทุน (Enterprise Zones) Rural Enterprise Zones Urban Enterprise Zones	- กระตุ้นให้เกิดการลงทุนในอุตสาหกรรมเป้าหมายที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาประเทศ - สนับสนุนให้อุตสาหกรรมพัฒนาระบบคุณภาพ และมาตรฐานการผลิตเพื่อแข่งขันในตลาดโลก - กระจายความเจริญไปยังภูมิภาคหรือท้องถิ่นที่มีรายได้ต่ำ และมีสิ่งเอื้ออำนวยต่อการลงทุนน้อย	ไทย สหราชอาณาจักร สหรัฐฯ จอร์แดน เยเมน ฯลฯ	แรงงานที่มีทักษะ และไร้ทักษะตามประเภทการผลิต

ประเภท	วัตถุประสงค์	ประเทศ	แรงงานที่ต้องการ
เขตประกอบการเสรี (Free Zones)	- เพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันให้แก่ผู้ประกอบการในเขตประกอบการเสรี - เป็นพื้นที่เมืองที่มีลักษณะเป็นศูนย์กลางทางเศรษฐกิจ ศูนย์กลางการค้าและการลงทุน	สหภาพยุโรป: บัลแกเรีย โครเอเชีย ไชปรัส สาธารณรัฐเช็ก เดนมาร์ก เอสโตเนีย ฟินแลนด์ ฝรั่งเศส เยอรมัน กรีซ อิตาลี เนเธอร์แลนด์ โปแลนด์ โปรตุเกส โรมาเนีย สเปน สโลวีเนีย คูเวต สิงคโปร์ ไทย กานา จีน เกาหลีใต้ ลิเบีย โมร็อกโก ไนจีเรีย ฯลฯ	แรงงานด้านการบริการ แรงงานทักษะสูง กึ่งทักษะ
เขตการค้าเสรี (Free Trade Zones)	- เพื่อให้เกิดกำไรจากการทำการค้าหรือ การส่งออก โดยปราศจากภาษี - เพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน เนื่องจากต้นทุนการผลิตจะลดลง - เพื่อเพิ่มศักยภาพในการผลิตสินค้าของประเทศนั้น เพื่อส่งไปขายแข่งกับตลาดโลกมากขึ้น	จอร์แดน อินโดนีเซีย ปานามา อียิปต์ ลิเบีย ตูนิเซีย กาบอง ไนจีเรีย อูรุกวัย โคลัมเบีย บราซิล ปารากวัย เม็กซิโก โดมินิกัน สหรัฐฯ แคนาดา ญี่ปุ่น มองโกเลีย บรูไน ฟิลิปปินส์ อินเดีย ฯลฯ	แรงงานด้านการบริการ แรงงานทักษะสูง กึ่งทักษะ

ประเภท	วัตถุประสงค์	ประเทศ	แรงงานที่ต้องการ
ท่าเรือสินค้าปลอดภาษี (Free Ports)	- เพื่อทำกำไรจากการให้บริการโลจิสติกส์ การค้าหรือ การจัดส่งสินค้า	จอร์แดน ฟิลิปปินส์ บาฮามาส แคนาดา ฮาวาย สหรัฐฯ ไอร์แลนด์ ฯลฯ	แรงงานด้านการบริการ แรงงานทักษะสูง โดยเฉพาะด้านการขนส่งและ Logistics
เขตเศรษฐกิจพิเศษ (Special Economic Zones)	- ช่วยทำให้เกิดการลงทุน และช่วยเพิ่มตัวเลขการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจให้สูงขึ้น - กระตุ้นการพัฒนาไปสู่พื้นที่ต่าง ๆ เพื่อมิให้การพัฒนากระจุกตัวเฉพาะในเมืองใหญ่โดยใช้กิจกรรมทางเศรษฐกิจที่หลากหลายเป็นตัวนำในการพัฒนา	จอร์แดน เบลารุส จีนคองโก กรีซ อียิปต์ อิหร่าน จาไมกา มาเลเซีย เมียนมาร์ ไนจีเรีย เกาหลีเหนือ ปานามา ฟิลิปปินส์ โปแลนด์ เกาหลีใต้ รัสเซีย ยูเครน อาเซอร์ไบจานแซมเบีย ฯลฯ	แรงงานด้านการบริการ การบริหารจัดการ แรงงานทักษะสูง กึ่งทักษะ

ประเภท	วัตถุประสงค์	ประเทศ	แรงงานที่ต้องการ
เขตเศรษฐกิจ พิเศษชายแดน (Special Border Economic Zone)	- พัฒนากลุ่มวิสาหกิจเพื่อเพิ่มขีดความสามารถทางการแข่งขัน - พัฒนาปัจจัยการผลิตและการเชื่อมโยงฐานการผลิตอุตสาหกรรมเป้าหมายระหว่างเมืองคู่แฝด - ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น มีงานทำ มีธุรกิจใหม่ ๆ เกิดขึ้น มีการพัฒนาตนเองทั้งทางด้านภาษา ทักษะ และองค์ความรู้อื่น ๆ เพื่อปรับตัวเองให้ทันกับความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ และการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น	เมียนมาร์ ฯลฯ Note เป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษรูปแบบหนึ่งที่มีเขตพื้นที่ติดชายแดน โดยส่วนใหญ่กำหนดไว้สำหรับการประกอบอุตสาหกรรมเกษตรแปรรูป หรืออุตสาหกรรมส่งเสริม และกิจกรรมอื่นที่เกี่ยวข้องกับการประกอบอุตสาหกรรมเกษตรแปรรูปหรืออุตสาหกรรมส่งเสริม ภายในเขตดังกล่าวประกอบด้วยศูนย์บริการด้านศุลกากร แบบ One Stop Service เพื่ออำนวยความสะดวกให้กับการส่งออกและนำเข้าสินค้าชายแดน คลังสินค้า และอาคารพาณิชย์	แรงงานกึ่งทักษะ แรงงานในพื้นที่ และแรงงานต่างด้าวในพื้นที่ชายแดน แรงงานทักษะสูง โดยเฉพาะด้านการขนส่ง และ Logistics

กรณีของประเทศไทย

- ด้วยศักยภาพของพื้นที่ต่างๆ มีความเป็นไปได้ที่จะเกิด
 - เขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดน (Special Border Economic Zone)
 - เขตส่งเสริมการลงทุน (Enterprise Zones)
 - นิคมอุตสาหกรรมทั่วไป
- การให้ผู้ประกอบการไปตั้งฐานการผลิตบริเวณชายแดน ภายใต้อำนาจขึ้นต่ำที่เท่ากันทุกพื้นที่ อาจขาดแรงจูงใจให้ผู้ประกอบการไปตั้งในพื้นที่
- ความชัดเจนเกี่ยวกับศักยภาพของพื้นที่ ความสามารถในการดำเนินธุรกิจอย่างมีผลกำไรในอนาคต
- ดังนั้นเมื่อได้รูปแบบที่เหมาะสม การศึกษาความต้องการแรงงานประเภทต่างๆ เพื่อให้รองรับหรือสอดคล้องกับพื้นที่จึงจำเป็น

การบริหารจัดการแรงงาน

- การเคลื่อนย้ายแรงงานไทยระหว่างพื้นที่
 - ทักษะที่ต้องการ การพัฒนาฝีมือแรงงานให้ตรงกับทักษะที่ต้องการ
 - Linkage และ การวางแผนกำลังคน (ตั้งแต่กระบวนการรับการศึกษา)
- การรักษาแรงงาน (รวมถึงประชากร) ในพื้นที่ให้อยู่กับเขต
 - การรักษาสภาพวิถีชีวิต มิติทางวัฒนธรรม และ สภาพสังคมที่จะเปลี่ยนแปลง
 - ค่าครองชีพ โอกาสทางเศรษฐกิจ
 - การกระจายประโยชน์ระหว่างเขตเศรษฐกิจพิเศษ กับพื้นที่
- การเคลื่อนย้ายแรงงานจากประเทศเพื่อนบ้าน
 - นโยบายด้านแรงงานข้ามชาติ
 - ความเท่าเทียม ระหว่างแรงงานไทยและแรงงานข้ามชาติ

ประเด็นด้านแรงงานที่เกี่ยวข้อง

- นโยบายค่าจ้าง: ควรเปิดช่องทางที่ให้ตามระดับฝีมือแรงงาน มากกว่า การให้เท่ากัน หรือ ให้แตกต่างกันตามสัญชาติ และนอก/ใน พื้นที่ก็อาจไม่จำเป็นต้องเท่ากัน
- นโยบายด้านสวัสดิการและการประกันสังคม: สิทธิประโยชน์ต้องเหมาะสม (การเฉลี่ยทุกข์ เฉลี่ยสุข) และควรมีการออกแบบเงื่อนไขต่างๆใหม่เพื่อรองรับแรงงานข้ามชาติ
- การพัฒนาฝีมือแรงงาน: การพยากรณ์ความต้องการ ทักษะใหม่ๆ และการจัดลำดับของการพัฒนา
- มาตรฐานแรงงานระหว่างประเทศ (ข้อตกลงที่ยุติธรรม)
 - การเลือกปฏิบัติ ความเท่าเทียมกัน การค้ามนุษย์

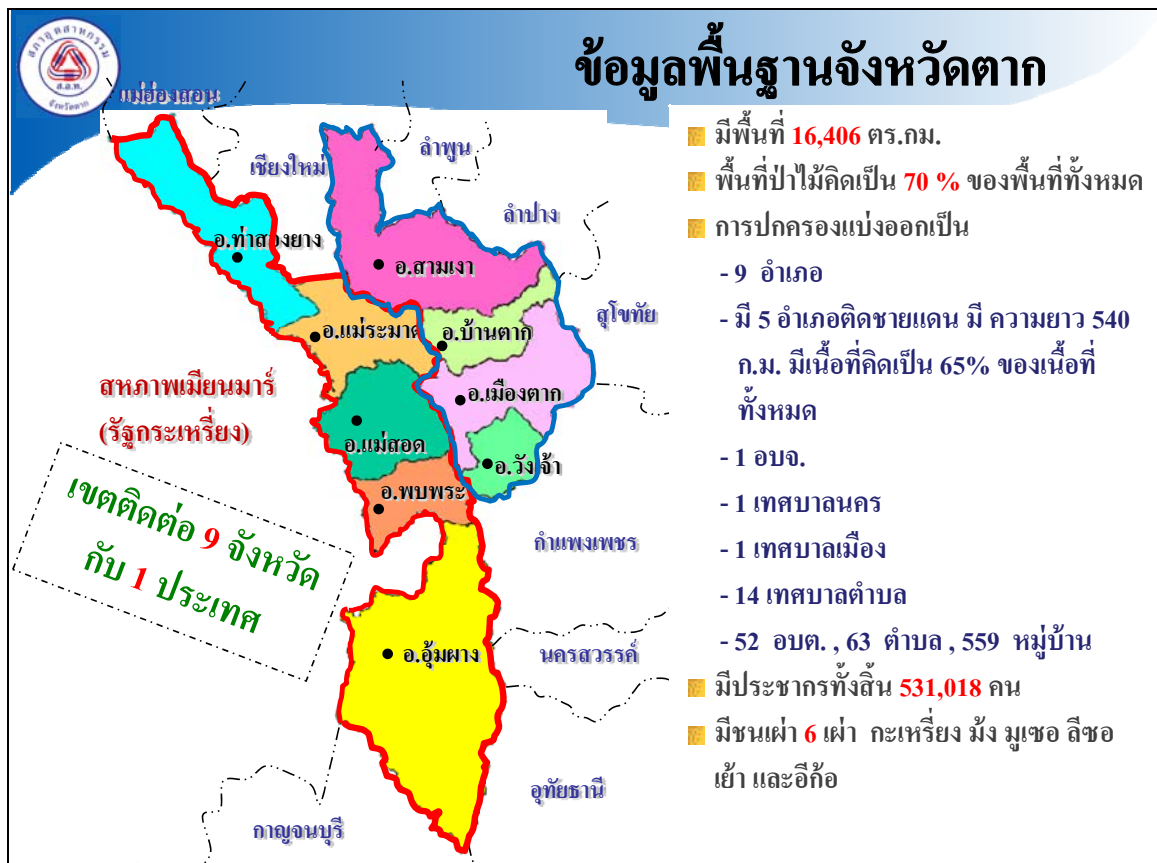
ประเด็นอื่นๆ ที่ต้องคำนึง

- การบริหารจัดการพื้นที่ (ส่วนภูมิภาค) และท้องถิ่น มีการทำงานร่วมกันได้จริงหรือไม่ เพื่อให้
- การจัดการและการกระจายสวัสดิการอย่างเหมาะสม
- นโยบายด้านความมั่นคง
- ภาพลักษณ์ บนเวทีภูมิภาคและนานาชาติ

จบการนำเสนอ

หากมีข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

SSRISUCHART@ECON.TU.AC.TH





 ข้อมูลด้านเศรษฐกิจของจังหวัด ผลิตภัณฑ์มวลรวม (GPP)			
ปี พ.ศ.	2554	2555	2556
ผลิตภัณฑ์มวลรวม จังหวัดตาก ประจำปี	38,850 ล้านบาท	43,105 ล้านบาท	48,718 ล้านบาท
ผลิตภัณฑ์จังหวัดต่อ หัวต่อปี	74,483 บาท/คน/ปี	83,092 บาท/คน/ปี	90,581 บาท/คน/ปี
มูลค่าการค้าชายแดนด้านอำเภอแม่สอด			
ปี พ.ศ.	2555	2556	2557
มูลค่ารวม	39,339 ล้านบาท	46,252 ล้านบาท	63,674 ล้านบาท
>> คาดว่าปี 2558 เข้าสู่ประชาคมอาเซียน มูลค่าการค้าชายแดนจะสูงถึง 100,000 ล้านบาท			

การเชื่อมโยงเส้นทางการค้า

นครแม่สอด เส้นทางโลจิสติกส์ ตู้ประตูลูกยุโรป



เส้นทาง EWEK

1. ดานัง - นครแม่สอด	ระยะทาง 1,453 กม.	5. นครแม่สอด - อิหร่าน	ระยะทาง 6,830 กม.
2. นครแม่สอด - ย่างกุ้ง (พม่า)	ระยะทาง 438 กม.	6. นครแม่สอด - ยุโรป	ระยะทาง 10,000 กม.
3. นครแม่สอด - นิวเดลี (อินเดีย)	ระยะทาง 3,671 กม.		
4. นครแม่สอด - ปากีสถาน	ระยะทาง 5,137 กม.		

เส้นทาง R3A

1. นครแม่สอด - กรุงเทพฯ	ระยะทาง 500 กม.
2. นครแม่สอด - คูณหมิง	ระยะทาง 1,776 กม.
3. นครแม่สอด - มาเลเซีย	ระยะทาง 1,970 กม.
4. นครแม่สอด - สิงคโปร์	ระยะทาง 2,309 กม.

สภาพปัจจุบันด้านพรมแดนทั้งสองฝั่ง



สภาพปัจจุบันด้านพรมแดนนครแม่สอด



สภาพปัจจุบันด้านพรมแดนเมียวดี

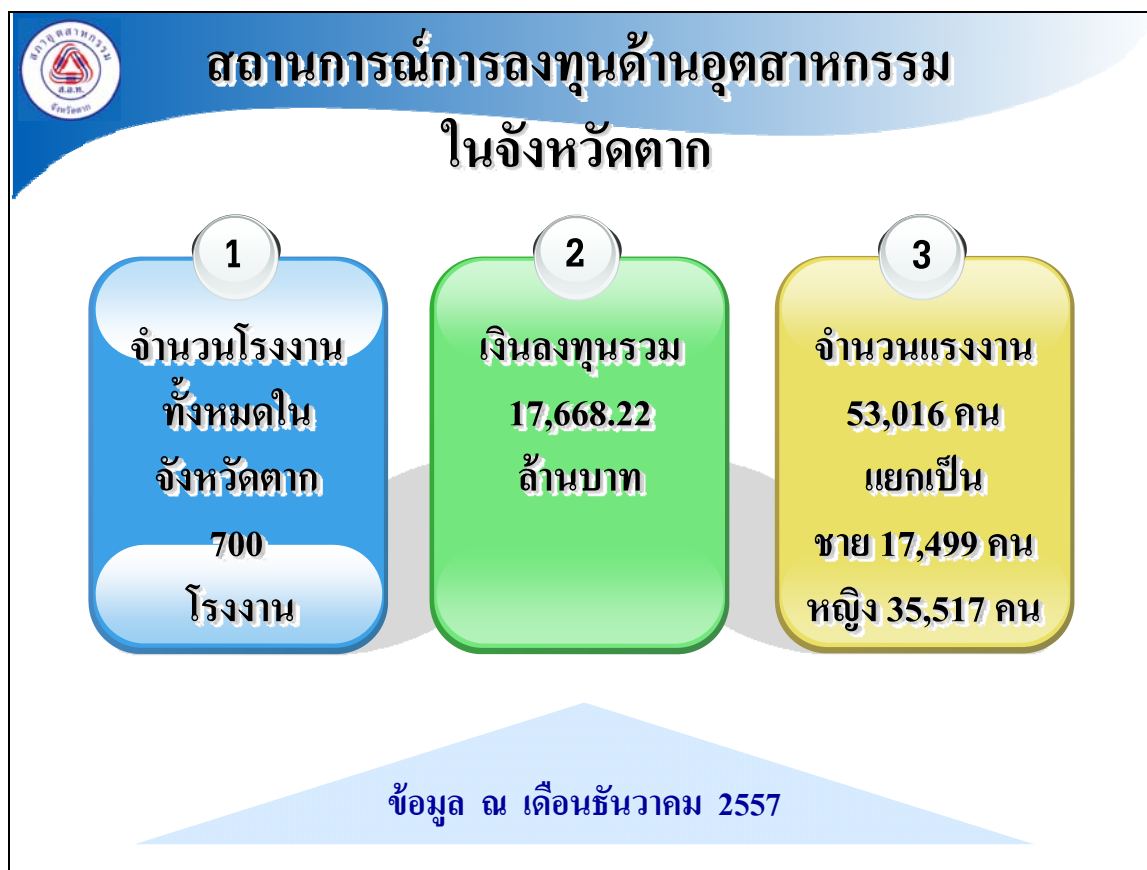
สภาพด้านพรมแดนนครแม่สอด

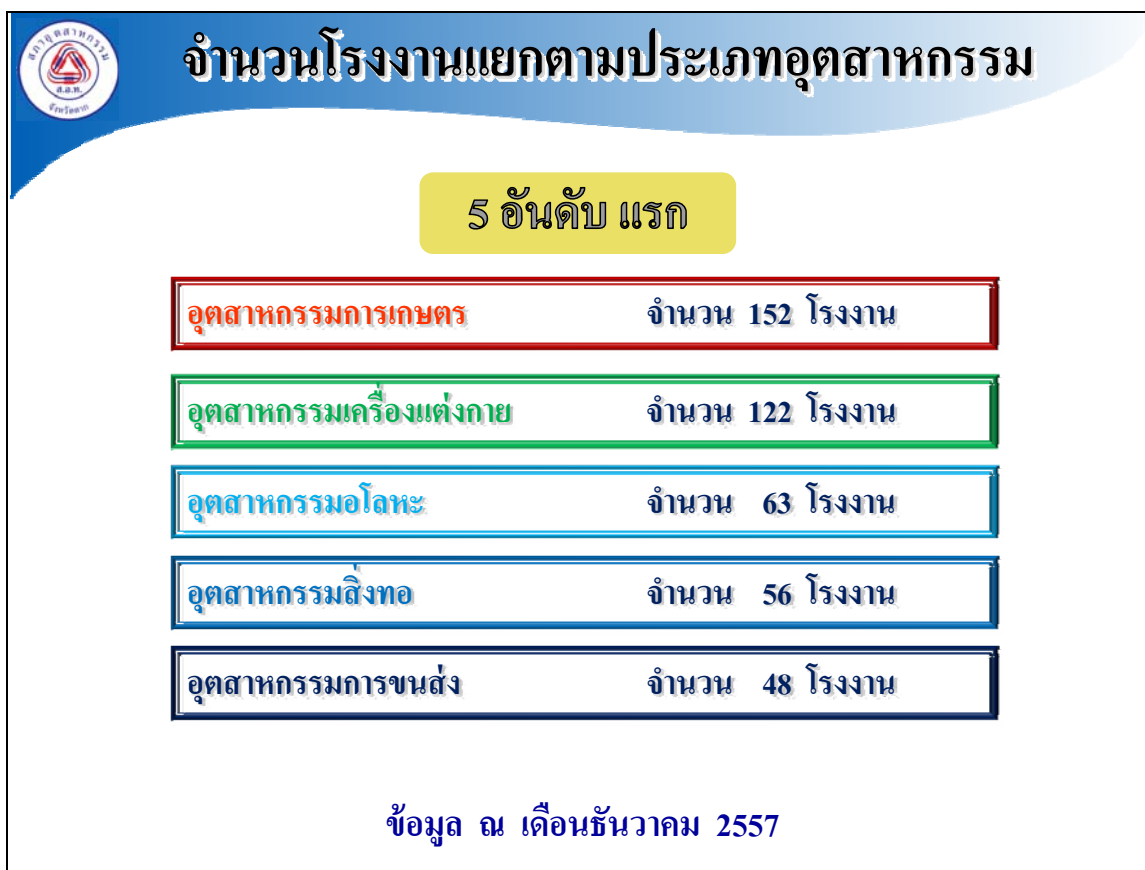


สภาพการจอดรถบรรทุกสินค้าประเภทน้ำมันเพื่อรอการตรวจสอบและขนถ่ายสินค้าที่บริเวณข้างถนน ทำให้การจราจรติดขัดและอาจเกิดอันตรายจากการจราจรรวมทั้งอาจเกิดอุบัติเหตุได้

สภาพปัญหาของด่านพรมแดนนครแม่สอด ขณะนี้เกิดการแออัดทั้งคน และการจราจร







**ข้อมูลแสดงสถิติจำนวนโรงงานอุตสาหกรรม
จังหวัดตาก ตั้งแต่ปี 2554 - 2557**

ปี พ.ศ.	จำนวนโรงงาน	เพิ่มขึ้น (โรงงาน)	คิดเป็นร้อยละ
2554	599	33	5.5
2555	604	5	0.83
2556	656	52	7.9
2557	700	44	6.5



ตัวอย่างอุตสาหกรรม ของจังหวัดตาก



อุตสาหกรรมตัดเย็บเสื้อผ้าสำเร็จรูป



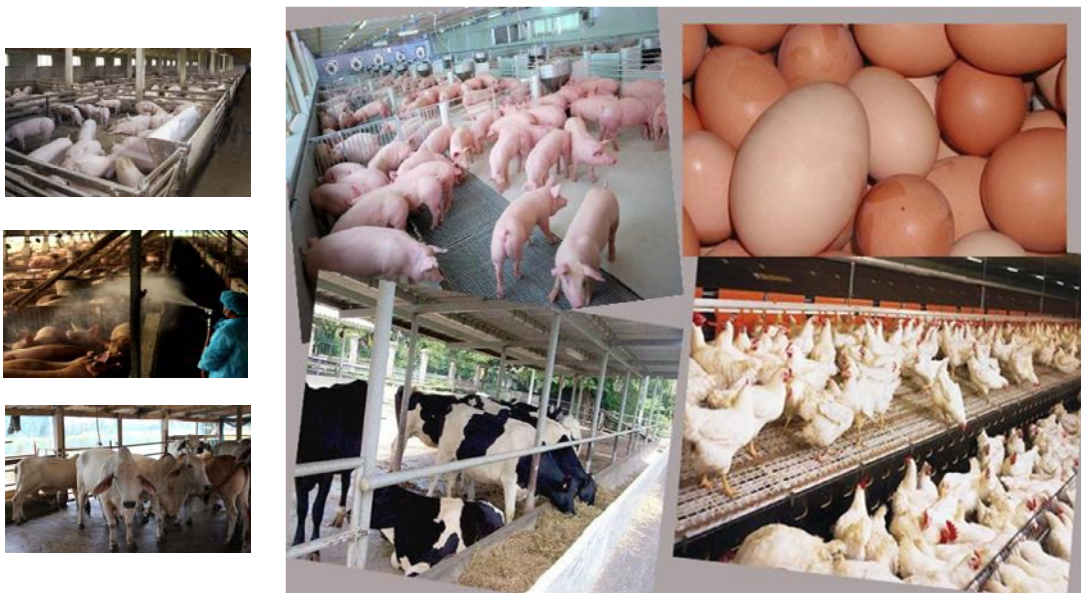
อุตสาหกรรมสิ่งทอ และถักทอเสื้อผ้าไหมพรม



อุตสาหกรรมแปรรูปสินค้าการเกษตร อาหารกระป๋อง



อุตสาหกรรมแปรรูปสินค้าการเกษตรและปศุสัตว์



อุตสาหกรรมแปรรูปสินค้าเกษตร(จากอ้อย) พลังงานทดแทนโรงงานผลิตเอทานอล



อุตสาหกรรมไม้ และเฟอร์นิเจอร์



อุตสาหกรรมบริการขนส่งโลจิสติกส์



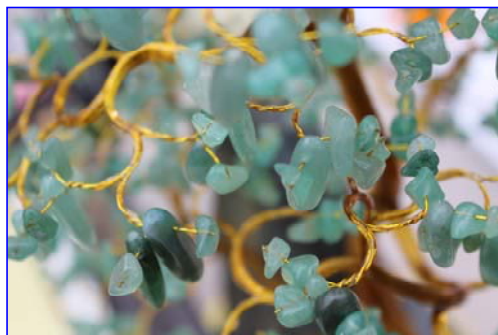
อุตสาหกรรมแปรรูปแร่สังกะสี บริษัท ฝาแดงอินดัสทรี จำกัด (มหาชน)



อุตสาหกรรมผลิตเซรามิก



อุตสาหกรรมอัญมณีและเครื่องประดับ



ความเป็นมา
การจัดตั้งเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ
อ.แม่สอด จ.ตาก

ความเป็นมาการจัดตั้งเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษแม่สอด (1)

วันที่ 19 ตุลาคม 2547 สมัยรัฐบาล
พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร มีมติเห็นชอบ
แนวทางการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษ
จังหวัดตาก ดังนี้

- 1. ประกาศเขตเศรษฐกิจครอบคลุม 3 อำเภอ อ.แม่สอด อ.พบพระ และ อ.แม่ระมาด
- 2. กำหนดให้สิทธิประโยชน์สูงสุดตามกฎหมายที่มีในปัจจุบัน
- 3. กำหนดการดำเนินการตามแนวทางและแผนปฏิบัติการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจชายแดน
- 4. อนุมัติงบประมาณปี 2548 ดำเนิน 5 โครงการ
 - (1) ศึกษาพัฒนาท่าอากาศยานแม่สอด
 - (2) ก่อสร้างระบบป้องกันน้ำท่วมแม่สอดและแม่ระมาด
 - (3) วางผังเมืองรวมและผังเฉพาะ
 - (4) ศึกษาจัดตั้งสถานีขนส่งสินค้า
 - (5) ศึกษาผลกระทบสิ่งแวดล้อมการขยายถนน ตาก-แม่สอด
- 5. จัดระบบแรงงานต่างด้าว
- 6. แก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อม มอบหมาย ศพ. พิจารณาก่อสร้างโรงคัดแยกขยะในเทศบาลแม่สอด

ความเป็นมาการจัดตั้งเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษแม่สอด (2)

วันที่ 19 ตุลาคม 2553 สมัยรัฐบาล
นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ มีมติเห็นชอบ
เรื่องการพัฒนาพื้นที่เศรษฐกิจชายแดน
ไทย-พม่า อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก
ตามที่กระทรวงพาณิชย์เสนอ ดังนี้

- อนุมัติในหลักการแนวทางการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษแม่สอด ตามความเห็นชอบของคณะกรรมการพัฒนาธุรกิจการค้าชายแดนไทย
- เห็นชอบการจัดตั้งคณะกรรมการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษแม่สอด
- เร่งรัดคณะกรรมการพัฒนาที่ดิน ดำเนินการในเรื่องการใช้พื้นที่ จำนวน 5,603 ไร่ 56 ตรว. เป็นพื้นที่ปามติ กรม.

ความเป็นมาการจัดตั้งเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษแม่สอด (3)

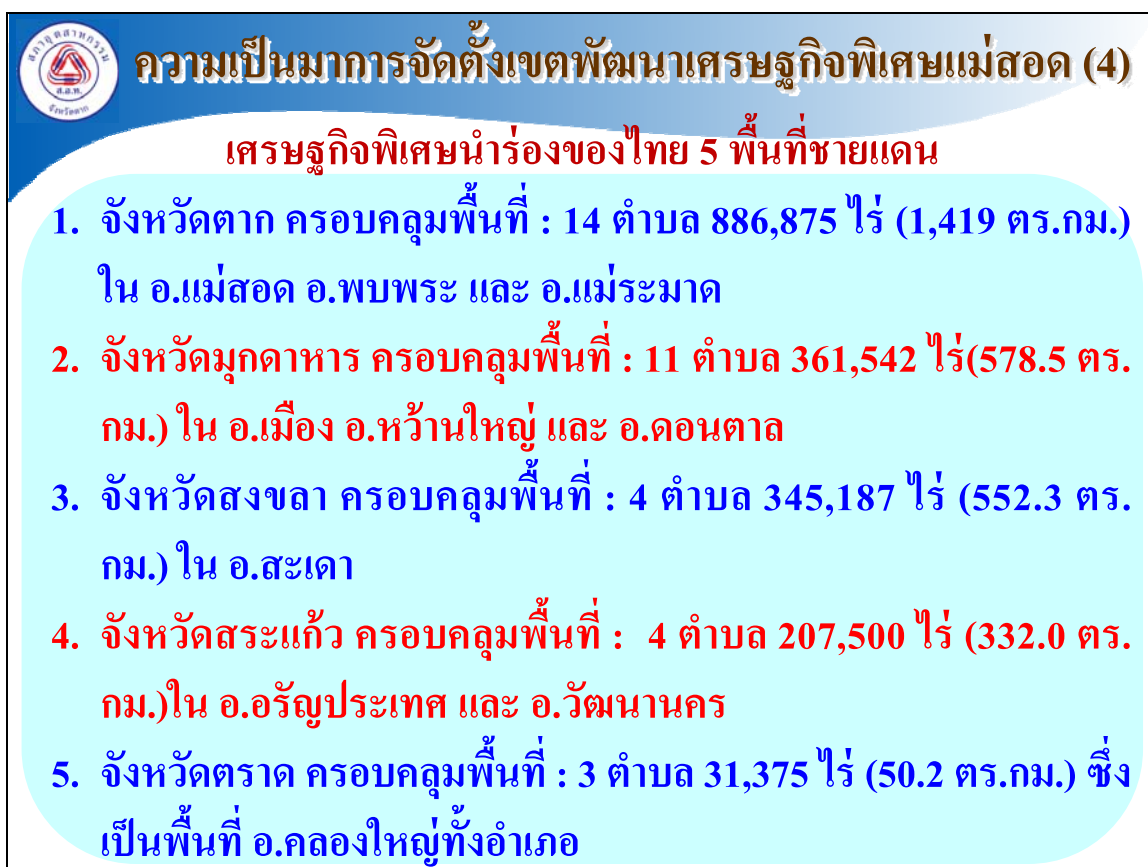
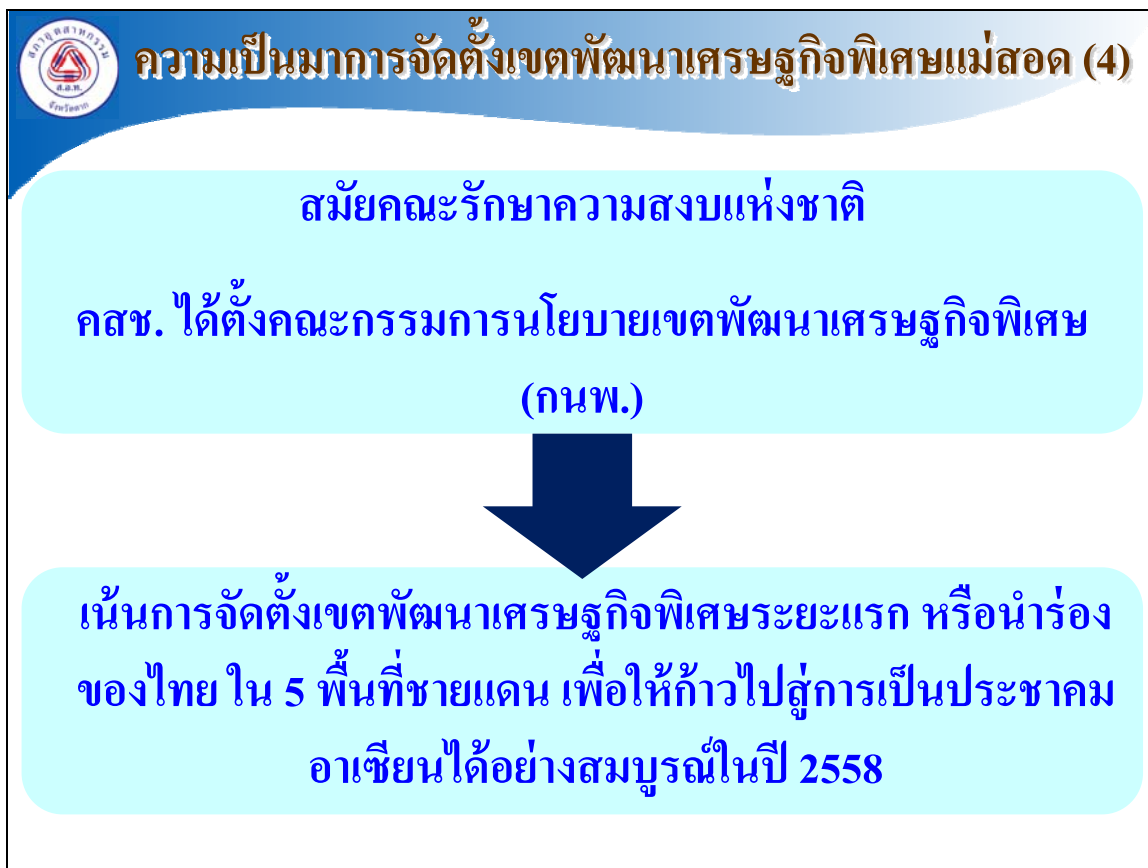
วันที่ 20 มกราคม 2556 สมัยรัฐบาล
นางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร
ผลการประชุมร่วมภาครัฐและเอกชน
เพื่อแก้ไขปัญหาทางเศรษฐกิจใน
ภูมิภาค (กรอ.ภูมิภาค)
ครั้งที่ 1/2556

- การพัฒนาพื้นที่เขตเศรษฐกิจตามแนวชายแดนจำเป็นต้องพิจารณาอย่างรอบด้าน ทั้งเรื่องการปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐาน และการอำนวยความสะดวกด้านการค้า การลงทุน
- มอบหมายให้กระทรวงมหาดไทยเป็นแกนกลางในการแก้ไขปัญหาระยะเร่งด่วนของการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษ แม่สอด จังหวัดตาก
- มอบหมายให้สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เป็นหน่วยงานบูรณาการหลัก ร่วมกับ สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องร่วมกัน ดำเนินการจัดตั้งคณะกรรมการนโยบายพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ

ความเป็นมาการจัดตั้งเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษแม่สอด (3)

มติคณะรัฐมนตรี สมัยรัฐบาล
นางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร เมื่อวันที่
31 มีนาคม 2556 เรื่องแนวทางการ
พัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ

- เห็นชอบแนวทางการศึกษาแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษในพื้นที่ที่มีศักยภาพ และมอบหมายให้ สศช.ดำเนินการ
- อนุมัติให้ สศช.ใช้จ่ายจากงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2555 งบกลาง รายการเงินสำรองจ่ายเพื่อกรณีฉุกเฉินหรือจำเป็น จำนวน 50 ล้านบาทเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการจัดจ้างที่ปรึกษาทำการศึกษาวิจัยความเหมาะสมในการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษ รวมทั้งแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ โดย สศช. ทำความตกลงกับสำนักงานงบประมาณต่อไป





ความเป็นมาการจัดตั้งเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษแม่สอด (4)

เป้าหมาย

- การพัฒนาด้านเศรษฐกิจ
- ความมั่นคงของประเทศ
- เพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน
- เพิ่มการจ้างงาน
- สร้างความเป็นอยู่ที่ดีให้ประชาชน
- แก้ไขปัญหาแรงงานต่างด้าว
- ปัญหาลักลอบนำเข้าสินค้าเกษตรผิดกฎหมายจากประเทศเพื่อนบ้าน
- ปัญหาความแออัดบริเวณด้านชายแดน



ความเป็นมาการจัดตั้งเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษแม่สอด (4)

หลักเกณฑ์และวิธีสนับสนุน

การจัดตั้งเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษของ (กนพ.) มี 4 เรื่อง

- 1) สิทธิประโยชน์ส่งเสริมการลงทุน ได้รับสิทธิประโยชน์ระดับสูงสุด หรือใกล้เคียงกับพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้
- 2) การบริการจุดเดียวแบบเบ็ดเสร็จในระยะแรกใช้พื้นที่ศูนย์ดำรงธรรม
- 3) การสนับสนุนการใช้แรงงานต่างด้าว ในลักษณะไป-กลับ และตามฤดูกาล
- 4) การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและด้านศุลกากร โครงสร้างสหกรณ์ บางพื้นที่ เพื่อบริหารจัดการผลการเกษตร



**สิทธิประโยชน์ที่คณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนา
เศรษฐกิจพิเศษ (กนพ.) อนุมัติให้ในการลงทุน
ในเขตเศรษฐกิจพิเศษล่าสุด**

1. ให้สิทธิประโยชน์การลงทุนระดับสูงสุด หรือใกล้เคียงกับนโยบายส่งเสริมการลงทุนในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้
2. อนุมัติให้ใช้แรงงานต่างด้าวไร้ฝีมือในลักษณะไป - กลับ ในโครงการที่ได้รับการส่งเสริมทั้งโครงการใหม่หรือขยายทั้งในและนอกเขตพัฒนาอุตสาหกรรม
3. มาตรการทางการเงินโดยรัฐจัดเงินกู้ดอกเบี้ยผ่อนปรนและค้ำประกันสินเชื่อวงเงิน 1 – 20 ล้านบาท



**สิทธิประโยชน์ที่คณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนา
เศรษฐกิจพิเศษ (กนพ.) อนุมัติให้ในการลงทุน
ในเขตเศรษฐกิจพิเศษล่าสุด**

4. ศูนย์บริการเบ็ดเสร็จด้านการลงทุน ในระยะแรกใช้พื้นที่ศูนย์ดำรงธรรมระดับจังหวัดหรืออำเภอ
5. เห็นชอบหลักการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและด้านบุคลากรระหว่างปี 2558 - 2559



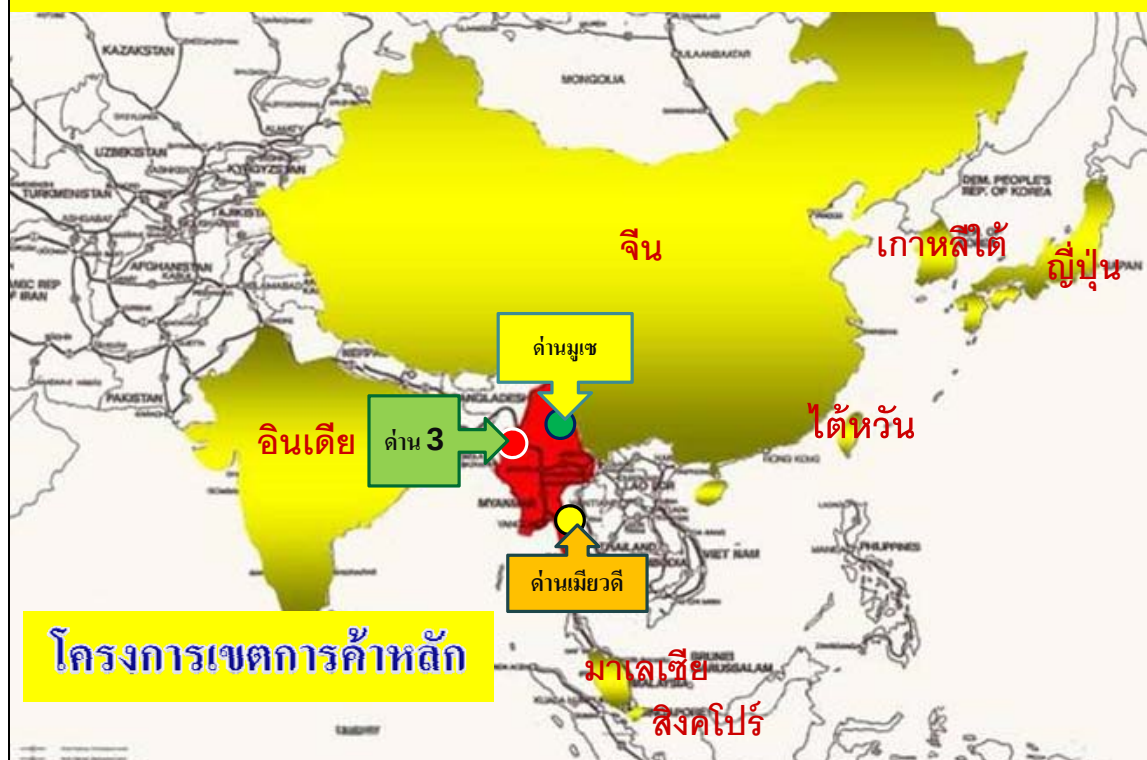
**สิทธิประโยชน์ที่คณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนา
เศรษฐกิจพิเศษ (กนพ.) อนุมัติให้ในสำหรับการลงทุน
ในเขตเศรษฐกิจพิเศษล่าสุด**

6. เห็นชอบให้มีการจัดระบบแรงงานต่างด้าวให้มาทำงานในเขตเศรษฐกิจพิเศษได้ในลักษณะไป - กลับ และให้มีการจัดตั้งศูนย์บริการเบ็ดเสร็จด้านแรงงาน ซึ่งให้บริการเรื่องการอนุญาตให้แรงงานต่างด้าวเข้ามาในราชอาณาจักร การตรวจสอบสุขภาพการประกันสุขภาพและการคุ้มครองแรงงาน โดยใช้รูปแบบของศูนย์บริการจดทะเบียนต่างด้าวแบบเบ็ดเสร็จ รวมทั้งมีแผนการฝึกอบรมฝีมือแรงงานไทยบริเวณชายแดนและแรงงานต่างด้าวที่มาทำงานในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษที่สอดคล้องกับความต้องการของภาคเอกชน



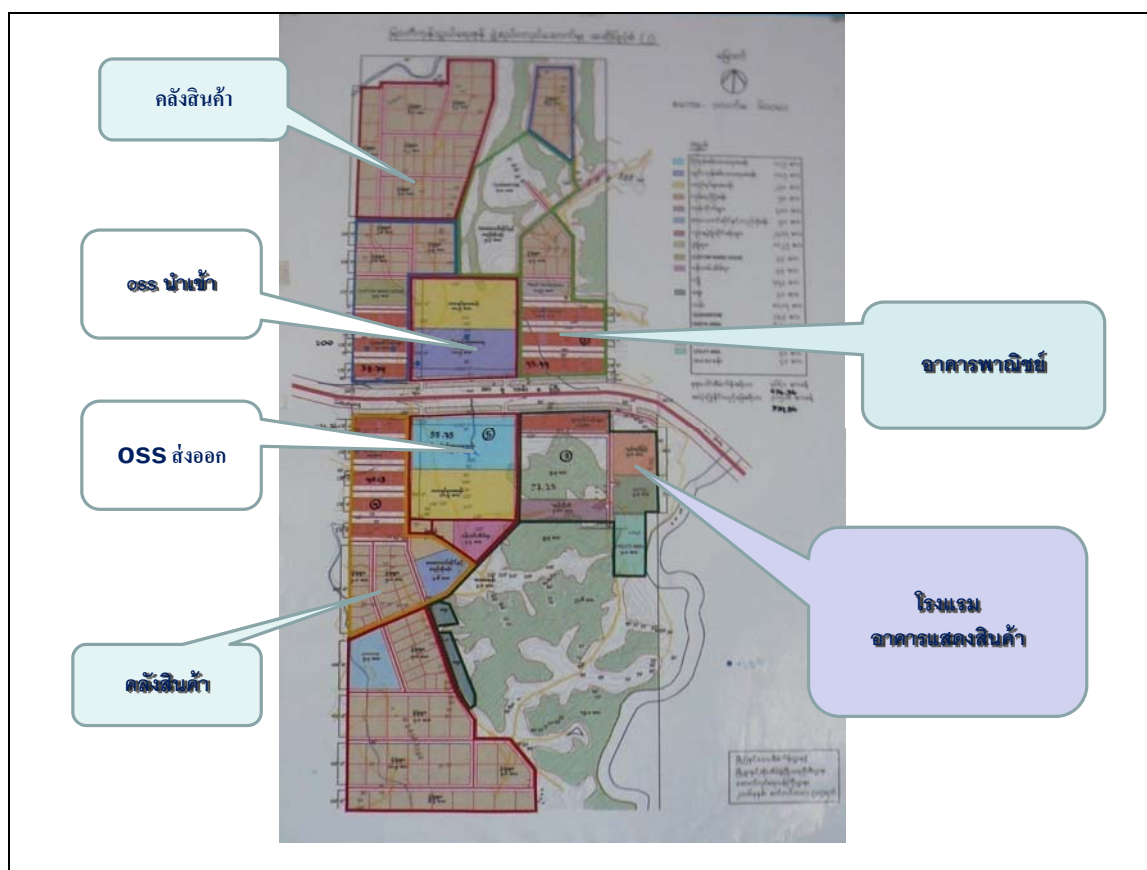
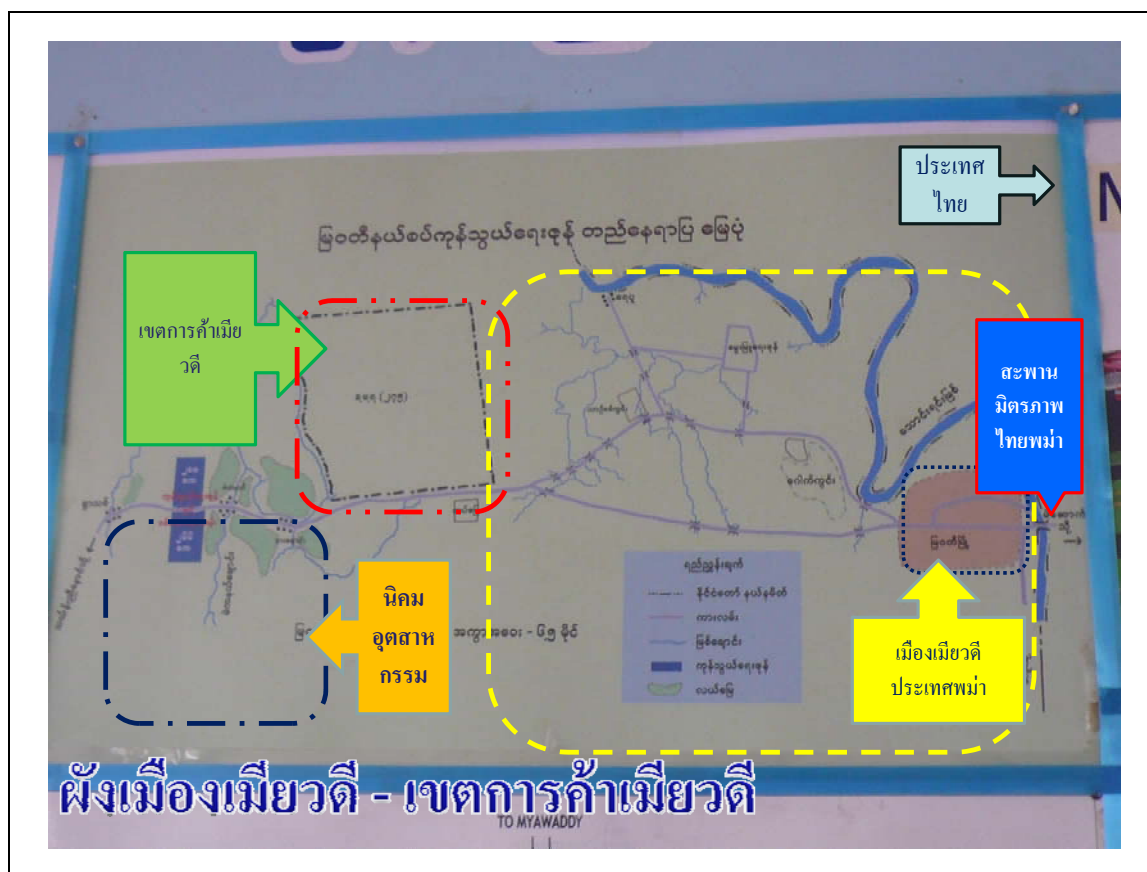
**เขตเศรษฐกิจพิเศษของ
ประเทศเมียนมาร์
จังหวัดเมียวดี ติดกับชายแดน
อำเภอแม่สอด**

กลุ่มประเทศเป้าหมายทางการค้าของสหภาพพม่า

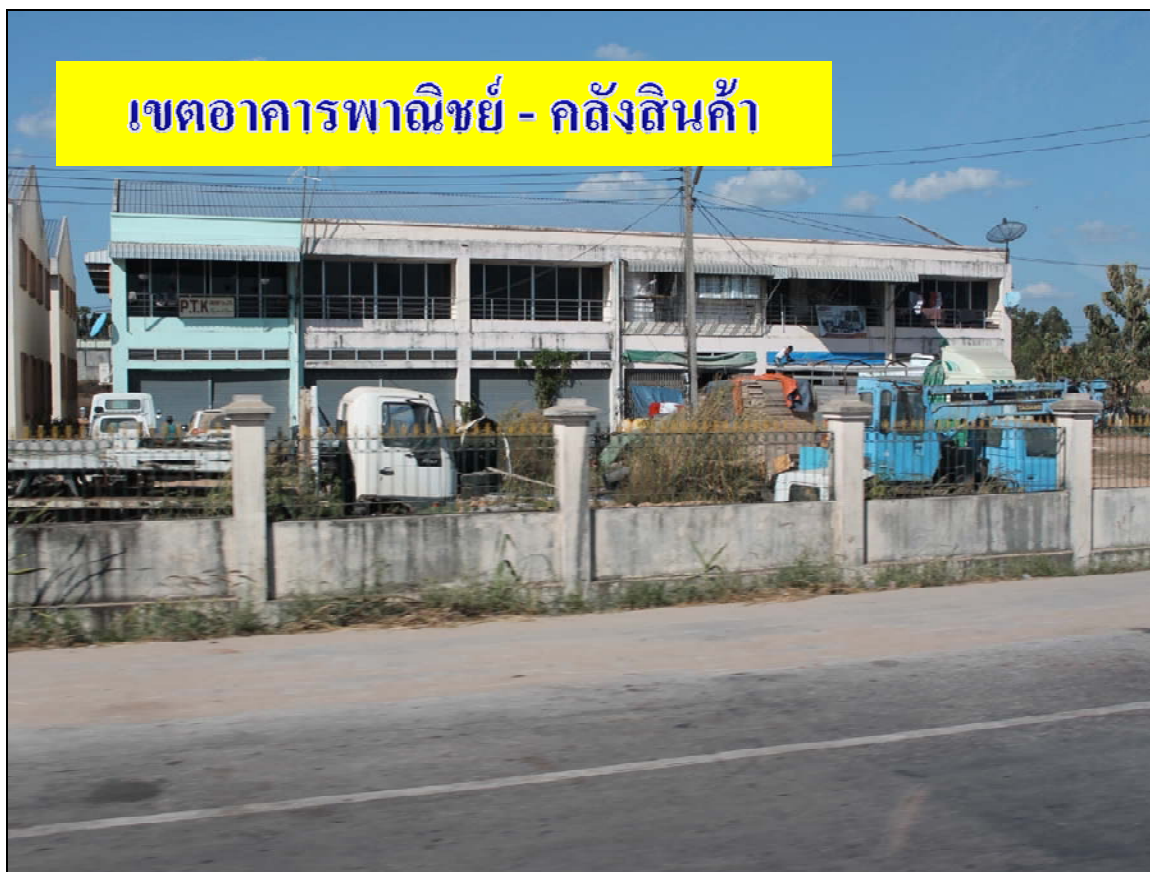


เขตการค้าเมียวดี (Myawadee Trade Zone)





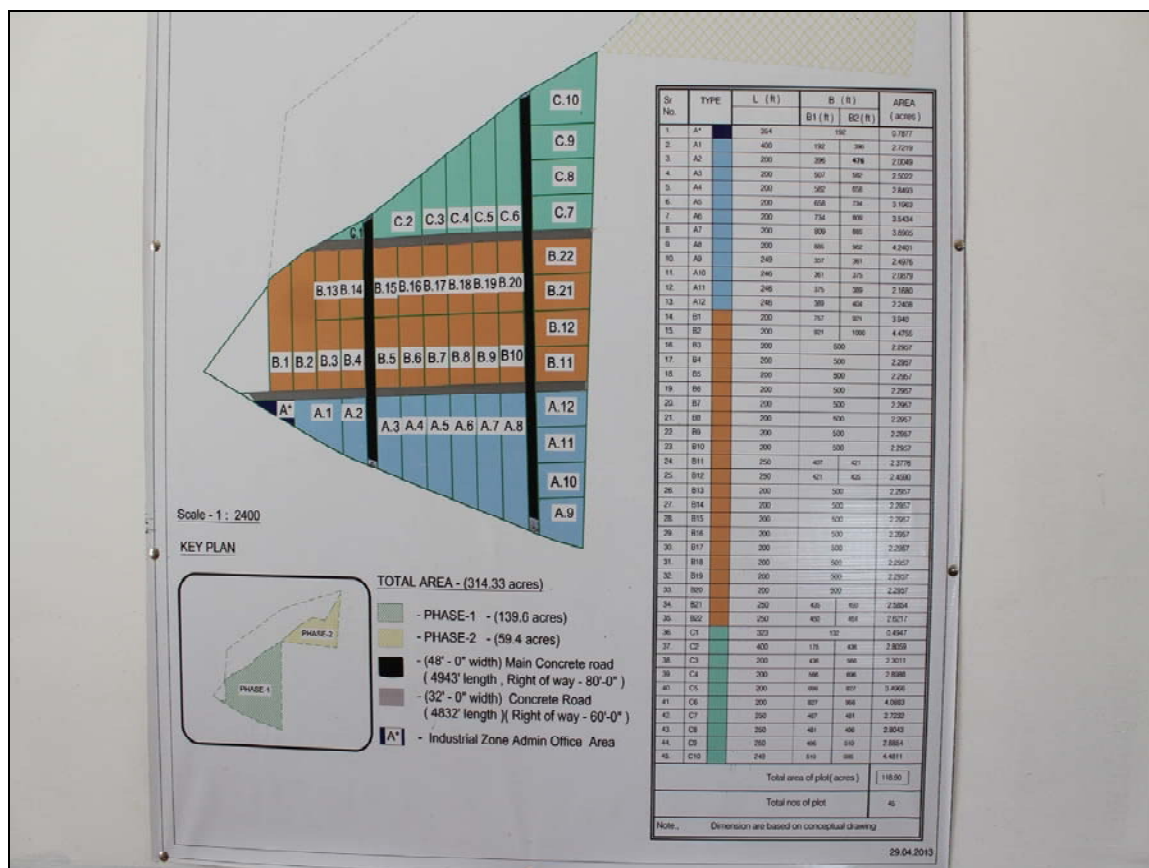
เขตอาคารพาณิชย์ - คลังสินค้า











ด้านหน้านิคมอุตสาหกรรมเมียวดี



ถนนทางเข้านิคมอุตสาหกรรมเมียวดี





ข้อเสนอรูปแบบการจัดตั้ง เขตเศรษฐกิจพิเศษแม่สอด จังหวัดตาก



โดยภาคราชการและองค์กรเอกชนจังหวัดตาก



ข้อเสนอรูปแบบเขตเศรษฐกิจพิเศษแม่สอด

1. ขอบเขตพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษแม่สอด
ครอบคลุมพื้นที่ 3 อำเภอ คือ
อำเภอแม่สอด
อำเภอแม่ระมาด
อำเภอพบพระ





ข้อเสนอรูปแบบเขตเศรษฐกิจพิเศษแม่สอด

2. องค์การบริหารจัดการเขตเศรษฐกิจพิเศษแม่สอด

ผู้ว่าราชการจังหวัดตากเป็นประธาน (ในสมัยแรก)

หลังจากนั้นควรเป็นผู้เชี่ยวชาญเฉพาะ

กรรมการประกอบด้วย

ส่วนราชการและเอกชนที่เกี่ยวข้อง , ผู้ทรงคุณวุฒิ
หน้าที่ ต้องมีความเป็นอิสระ คล่องตัว การทำงานรวดเร็ว กระชับ
และได้รับมอบอำนาจเต็ม ในการอนุมัติ อนุญาต ต่างๆ



ข้อเสนอรูปแบบเขตเศรษฐกิจพิเศษแม่สอด

3. รูปแบบอุตสาหกรรมที่เหมาะสม ในเขตเศรษฐกิจพิเศษแม่สอด

3.1 อุตสาหกรรมดั้งเดิม ซึ่งมีอยู่ในพื้นที่

เช่น อุตสาหกรรมเครื่องแต่งกาย , อุตสาหกรรมสิ่งทอ ,
อุตสาหกรรมเกษตรและปศุสัตว์ , อุตสาหกรรมเฟอร์นิเจอร์



ข้อเสนอรูปแบบเขตเศรษฐกิจพิเศษแม่สอด

3.2 อุตสาหกรรมใหม่

เช่น อุตสาหกรรมบริการขนส่งโลจิสติกส์ , อุตสาหกรรมการท่องเที่ยว , อุตสาหกรรมเครื่องจักรกลการเกษตร , อุตสาหกรรมวัสดุก่อสร้าง , อุตสาหกรรมไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ (อุตสาหกรรมใช้แรงงานเข้มข้น)

3.3 อุตสาหกรรมที่มีตลาดเป็นผู้นำ

ได้แก่ อุตสาหกรรมการผลิตสินค้าอุปโภค บริโภค , ยา เวชภัณฑ์ , การสื่อสาร และพลังงาน



ข้อเสนอรูปแบบเขตเศรษฐกิจพิเศษแม่สอด

4. จัดตั้งศูนย์บริการแบบเบ็ดเสร็จ (One Stop Service)

จัดตั้งศูนย์บริการแบบเบ็ดเสร็จ (OSS) เพื่อส่งเสริมสนับสนุนอำนวยความสะดวก เพื่อให้บริการเสร็จสิ้นภายในแห่งเดียว โดยการมอบอำนาจ และให้อำนาจ รวมทั้งประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ในการลดขั้นตอน และการดำเนินการต่างๆ ให้เป็นอย่างกระชับ และรวดเร็ว



ข้อเสนอรูปแบบเขตเศรษฐกิจพิเศษแม่สอด

5. มาตรการสนับสนุนการใช้แรงงานต่างด้าว

- สนับสนุนการใช้แรงงานต่างด้าวเป็นการเฉพาะในเขตเศรษฐกิจพิเศษ
- การเข้ามาทำงานแบบมาเข้า - กลับเย็น , เป็นช่วงระยะเวลาหรือตามฤดูกาล ตาม พรบ.การทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ.2551 มาตรา 14 กำหนดให้สามารถใช้แรงงานประเทศเพื่อนบ้านที่มีอาณาเขตติดกับประเทศไทยตามแนวชายแดนได้



ข้อเสนอรูปแบบเขตเศรษฐกิจพิเศษแม่สอด

6. ข้อเสนอสิทธิประโยชน์

เขตเศรษฐกิจพิเศษแม่สอด

เสนอขอใช้สิทธิประโยชน์สูงสุดในกฎหมาย 3 ฉบับประกอบด้วย

1. พรบ.ส่งเสริมการลงทุน (BOI)
2. พรบ.ศุลกากร
3. พรบ.นิคมอุตสาหกรรม



ข้อเสนอสิทธิประโยชน์

เขตเศรษฐกิจพิเศษแม่สอด ยกเว้น - ลดหย่อน - ผ่อนปรน

ยกเว้น ประกอบด้วย

1. ยกเว้นการบังคับใช้ พรบ.พัฒนาฝีมือแรงงาน โดยให้กรมพัฒนาฝีมือแรงงานสามารถพัฒนาฝีมือคนต่างด้าวที่เข้ามาทำงานในเขตเศรษฐกิจพิเศษได้
2. ยกเว้นประกาศการบังคับใช้ค่าจ้างขั้นต่ำ โดยให้ขึ้นอยู่กับข้อตกลงของระบบไตรภาคีที่จัดตั้งขึ้นในเขตเศรษฐกิจพิเศษ (เป็นไปตามกลไกของตลาด)
3. ยกเว้นอากรทุกประเภทในการนำเข้า หรือส่งออก



ข้อเสนอสิทธิประโยชน์

ยกเว้น ประกอบด้วย

4. ยกเว้นภาษีทุกชนิด เช่น ภาษีมูลค่าเพิ่ม ภาษีสรรพสามิตหรือภาษีอื่นใด สำหรับการนำเข้าวัตถุดิบที่ใช้ในการผลิต และสำหรับเครื่องจักร อุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องใช้ รวมทั้งส่วนประกอบของสิ่งของดังกล่าว
5. ยกเว้นการแจ้งขออนุญาตประกอบกิจการโรงงานกับกรมโรงงานอุตสาหกรรมให้ดำเนินการได้ที่สำนักงานเขตเศรษฐกิจพิเศษ
6. ยกเว้นค่า FT ของการจัดเก็บค่าไฟฟ้า สำหรับนิติบุคคล และบุคคลธรรมดา ที่อาศัยอยู่ในเขตเศรษฐกิจพิเศษ



ข้อเสนอสิทธิประโยชน์

ผ่อนปรน ประกอบด้วย

1. ให้พื้นที่ที่ประกาศเป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษทั้งหมดเป็นเขตประกอบการเสรี (Free ZONE) ให้ของที่นำเข้าไปในเขตเศรษฐกิจพิเศษดังกล่าว ได้รับสิทธิประโยชน์ทางอากร เช่นเดียวกับของที่นำเข้าไปในเขตปลอดอากรตามกฎหมายว่าด้วยศุลกากร
2. การบังคับใช้ผังเมืองรวม (ให้คณะกรรมการบริหารเขตเศรษฐกิจพิเศษเป็นผู้พิจารณา)
3. ให้นำคนต่างด้าวประเภทไร้ฝีมือเข้ามาทำงาน และอยู่อาศัยในราชอาณาจักร เป็นกรณีพิเศษ (โดยการอนุญาตอนุมัติของคณะกรรมการบริหารเขตเศรษฐกิจพิเศษเป็นผู้กำหนด)



ข้อเสนอสิทธิประโยชน์

ผ่อนปรน ประกอบด้วย

4. การอนุญาตให้กิจการบางประเภทที่ได้รับการส่งเสริมการลงทุน ตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมการลงทุน สามารถใช้คนต่างด้าวประเภทไร้ฝีมือเข้าทำงานได้ (โดยการพิจารณาอนุญาตของคณะกรรมการบริหารเขตเศรษฐกิจพิเศษ)
5. อนุญาตให้ธุรกิจที่จดทะเบียนธุรกิจในพื้นที่อื่น แต่ตั้งอยู่ในเขตเศรษฐกิจพิเศษ สามารถยื่นเสียภาษีทุกประเภทตามประมวลรัษฎากรได้ในพื้นที่จังหวัดตาก ไม่ต้องไปยื่นเสียภาษีรวม ณ สำนักงานใหญ่ โดยภาษีที่เก็บสามารถนำมาใช้ในการบริหารจัดการกับท้องถิ่น หรือท้องถิ่นที่ธุรกิจนั้นๆ ตั้งอยู่



ข้อเสนอรูปแบบเขตเศรษฐกิจพิเศษแม่สอด

7. การพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน

รัฐควรสนับสนุนเพิ่มงบประมาณให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตเศรษฐกิจพิเศษและสนับสนุนให้มีการจัดตั้งองค์กรปกครองท้องถิ่นรูปแบบพิเศษแม่สอดโดยเร่งด่วนรองรับการขยายตัวทางเศรษฐกิจ การเพิ่มขึ้นของประชากร เพื่อคุณภาพชีวิตและสวัสดิภาพของประชาชนในเขตเศรษฐกิจพิเศษ เช่น ด้านการศึกษา , สาธารณูปโภค, สิ่งแวดล้อม, ชยะ, ความเป็นอยู่ของประชาชน



ข้อเสนอรูปแบบเขตเศรษฐกิจพิเศษแม่สอด

8. การพัฒนาด้านสังคม

รัฐควรจัดงบประมาณให้กับหน่วยงานเป็นการเฉพาะในการดูแลด้านสังคมสิ่งแวดล้อมความเป็นอยู่ให้กับประชาชน เพื่อการจ้างงานสร้างความเป็นอยู่ที่ดีให้กับประชาชน ดูแลด้านสาธารณสุข สนับสนุนการพัฒนาระบบการศึกษา เพื่อพัฒนาคนรองรับการเจริญเติบโตโดยเฉพาะสถาบันอุดมศึกษาในพื้นที่



ข้อเสนอรูปแบบเขตเศรษฐกิจพิเศษแม่สอด

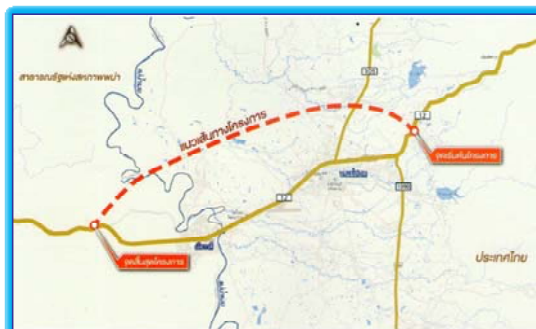
9. การพัฒนาด้านเกษตรกรรม

- รัฐต้องดำเนินการพัฒนาแหล่งน้ำ จัดหาตลาดแหล่งใหม่สมัยใหม่ ส่งเสริมสนับสนุนแปรรูปสินค้าเกษตรกรรม รวมกลุ่มเกษตรกร ในการขยายทางการตลาดและเพิ่มจำนวนการส่งออกให้เกษตรกร เช่น รูปแบบสหกรณ์
- สนับสนุนการลดต้นทุนการผลิต เช่น การลดใช้ปุ๋ยเคมี ยาปราบศัตรูพืช เน้นการใช้ชีวภาพ เป็นต้น



โครงการเร่งด่วนที่เสนอผลักดัน เพื่อสนับสนุนการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษแม่สอด

1. เร่งรัดการก่อสร้างสะพานข้ามแม่น้ำเมย แห่งที่ 2
พร้อมสร้างถนนเลียบเมืองไปยัง
สะพานข้ามแม่น้ำเมย แห่งที่ 2





โครงการเร่งด่วนที่เสนอผลักดัน

เร่งรัดการก่อสร้างสะพานข้ามแม่น้ำแม่ย แห่งที่ 2 พร้อมสร้างถนนเลียบเมืองไปยัง สะพานข้ามแม่น้ำแม่ย แห่งที่ 2

ความคืบหน้า

กรมทางหลวงได้รับอนุมัติให้ดำเนินการสำรวจออกแบบการก่อสร้างสะพานข้ามแม่น้ำแม่ย แห่งที่ 2 และรัฐบาลพม่าได้เห็นชอบให้ก่อสร้างสะพานแห่งนี้ 2 บริเวณบ้านวังตะเคียน ตำบลท่าสายลวด อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก บริเวณบ้านแม่ย ของนี้อยู่ในขั้นตอนการศึกษาความเหมาะสมทางด้านเศรษฐกิจ วิศวกรรม และผลกระทบสิ่งแวดล้อม ของบริษัทที่ปรึกษากรมทางหลวง โดยหากดำเนินการก่อสร้างจะแล้วเสร็จประมาณปี 2560



โครงการเร่งด่วนที่เสนอผลักดัน

เพื่อสนับสนุนการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษแม่สอด

2. การขยายถนนสายตาก - แม่สอด ระยะทาง 86 กิโลเมตร ผ่านภูมิประเทศภูเขาสูงชัน เป็น 4 ช่องทางจราจร (4 เลน) ตลอดเส้นทาง





โครงการเร่งด่วนที่เสนอผลักดัน

การเสนอขยายถนนสายตาก - แม่สอ

เป็น 4 ช่องทางจราจร (4 เลน) ตลอดเส้นทาง

ข้อเสนอ ผักกาด

ให้มีการดำเนินการขยายถนนช่วงบริเวณคอขวด (เป็นจุดอันตราย) เป็น 4 ช่องจราจรก่อน เพราะบริเวณนี้ได้เกิดอุบัติเหตุบ่อยครั้ง และมีผู้เสียชีวิตจำนวนมาก และดำเนินการส่วนที่เหลือโดยเร่งด่วน

ในอนาคตต้องรีบดำเนินการศึกษาออกแบบวางแผนโครงการขุดเจาะอุโมงค์ เส้นทางสายตาก - แม่สอ ระยะทางเดิมจาก 86 กิโลเมตร ใช้เวลา 1.5 - 2 ชั่วโมง กรณีขุดเจาะอุโมงค์ย่นระยะเหลือ 40 กิโลเมตร ใช้เวลาประมาณ 30 นาที





โครงการเร่งด่วนที่เสนอผลักดัน เพื่อสนับสนุนการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษแม่สอด

3. การปรับปรุงเส้นทางเชื่อมโยงไทย - เมียนมาร์ เพื่อรองรับการขยายตัวทางการค้า นำเข้า - ส่งออก ขยายแดน








โครงการเร่งด่วนที่เสนอผลักดัน เพื่อสนับสนุนการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษแม่สอด

4. การแก้ไขปัญหาแรงงานต่างด้าวในพื้นที่ชายแดน



โครงการเร่งด่วนที่เสนอผลักดัน

ข้อเสนอ ผักกิ้น

เสนอให้กระทรวงแรงงานเร่งรัดออกกฎกระทรวงในการดำเนินการ
วิธีการ ขั้นตอน และดำเนินการ เพื่อรองรับ และกำหนดพื้นที่ เพื่อให้แรงงาน
ต่างด้าวตามแนวชายแดนเข้ามาทำงานเป็นครั้งคราว หรือตามฤดูกาล ตาม
พระราชบัญญัติการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ.2551 (มาตรา 14) จะทำให้
เกิดประโยชน์ต่อชายแดน เนื่องจากแรงงานสามารถมาทำงานแบบมาเข้า –
กลับเห็น หรือทำงานเป็นช่วงระยะเวลา เช่น 7 วัน , 14 วัน หรือทำงานตาม
ฤดูกาล เช่น 1 เดือน 2 เดือน 3 เดือน ในภาคเกษตรกรรม



**โครงการเร่งด่วนที่เสนอผลักดัน
เพื่อสนับสนุนการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษแม่สอด**

**5. การเสนอให้มีการขยายพื้นที่บริเวณหน้าสะพาน
มิตรภาพไทย - พม่า แห่งที่ 1 เพื่อลดการแออัด
บริเวณด่านชายแดน**

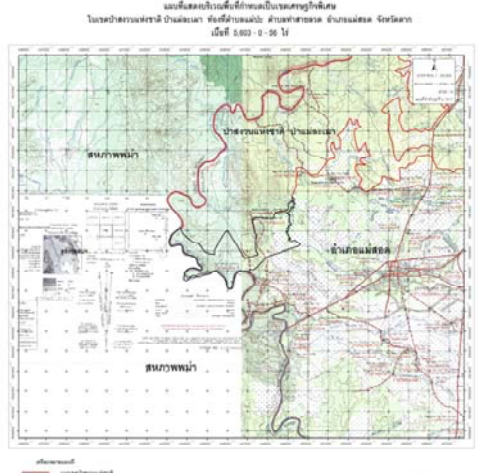


สภาพปัจจุบันด่านพรมแดนทั้งสองฝั่ง	
สภาพปัจจุบันด่านพรมนครแดนแม่สอด	สภาพปัจจุบันด่านพรมแดนเมียวดี

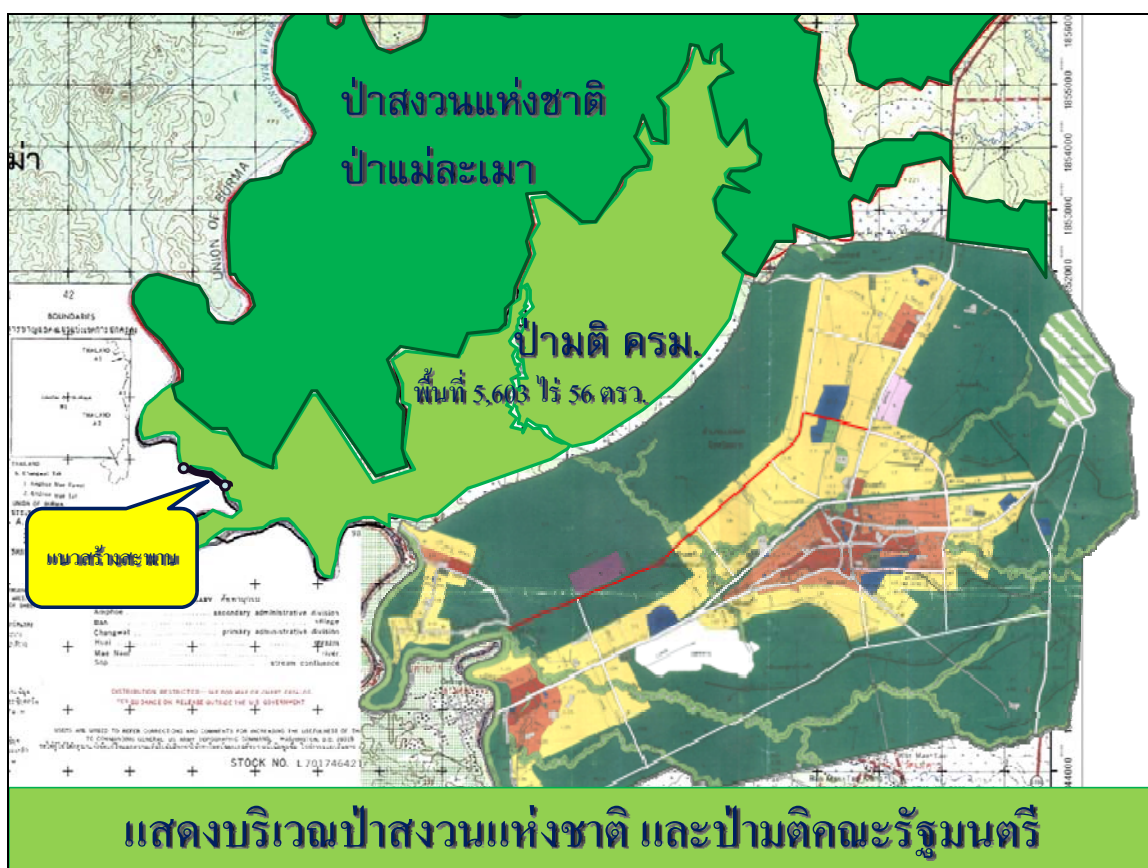


**โครงการเร่งด่วนที่เสนอผลักดัน
เพื่อสนับสนุนการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษแม่สอด**

**6. เร่งรัดการขอคืนที่ดินบริเวณก่อสร้าง
สะพานข้ามแม่น้ำเมยแห่งที่ 2**




ปามติ ครม. พื้นที่ 5,603 ไร่ 56 ตรว.



โครงการเร่งด่วนที่เสนอผลักดัน

**เร่งรัดการขอคืนที่ดินบริเวณก่อสร้าง
สะพานข้ามแม่น้ำเมยแห่งที่ 2**

ข้อเสนอ ผอ.กค.

เร่งรัดขอคืนที่ดินของพื้นที่ป่ามดคคะรัฐมนตรี พื้นที่ประมาณ 5,603 ไร่ 56 ตารางวา บริเวณตำบลท่าสายลวด ที่ตั้งสะพานข้ามแม่น้ำเมย แห่งที่ 2 เพื่อจัดตั้งศูนย์นำเข้าส่งออก,คลังสินค้า ศูนย์บริการเบ็ดเสร็จ (One Stop Service) หรือศูนย์ราชการเขตเศรษฐกิจพิเศษ

สภาอุตสาหกรรมจังหวัดตาก

The Federation of Thai Industries, Tak Chapter

ขอขอบคุณ

สรุปผลการสอบถามความคิดเห็นต่อการสัมมนา
เรื่อง “การบริหารจัดการด้านแรงงานเพื่อรองรับการพัฒนาอุตสาหกรรม
ในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ”

โดยการส่งแบบสอบถามความคิดเห็นต่อการสัมมนาให้ผู้เข้าร่วมสัมมนาจำนวน ๑๒๐ คน ได้รับกลับคืน ๘๖ ชุด คิดเป็นร้อยละ ๗๑.๖๗ จากข้อมูลที่ได้รับนำมาสรุปผลโดยแบ่งเป็น ๓ ส่วน คือ

ส่วนที่ ๑ ข้อมูลผู้ตอบแบบสอบถาม

ส่วนที่ ๒ ความคิดเห็นต่อการสัมมนา

ส่วนที่ ๓ ข้อเสนอแนะ/ข้อคิดเห็นเพิ่มเติมต่อการสัมมนา

ส่วนที่ ๑ ข้อมูลผู้ตอบแบบสอบถาม

ตารางที่ ๑ แสดงเพศของผู้ตอบแบบสอบถาม

เพศ	จำนวน	ร้อยละ
ชาย	๓๐	๓๔.๘๘
หญิง	๕๖	๖๕.๑๒
รวม	๘๖	๑๐๐

จากตารางพบว่า ผู้ที่ตอบแบบสอบถามเป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย โดยเป็นเพศหญิงจำนวน ๕๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๖๕.๑๒ และเป็นเพศชายจำนวน ๓๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๔.๘๘

ตารางที่ ๒ แสดงอายุของผู้ตอบแบบสอบถาม

อายุ	จำนวน	ร้อยละ
ต่ำกว่า ๓๐ ปี	๑๐	๑๑.๖๓
๓๐ - ๓๙ ปี	๑๘	๒๐.๙๓
๔๐ - ๔๙ ปี	๒๓	๒๖.๗๔
๕๐ - ๕๙ ปี	๒๙	๓๓.๗๒
๖๐ ปีขึ้นไป	๖	๖.๙๘
รวม	๘๖	๑๐๐

จากตารางพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีอายุอยู่ระหว่าง ๕๐ - ๕๙ ปี เป็นกลุ่มที่ตอบแบบสอบถามมากที่สุด เป็นจำนวน ๒๙ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๓.๗๒ รองลงมาเป็นกลุ่มอายุ ๔๐ - ๔๙ ปี จำนวน ๒๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๖.๗๔ กลุ่มอายุ ๓๐ - ๓๙ ปี จำนวน ๑๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๐.๙๓ กลุ่มที่มีอายุน้อยกว่า ๓๐ ปี จำนวน ๑๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๑.๖๓ และกลุ่มที่มีอายุ ๖๐ ปีขึ้นไป เป็นกลุ่มที่ตอบแบบสอบถามน้อยที่สุด จำนวน ๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๖.๙๘

ตารางที่ ๓ แสดงวุฒิการศึกษาของผู้ตอบแบบสอบถาม

วุฒิการศึกษา	จำนวน	ร้อยละ
มัธยมศึกษาหรือต่ำกว่า	๓	๓.๔๙
ปวช. / ปวส.	๘	๙.๓๐
ปริญญาตรี	๓๙	๔๕.๓๕
สูงกว่าปริญญาตรี	๓๖	๔๑.๘๖
รวม	๘๖	๑๐๐

จากตารางพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีการศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรีมากที่สุด จำนวน ๓๙ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๕.๓๕ รองลงมาคือวุฒิมัธยมศึกษาตอนต้นหรือเทียบเท่าปริญญาตรี จำนวน ๓๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๑.๘๖ สำหรับผู้ที่มีการศึกษาระดับ ปวช./ปวส. จำนวน ๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๙.๓๐ และผู้ตอบแบบสอบถามที่มีวุฒิมัธยมศึกษาตอนต้นหรือต่ำกว่า มีจำนวนน้อยที่สุดคือ ๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๓.๔๙

ตารางที่ ๔ แสดงอาชีพของผู้ตอบแบบสอบถาม

อาชีพ / สถานภาพ	จำนวน	ร้อยละ
เจ้าหน้าที่ภาครัฐหรือรัฐวิสาหกิจ	๔๗	๕๔.๖๕
นักวิชาการหรือสถาบันการศึกษา	๑๑	๑๒.๗๙
สภาองค์การลูกจ้างหรือลูกจ้าง	๑๑	๑๒.๗๙
สภาองค์การนายจ้างหรือนายจ้าง	๑๓	๑๕.๑๒
องค์กรพัฒนาเอกชน	-	-
ผู้แทนสื่อมวลชน	-	-
อื่นๆ	๔	๔.๖๕
รวม	๘๖	๑๐๐

จากตารางพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นเจ้าหน้าที่ภาครัฐหรือรัฐวิสาหกิจมากที่สุด คือ จำนวน ๔๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๔.๖๕ รองลงมาเป็นผู้แทนจากสภาองค์การนายจ้างหรือนายจ้าง จำนวน ๑๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๕.๑๒ นักวิชาการหรือสถาบันการศึกษา จำนวน ๑๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๒.๗๙ ผู้แทนจากสภาองค์การลูกจ้างหรือลูกจ้าง จำนวน ๑๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๒.๗๙ และผู้ตอบแบบสอบถามที่มีอาชีพอื่นๆ (ผู้แทนสมาคม) จำนวน ๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๔.๖๕

ส่วนที่ ๒ ความคิดเห็นต่อการสัมมนา

ตารางที่ ๕ แสดงความพึงพอใจต่อการให้บริการของเจ้าหน้าที่

ระดับความพึงพอใจ	จำนวน	ร้อยละ
ความพึงพอใจมากที่สุด	๑๕	๑๗.๔๕
ความพึงพอใจมาก	๕๕	๖๓.๙๕
ความพึงพอใจปานกลาง	๑๖	๑๘.๖๐
ความพึงพอใจน้อย	-	-
ความพึงพอใจน้อยที่สุด	-	-
รวม	๘๖	๑๐๐

จากตาราง พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความพึงพอใจต่อการให้บริการของเจ้าหน้าที่ในครั้งนี้ อยู่ในระดับมาก จำนวน ๕๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๖๓.๙๕ รองลงมาแสดงความคิดเห็นว่ามีความพึงพอใจ อยู่ในระดับปานกลาง จำนวน ๑๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๘.๖๐ และมีผู้แสดงความคิดเห็นว่ามีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด จำนวน ๑๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๗.๔๕

ตารางที่ ๖ แสดงความพึงพอใจต่อความเหมาะสมของสถานที่จัดสัมมนา

ระดับความพึงพอใจ	จำนวน	ร้อยละ
ความพึงพอใจมากที่สุด	๑๖	๑๘.๖๐
ความพึงพอใจมาก	๕๔	๖๒.๘๐
ความพึงพอใจปานกลาง	๑๖	๑๘.๖๐
ความพึงพอใจน้อย	-	-
ความพึงพอใจน้อยที่สุด	-	-
รวม	๘๖	๑๐๐

จากตาราง พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความพึงพอใจต่อความเหมาะสมของสถานที่จัดสัมมนาในครั้งนี้ อยู่ในระดับมาก จำนวน ๕๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๖๒.๘๐ รองลงมาแสดงความคิดเห็นว่ามีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุดและปานกลาง เป็นจำนวนเท่ากันคือ ๑๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๘.๖๐

ตารางที่ ๗ แสดงความพึงพอใจต่อระยะเวลาในการสัมมนา

ระดับความพึงพอใจ	จำนวน	ร้อยละ
ความพึงพอใจมากที่สุด	๑๔	๑๖.๒๘
ความพึงพอใจมาก	๔๖	๕๓.๔๙
ความพึงพอใจปานกลาง	๒๒	๒๕.๕๘
ความพึงพอใจน้อย	๔	๔.๖๕
ความพึงพอใจน้อยที่สุด	-	-
รวม	๘๖	๑๐๐

จากตาราง พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความเห็นว่ามี ความพึงพอใจต่อระยะเวลาในการจัดสัมมนาในระดับมาก จำนวน ๔๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๓.๔๙ รองลงมาแสดงความคิดเห็นว่ามีความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง จำนวน ๒๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๕.๕๘ แสดงความคิดเห็นว่ามีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด จำนวน ๑๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๖.๒๘ และมีผู้แสดงความคิดเห็นว่ามีความพึงพอใจน้อย จำนวน ๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๔.๖๕

ตารางที่ ๘ แสดงความพึงพอใจต่อการบรรยาย เรื่อง “นโยบายและทิศทางของภาครัฐในการขับเคลื่อนเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ” โดย นางสาวพจณี อรรถโรจน์ภิญโญ ที่ปรึกษาด้านนโยบายและแผนงาน สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

ระดับความพึงพอใจ	จำนวน	ร้อยละ
ความพึงพอใจมากที่สุด	๑๗	๑๙.๗๗
ความพึงพอใจมาก	๕๔	๖๖.๒๘
ความพึงพอใจปานกลาง	๑๕	๒๔.๔๒
ความพึงพอใจน้อย	-	-
ความพึงพอใจน้อยที่สุด	-	-
รวม	๘๖	๑๐๐

จากตาราง พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความเห็นว่ามีคามพึงพอใจต่อการบรรยาย เรื่อง “นโยบายและทิศทางของภาครัฐในการขับเคลื่อนเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ” โดย นางสาวพจณี อรรถโรจน์ภิญโญ ที่ปรึกษาด้านนโยบายและแผนงาน สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ อยู่ในระดับมาก จำนวน ๕๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๖๖.๒๘ รองลงมาแสดงความคิดเห็นว่ามีคามพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด จำนวน ๑๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๙.๗๗ และมีผู้แสดงความคิดเห็นว่ามีคามพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลางเป็นจำนวนน้อยที่สุด จำนวน ๑๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๔.๔๒

ตารางที่ ๙ แสดงความพึงพอใจต่อการบรรยาย/อภิปราย ในหัวข้อ “การบริหารจัดการด้านแรงงานเพื่อรองรับการพัฒนาอุตสาหกรรมในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ”

วิทยากร	ระดับความพึงพอใจ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
๑. นางสาวนพมาศ ชวัญกุล	๘ (๙.๓๐%)	๕๗ (๖๖.๒๘%)	๒๑ (๒๔.๔๒%)	-	-
๒. นายวินัย ลิวีโรจน์	๒๒ (๒๕.๕๘%)	๕๔ (๖๒.๗๙%)	๑๐ (๑๑.๖๓%)	-	-
๓. ดร.ศุภชัย ศรีสุชาติ	๒๘ (๓๒.๕๖%)	๕๕ (๖๓.๙๕%)	๓ (๓.๔๙%)	-	-
๔. นายชัยวัฒน์ วิทิตธรรมวงศ์	๒๖ (๓๐.๒๓%)	๕๔ (๖๒.๗๙%)	๖ (๖.๙๘%)	-	-
๕. รศ.แล ดิลกวิทยรัตน์	๒๕ (๒๙.๐๗%)	๕๕ (๖๓.๙๕%)	๖ (๖.๙๘%)	-	-
รวม	๑๐๙ (๒๕.๓๕%)	๒๗๕ (๖๓.๙๕%)	๔๖ (๑๐.๗๐%)		-

จากตาราง พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับความพึงพอใจต่อการบรรยาย/อภิปรายเป็นคณะในหัวข้อ “การบริหารจัดการด้านแรงงานเพื่อรองรับการพัฒนาอุตสาหกรรมในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ” ว่ามีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ร้อยละ ๖๓.๙๕ ซึ่งเป็นจำนวนมากที่สุด รองลงมามีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ร้อยละ ๒๕.๓๕ และมีความพึงพอใจปานกลาง ร้อยละ ๑๐.๗๐

ส่วนที่ ๓ ข้อเสนอแนะ/ข้อคิดเห็นเพิ่มเติมต่อการสัมมนาในครั้งนี้

๑. ควรมีการดำเนินการให้มีความต่อเนื่อง
๒. การจัดสถานที่ด้านข้างควรมีทางเดิน เนื่องจากคนที่นั่งริมสุดเดินเข้าออกไม่สะดวก
๓. สถานที่คับแคบ ควรจัดที่นั่งให้สะดวก เวลาเดินเข้า - ออกลำบาก ห้องน้ำน้อยไม่เพียงพอต่อการให้บริการ
๔. บริหารเวลาได้ดี ในแต่ละประเด็น หัวข้อน่าสนใจ
๕. ควรมีการจัดอย่างต่อเนื่อง เพราะเป็นเรื่องที่น่าสนใจและอาจจะความคืบหน้าหรือความเคลื่อนไหวใหม่ๆ เพื่อจะได้ทราบและเป็นความรู้เพื่อรองรับการเข้าสู่เศรษฐกิจพิเศษและ AEC

๖. หากมีการปรับพื้นที่แล้วของประเด็นของกรมโยธาธิการที่มีการปรับผังเมืองใหม่ส่วนมากเป็นปรับเพื่อให้เป็นพื้นที่สีเขียว และในการปรับเป็นสีเขียวนั้นไปปรับที่พื้นที่สีม่วงในเขตอุตสาหกรรมให้เป็นสีเขียวกว่าครึ่ง แล้วขณะนี้ส่วนของภาคอุตสาหกรรมได้รับความเดือดร้อน และหากมีการประกาศใช้ผังเมืองใหม่แล้ว คงไม่สามารถเปลี่ยนแปลงใด ๆ ได้ ดังนั้น จึงขอฝากประเด็นนี้ให้ผู้มีส่วนรับผิดชอบหรือสามารถนำเสนอได้ ขอความกรุณาช่วยเสนอประเด็นนี้ให้ด้วย

๗. การนำเสนอในเรื่อง การพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษมีความสำคัญเป็นอย่างมาก เนื่องจาก ทำให้ทราบถึงการพัฒนาเศรษฐกิจ/อุตสาหกรรมของไทยในพื้นที่ที่ไม่คิดคิดว่าจะได้รับการพัฒนา ตัวอย่างเช่น อำเภอแม่สอด อำเภอประด่งเบซา อำเภอสะเดา แต่ทั้งนี้ทั้งนั้น เห็นควรให้มีการศึกษาความสอดคล้อง เชื่อมโยง ในการที่จะบูรณาการพื้นที่ให้ได้รับการพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพต่อไป

๘. ระยะเวลาสั้นเกินไป ควรจัดประมาณ ๒ วัน

๙. Update เรื่องนี้ได้มาก ได้มุมมองมากขึ้น

๑๐. ยังไม่เห็นภาพของการบริหารจัดการด้านแรงงานรองรับเขตเศรษฐกิจพิเศษ โดยเฉพาะการเตรียมความพร้อมของกระทรวงแรงงานในการรองรับ

๑๑. เรื่องสำคัญกับชุมชน สังคม ประเทศชาติ แต่เวลาน้อยไป

๑๒. บางประเด็นต้องมีการดำเนินการต่อเนื่อง ต้องมีหน่วยงานที่รับผิดชอบ และต้องได้ข้อมูล

๑๓. เนื้อหาครอบคลุม แต่มีบางประเด็นยังไม่มีความชัดเจนเพราะยังไม่มิตีของ กนพ.

ข้อเสนอแนะหัวข้อการสัมมนาครั้งต่อไป

๑. ให้แต่ละหน่วยงานมีส่วนร่วมและดำเนินการต่อ

๒. การสัมมนาความก้าวหน้าในการพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษในระยะต่อเนื่อง อาจนำเสนอเฉพาะพื้นที่ โดยละเอียดให้ครบทุกพื้นที่

๓. สัมมนา เรื่อง รายละเอียดสิทธิประโยชน์ที่ยังไม่ชัดเจนของประเภทกิจการและรายละเอียดอีกหลายประเด็นที่ยังไม่เจาะลึก

๔. ผลกระทบการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษกับค่าแรงงานขั้นต่ำ

๕. จัดอีกครั้งเป็นประเด็นหัวข้อที่จำกัดลงจากเดิม

๖. เมื่อออกกฎหมาย พื้นที่ สิทธิประโยชน์ต่างๆ ที่แน่นอนแล้วควรมีการสัมมนาชี้แจงอีกครั้งหนึ่ง

ที่ปรึกษา

นายบวร ศิลปอาษา
ดร.อารักษ์ พรหมณี
นางสาววีรจิตต์ สุวรรณะบุณย์

ปลัดกระทรวงแรงงาน
รองปลัดกระทรวงแรงงาน
ผู้อำนวยการกองงานวิจัยและวางแผนกำลังแรงงาน
รักษาการในตำแหน่งผู้อำนวยการ
สำนักเศรษฐกิจการแรงงาน

คณะผู้จัดทำ

นางอรรดา อภิสิทธิ์

นางนิตยา ตรงธรรมพร
นางปัทมา อิบตนิอ
นางฐิติมา แสงปิ่น
นายณวัฒน์ มหามนต์
นางสุพรรณษา ชาญชัยศิริ

นักวิชาการแรงงานชำนาญการ
รักษาการในตำแหน่งผู้อำนวยการ
สำนักงานสภาที่ปรึกษาเพื่อพัฒนาแรงงานแห่งชาติ
นักวิชาการแรงงานชำนาญการ
นักวิชาการแรงงานชำนาญการ
นักวิชาการแรงงานชำนาญการ
นักวิชาการแรงงาน
เจ้าหน้าที่ธุรการ

จัดทำโดย

สำนักงานสภาที่ปรึกษาเพื่อพัฒนาแรงงานแห่งชาติ สำนักเศรษฐกิจการแรงงาน
สำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงแรงงาน
โทร 0 - 2232 - 1486 - 7
E-mail : plac@molgo.th Web - site : www.molgo.th

วิสัยทัศน์กระทรวงแรงงาน

แรงงานมีศักยภาพสูง

เพื่อส่งเสริมขีดความสามารถในการแข่งขันทางเศรษฐกิจ

มีความมั่นคง และมีคุณภาพชีวิตที่ดี